

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra žurnalistiky

**Proměna Událostí České televize pod vedením
generálních ředitelů Janečka a Dvořáka**

Magisterská diplomová práce

Bc. Martin Laštůvka

Vedoucí práce: Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem tuto magisterskou diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil. Práce obsahuje 147 795 znaků.

V Olomouci dne 12. 4. 2014

.....

Na tomto místě chci poděkovat vedoucímu magisterské diplomové práce panu Mgr. Marku Lapčíkovi, Ph.D. za pomoc při upřesnění tématu a za cenné rady, připomínky a čas, který věnoval této práci.

Abstrakt

Tato magisterská diplomová práce se zaměřuje na analýzu hlavní zpravodajské relace České televize - Událostí. Práce zkoumá tento pořad v období, kdy byli generálními řediteli České televize Jiří Janeček a následně Petr Dvořák. Text odpovídá na otázku, zda a jakým způsobem se tento zpravodajský pořad proměnil s nástupem nového generálního ředitele. Prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy je zkoumána jak formální, tak obsahová stránka Událostí. Cíl práce je naplněn komparací vybraných období, které reprezentují Události před a po změně generálního ředitele České televize. Výzkumný vzorek tvoří tři týdny z každého období obou generálních ředitelů. Celkem bylo analyzováno 42 zpravodajských relací z let 2010 - 2012.

Klíčová slova

Události, zpravodajství, televizní zpravodajství, televize veřejné služby, Česká televize, Petr Dvořák, teorie gatekeeping, teorie agenda-setting, infotainment

Abstract

This master's thesis is focused on the analysis of the main TV news relation of the Česká televize - Události. This work scrutinizes the relation during the eras when were the head managers of the organization Jiří Janeček and then Petr Dvořák. The text is answering the question if and how has this news relation changed since the coming of the new head-manager. By quantitative content analysis is examined both formal and content part of the Události. The aim of the thesis is satisfied by the comparison of the chosen eras that represent Události before and after the change of the head manager of the Czech TV. Researched material consists of three weeks picked of the eras of both head-managers. In total it was analyzed 42 news relations from 2010 to 2012.

Key words

„Události“, news, television news, public service television, Česká televize, Petr Dvořák, Gatekeeping Theory, Agenda-Setting, Infotainment

Obsah

1. ÚVOD	7
1.1 Cíle práce	7
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	10
2.1 Zpravodajství	10
2.1.1 Televizní zpravodajství.....	11
2.1.1.1 <i>Obsahová specifika televizního zpravodajství</i>	12
2.1.1.2 <i>Formální specifika televizního zpravodajství</i>	13
2.1.1.3 <i>Typy televizních zpráv</i>	15
2.2 Česká televize jako médium veřejné služby	17
2.2.1 Zpravodajství České televize jako média veřejné služby.....	19
2.3 Teoretické koncepty zabývající se zpravodajstvím	21
2.3.1 Teorie agenda-setting.....	21
2.3.2 Teorie gatekeepingu.....	23
2.3.2.1 <i>Obměna gatekeeperů v Událostech</i>	24
2.3.3 Infotainment.....	25
2.3.3.1 <i>Human interest stories v Událostech</i>	27
3. PROMĚNY UDÁLOSTÍ	29
3.1 Události od roku 1993.....	29
3.2 Události pod vedením Jiřího Janečka.....	31
3.2.1 Vývoj Událostí mezi lety 2006-2009.....	32
3.2.1.1 <i>Změny začátku a stopáže Událost</i>	32
3.2.1.2 <i>Změny znělky Událostí</i>	33
3.2.1.3 <i>Nové virtuální studio Událostí</i>	34
3.2.1.4 <i>Využití příběhů v Událostech</i>	35
3.3 Události pod vedením Petra Dvořáka.....	35
3.3.1 (Ne)aktuální Události.....	36
4. METODIKA PRÁCE	38
4.1 Kvantitativní obsahová analýza	38
4.2 Limity zvolené techniky	39
4.3 Vymezení cíle výzkumu, základní výzkumná otázka.....	40
4.3.1 Předvýzkum.....	41

4.3.2 Formální proměny.....	41
4.3.3 Obsahové proměny.....	43
4.4 Vymezení zkoumaného vzorku.....	44
4.5 Výzkumné otázky, hypotézy a jejich operacionalizace	46
4.5.1 Formální struktura Události.....	47
4.5.2 Obsahová struktura Události.....	57
5. ANALÝZA DAT.....	61
5.1 Charakteristiky výzkumného souboru	61
5.1.1 Nová znělka a posunutí začátku relace.....	61
5.1.2 Změna studia a pozice moderátorů.....	65
5.2 Formální struktura relace	67
5.2.1 Stopáž relace	67
5.2.2 Počet a stopáž zpravodajských příspěvků	68
5.2.3 Stopáž a počet headlineů	69
5.2.4. Typy zpravodajských příspěvků	69
5.2.5 Využití příkladů ve zpravodajských příspěvcích.....	73
5.2.6 Využití stand-upů ve zpravodajských příspěvcích.....	75
5.2.7 Využití animací ve zpravodajských příspěvcích.....	77
5.2.8 Způsob výpovědí respondentů a jejich obsazení.....	78
5.2.9 Autorství zpravodajských příspěvků.....	81
5.3 Obsahová struktura relace.....	84
5.3.1 Tematická agenda Událostí.....	84
5.3.2 Zastoupení domácích, regionálních a zahraničních zpráv v Událostech.....	85
5.3.3 Zastoupení soft news a hard news v Událostech.....	87
6. ZÁVĚR.....	88
7. SEZNAM LITERATURY A DALŠÍCH ZDROJŮ.....	91
8. SEZNAM OBRÁZKŮ.....	95
9. SEZNAM TABULEK.....	96
10. PŘÍLOHY.....	97

1. Úvod

Když dva dělají totéž, není to totéž. Toto české přísloví naznačuje smysl a cíl mého zájmu v této magisterské diplomové práci. V ní se zaměřím na to, jakým způsobem přistupovali dva generální ředitelé a jejich spolupracovníci ke stejnému pořadu - hlavní zpravodajské relaci České televize – Události.

Od roku 1993, kdy vznikla po rozdělení Československa samostatná Česká republika, stálo v čele České televize postupně devět generálních ředitelů. V práci se zaměřím na období posledních dvou ředitelů ČT – Jiřího Janečka a Petra Dvořáka. Analyzovat budu konkrétně to, jak Události během doby, kdy byli ve funkci Janeček a Dvořák, vypadaly a jak se proměňovaly.

Jiří Janeček byl před tím, než se stal v roce 2003 generálním ředitelem České televize, i dlouholetým moderátorem Událostí. Byl tedy člověkem, který se v médiu veřejné služby pohyboval mnoho let, před svým nástupem do nejvyšší funkce v hierarchii ČT.

Naopak Petr Dvořák neměl s médii do roku 2002, kdy se stal jednatelem televize Nova, žádné pracovní zkušenosti. O rok později povýšil do funkce generálního ředitele této komerční televize. Po sedmi letech z vedení Novy odešel. V roce 2011 byl zvolen Radou České televize do čela tohoto média veřejné služby.

1.1 Cíle práce

Dřívější působení Petra Dvořáka ve vedení komerční televize pro mě byla impulzem k tomu, abych se zaměřil na jeho vliv v médiu veřejné služby. Konkrétně mě bude zajímat to, jak a jestli se po jeho nástupu do funkce generálního ředitele ČT Události proměnily. Hlavní zpravodajská relace byla totiž jedním ze základních bodů, na kterém Dvořák postavil svůj projekt při kandidatuře do nejvyšší pozice ve vedení ČT.

Ačkoliv je organizační struktura fungování ČT poměrně široká a na řízení tak velké mediální instituce se podílí mnoho osob různých profesních odborností, je zřejmé, že generální ředitel má a může mít prostřednictvím „svých lidí“ výrazný vliv na každou oblast správy, která se v hierarchii ČT objevuje, tedy včetně redakce zpravodajství a Událostí samotných.

Mediální obsahy navíc nikdy nejsou pouze odrazem vlastností a schopností jednotlivých novinářů, ale výsledkem řady dalších vlivů. Jde o nejrůznější vnější limity při natáčení zpravodajských příspěvků, jako je dostupnost potřebných materiálů a informací.

Dále pak omezení prostředím a podstatné jsou také časové nebo technické možnosti. Zároveň ale může jít i o vnitřní limity jako profesní postupy a nařízení v rámci dané mediální organizace. V tomto případě se jedná například o redakční kodex, editorská nařízení nebo doporučení, ale i autocenzuru, případně jiné redakčně-personální vlivy.

Abych mohl zjistit, jestli a jakým způsobem se Události po nástupu Petra Dvořáka do funkce generálního ředitele ČT proměnily, musel jsem si určit protiváhu, se kterou budu „nové“ Události porovnávat. Protože Dvořák vystřídal v roce 2011 v nejvyšší funkci ČT Jiřího Janečka, je logické, že právě éra „Janečkových“ Událostí (jakožto nejaktuálnější „protivzorek“) mi bude sloužit jako srovnávací materiál. Pracovně jsem toto období pojmenoval jako dobu „starých“ Událostí. Prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy se budu zabývat třemi časovými bloky vysílání, kdy byl generálním ředitelem České televize Jiří Janeček, a následně třemi bloky, kdy vedl veřejnoprávní televizi Petr Dvořák. S těmito časovými výběry budu pracovat jako s „prvním“ a „druhým“ obdobím. Věnovat se budu jednotlivým relacím, které spadají do vybraných časových úseků. Zkoumat budu jak obsahovou, tak formální stránku pořadů. Pokud jde o obsahy Událostí, bude mě zajímat, jak a jestli se po výměně ředitelů proměnilo tematické zaměření hlavní zpravodajské relace České televize. Pořad budu zkoumat i z hlediska zařazování zpráv v kategoriích tzv. hard news a soft news.

V části věnované formálnímu vývoji budu analyzovat to, jak se proměnila stopáž jednotlivých pořadů, délka zpravodajských příspěvků a jejich počet v relaci. Zaměřím se ale také na prvky, které konstruuji zpravodajské příspěvky, jejich typy nebo využití prvků spojovaných s infotainmentem. V neposlední řadě mě bude zajímat, jak a zda se proměnilo obsazení redakce, která pořad Události tvoří.

Práce se bude opírat o několik teoretických konceptů, budou jimi teorie nastolování agendy (agenda-setting), dále pak gatekeeping a již zmiňovaný infotainment.

Na základě poznatků, které se mi podaří získat při kvantitativní obsahové analýze několika časových období, provedu komparaci „starých“ a „nových“ Událostí. Základním cílem této práce je tedy ukázat, jestli a jakým způsobem se po nástupu bývalého ředitele komerční televize Petra Dvořáka proměnil hlavní zpravodajský pořad ČT, který v podvečerním vysílacím čase nabízí Česká televize jako médium veřejné služby.

Aby nedošlo k mylné představě, že změny se děly v několikaleté historii Událostí až po nástupu Petra Dvořáka, představím v práci prostřednictvím krátkého exkurzu zásadní

vývojové změny pořadu. Kromě naplnění výše zmiňovaných cílů, by tedy měla tato práce sloužit i jako určitý přehledový materiál, který popíše Události a jejich vývoj od roku 1993 po současnost.

2. Teoretická východiska práce

2.1 Zpravodajství

Zřejmě nejvýznamnější vliv na utváření názorů a vnímání reality má v rámci mediální produkce zpravodajství. Normativní teorie tvrdí, že zpravodajství vychází z událostí a faktů, které novináři vyhledávají, shromažďují, třídí, interpretují a prostřednictvím médií předávají recipientům. Média své obsahy prezentují tak, že zprostředkovávají pestré a společensky významné informace, které jsou odrazem myšlenkové mnohoznačnosti dané společnosti.¹

*„Zpravodajství v novinářském pojetí má být pokud možno přesné, vyvážené, nepředpojaté a poctivé jak při výběru, tak při ztvárnění a následné prezentaci, nestranné, ověřené přinejmenším ze dvou na sobě nezávislých zdrojů, aktuální, včasné, jasné a srozumitelné.“*² Zpravodajství je mimo jiné připravované s cílem oslovit všechny kategorie publika, proto je ve svých základních aspektech téměř neměnné a z hlediska jazyka blízké podobě každodenní komunikace. Taková forma by měla vést podle Lokšíka k snadnějšímu zapamatování informací.³

Zpravodajství má na tematické úrovni poměrně stabilní strukturu. To se projevuje i v určité strnulosti forem, kterými jsou informace ve zpravodajství sdělovány. *„V tomto smyslu poněkud tenduje ke konzervativismu, projevujícím se stereotypními postupy i výslednou podobou.“*⁴ Tím ale může být omezena pestrost a nápaditost při referování o událostech.

Není to ale tak, že by zpravodajství neprocházelo vývojem určitých forem, které ho konstruují. Pokud by se ovšem ve zpravodajství objevil trend k výraznému porušování zavedených konvencí, mohl by takový progres vést směrem k zábavnosti sdělení na úkor faktů, a tedy i k nižší informační hodnotě zpravodajského příspěvku. S takovým postupem je spojen tzv. infotainment⁵, který se projevuje především v prostředí komerčních médií. To ovšem neznamená, že se prvky infotainmentu v médiích veřejné služby neprojevují. Konkrétní případy a jejich rozsah budou objektem následné analýzy týkající se hlavní zpravodajské relace České televize.

¹ Osvaldová, In: Osvaldová a kol. 2011: 19.

² Osvaldová, In: Osvaldová a kol. 2011: 19-20.

³ Lokšík, In: Osvaldová a kol. 2011: 80.

⁴ Osvaldová, In: Osvaldová a kol. 2011: 21.

⁵ Viz podkapitola 2.3.3 Infotainment

2.1.1 Televizní zpravodajství

„Navzdory růstu vlivu nových komunikačních technologií nelze pochybovat o tom, že v oblasti zpravodajství hraje pro většinu populace jednu z nejdůležitějších rolí televizní zpravodajství [...].“⁶ To je ve srovnání s dalšími typy mediální zpravodajské nabídky nejkompexnější a podle Dahlgrena bezprostřednější a konkrétnější než třeba noviny.⁷ Při sdělování událostí totiž využívá textovou, obrazovou a zvukovou složku. Má tedy nejlepší předpoklady k tomu, aby mohlo divákovi co nejvíce přiblížit danou událost. To, že tyto předpoklady naplňuje, ukazují podle Dunnové od 90. let 20. století průzkumy veřejného mínění, podle kterých je televizní zpravodajství v zemích, jako jsou Spojené státy americké, Velká Británie nebo Austrálie, pokládáno většinou diváků za hlavní a zároveň nejdůvěryhodnější zdroj nových informací.⁸

V souvislosti s takovou důvěrou je možné setkat se s tím, že televizní zpravodajství zprostředkovává recipientům „okno do světa“.⁹ S tím ale polemizuje Dahlgren, který upozorňuje, že by bylo chybou myslet si, že to, co vidíme na obrazovce, je skutečná realita. Jde totiž jen o obrazový (případně zvukový) záznam daných událostí. Ve většině případů slouží obrazový doprovod k potvrzení audiálně-textové formy, která diváky přesvědčuje, že se událost stala tak, jak je prezentována.¹⁰

Dalším argumentem proti představě „okna do světa“ jsou zpravodajské postupy, které vedou k preferování a selekci některých informací a témat z celého souboru událostí, které se během vybraného časového období staly.¹¹ Je ale nutné upozornit na to, že samotné mediální instituce jsou si tohoto handicapu vědomy a hlavní televizní zpravodajské relace jsou ve většině případů prezentovány tak, že přinášejí „to nejdůležitější z dneška“. Přesto využívají mediální instituce různé postupy, kterými diváky vedou k tomu, aby nepochybovali o věrohodnosti zpráv a byli přesvědčeni o tom, že televize zvolila vybraná témata správně a

⁶ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008: 190.

⁷ Dahlgren 1985: 81.

⁸ /online/ Dunnová. *Televizní zpráva jako narativ*. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2009_02/06_studie_dunn.php. [cit. 2014-04-08].

⁹ Viz např. Osvaldová, In: Osvaldová a kol. 2011: 19.

¹⁰ Dahlgren 1985: 82-83.

¹¹ Viz podkapitola 2.3.1 Teorie agenda-setting

představují to, co je důležité, aby divák viděl a věděl.¹² McCombs v této souvislosti tvrdí, že i samotná zmínka ve večerní zpravodajské relaci je silným signálem, který označuje významnost tématu.¹³

Pokud už události prošly určitým předvýběrem, zpravodajství by mělo příjemcům nabídnout dostatek informací, které povedou k utváření vlastních názorů na danou skutečnost, která byla do relace zařazena. Zpravodajství by ovšem nemělo s těmito názory přicházet samo o sobě. V takovém případě by se formát odklonil k publicistice, což je ve zpravodajském paradigmatu nežádoucí.

Při zpracování témat by tedy mělo médium klást důraz na jednoznačnost a transparentnost, a také na to, aby byly možnosti interpretace příspěvku co nejužší, a to z toho důvodu, že: „*Neomezená interpretační autonomie publika (hypertrofovaná různými individuálními, sociálními a kulturními charakteristikami konkrétních diváků) by mohla vést ke zpochybnění zpravodajství jako věrohodného zdroje relevantních interpretací reality a stavěla by jej na úroveň jiných typů mediálních textů.*“¹⁴

Prezentaci a způsob zpracování televizního zpravodajství ovlivňují ale i další specifické faktory jako „*charakter a zaměření televizní stanice, způsob jejího financování, její technické a technologické kapacity a vybavení, personální zajištění, síť vlastních zpravodajů doma i v zahraničí, možnost využívat výměnného zpravodajství mezinárodních televizních organizací a světových tiskových a obrazových agentur, ale i kulturní tradice a složení divácké obce, včetně politické situace ve státě.*“¹⁵

2.1.1.1 Obsahová specifika televizního zpravodajství

Televizní zpravodajství vykazuje na tematické úrovni určitou kontinuitu. To potvrzuje například novinář Andrew Boyd, který tvrdí, že hlavními kritérii pro výběr námětů ke zpracování v televizním zpravodajství jsou význam, důležitost, relevance, bezprostřední dopad na diváka, regionální blízkost zprávy, lidský zájem a neotřelost.¹⁶ Tato kritéria se

¹² Např. označení „jasné a spolehlivé“, které začaly Události užívat od 1. 4. 2012.

¹³ McCombs 2009: 26.

¹⁴ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008: 193.

¹⁵ Lokšík, In: Osvaldová a kol. 2011: 81.

¹⁶ Boyd 1995: 5-12.

z části nebo úplně opakují i u jiných mediálních teoretiků, kteří se zabývají postupy masových médií.¹⁷ V průběhu vlastní analýzy dat bude zkoumáno, jestli se teze o tematické kontinuitě zpravodajství, o které mluví Boyd, v průběhu let neproměnila a jestli taková kontinuita vůbec existuje.

Televizní zpravodajství nabízí časově omezený prostor, ve kterém zprostředkovává informace o událostech, které považuje za důležité a hodné prezentace. V tomto se liší například od psané žurnalistiky. Stránky novin nabízí poměrně mnoho prostoru jak žurnalistovi k napsání zprávy a k analýze problému, tak i čtenáři, který se může ke článkům vracet a přecházet z jednoho na druhý. Televizní relace takový prostor a možnosti ale tvůrci ani příjemci sdělení nedává. Proto je podle Lokšíka v televizním zpravodajství důležitým faktorem vyváženost obrazu a slova. Tyto složky ovlivňují srozumitelnost, kompaktnost a myšlenkový spád sdělení, ale i jeho správné a jednoznačné pochopení ze strany diváka.¹⁸ Ten dostává ve vazbě obrazu a slova odpovědi na základní žurnalistické otázky.¹⁹

Vedle toho ale musí redaktoři kvůli časovému omezení příspěvku témata často zjednodušovat, k čemuž obvykle využívají narativních postupů, které mají srozumitelnou formu. Proti využívání narativního modelu jsou ovšem někteří kritici, kteří například uvádějí námitky, že takové postupy vedou k personalizaci a depolitizaci sdělovaných událostí. O problémech a procesech, které s nimi souvisí, se pak hovoří méně nebo vůbec a to, jak uvádí Dunnová, může vést k bulvarizaci zpravodajství.²⁰ Využívání narativního modelu a jeho projevy ve zpravodajství ČT budou zkoumány v analytické části práce.

2.1.1.2 Formální specifika televizního zpravodajství

Televizní zpravodajství je ve srovnání se zprávami v novinách, v rozhlase a on-line prostředí specifické především v tom, že na recipienta působí kombinace obrazu, zvuku a textu. Tato komplexnost redaktorům na jedné straně mnoho věcí usnadňuje, může být ale také svazující. Jak se zvukem, tak i s textem a obrazem by měli pracovat co možná nejpřesněji tak, aby všechny použité složky nabývaly v příspěvcích odpovídajících významů, protože

¹⁷ Srovnej např. Schulz 2000, Hartley 2005.

¹⁸ Lokšík, In: Osvaldová a kol. 2011: 77.

¹⁹ Kdo? Co? Kdy? Kde? Jak? Proč?

²⁰ /online/ Dunnová. *Televizní zpráva jako narativ*. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2009_02/06_studie_dunn.php. [cit. 2014-04-08].

„spojení mezi obrazy a doprovodným komentářem v televizní zprávě je tradičně většinou dosti volné, založené na asociacích“.²¹

Lokšík mluví v této souvislosti o tzv. audiovizuálním jazyku, který má obrazovou a zvukovou úroveň. Obrazovou složku zpravodajských relací tvoří živé vysílání ze studia, přímé přenosy a živé vstupy nebo fotografie. Kromě toho sem patří také dekorace, psaný text v nejrůznějších podobách a počítačová infografika.²² Zvuková složka je ve zpravodajství zastoupena nejčastěji mluveným slovem (čtený text ve formě komentáře, synchronní a asynchronní výpověď, stand-up²³), případně se využívají reálné zvuky a ruchy prostředí, tzv. gerojše, méně už pak hudba a ticho.²⁴

Stejně jako v případě tematické agendy vykazují určitou kontinuitu i formální struktury na úrovni příspěvků a celého pořadu. Jedná se o vzorce, do kterých jsou podle ustálených rutinních postupů vkládány nové obsahy. Ty jsou zpravidla řazeny od nejdůležitějších domácích a zahraničních zpráv až po ty méně závažné. Toto stupňování může být podle Maršíka narušeno hlediskem atraktivnosti, zajímavosti a zábavnosti.^{25, 26}

Hlavní zpravodajský pořad, ve kterém je referováno o událostech daného dne, je jedním z nejsledovanějších a tedy i nejznámějších pořadů dané televizní stanice. Význam hlavní zpravodajské relace se projevuje v několika úrovních. Mimo jiné tak, že je jedním z mála pořadů, který začíná až na výjimky²⁷ každý den vždy na sekundu přesně v pravidelný čas. Jeho výjimečnost a aktuálnost se odráží i v tom, že je vysíláný živě.

Důležitost, jakou příkládají televizní stanice svému hlavnímu zpravodajskému pořadu, je patrná i z toho, že jej zpravidla zařazují na úvod nejsledovanějšího bloku celého dne, tzv. prime time. Zpravodajství vysílané v tomto čase přináší souhrnný obrazový přehled o

²¹ /online/ Dunnová. *Televizní zpráva jako narativ*. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2009_02/06_studie_dunn.php. [cit. 2014-04-08].

²² Lokšík, In: Osvaldová a kol. 2011: 73.

²³ Jedná se o synchronní výpověď redaktora před kamerou, a to především v prostředí, kterého se zpravodajský příspěvek týká.

²⁴ Lokšík, In: Osvaldová a kol. 2011: 73.

²⁵ Maršík, In: Osvaldová a kol. 2011: 72.

²⁶ Maršík v tomto případě popisuje skladbu rozhlasové zpravodajské relace, přesto je tato charakteristika typická i pro televizní zpravodajství.

²⁷ Např. Štědrý den.

domácích a zahraničních událostech, které daná televize považuje za to nejdůležitější, co se během dne stalo.²⁸

Hlavní zpravodajské relace mají „*ustálenou formální a grafickou podobu, jednotné barevné pojetí dekorace i hudebně vizuálního řešení hlavní znělky, předělů, upoutávek, titulků (headlines) a dalších efektů, při nichž je využito předností počítačové grafiky.*“²⁹ Tato ustálená podoba svým způsobem souvisí i s výše zmiňovanou tematickou kontinuitou televizního zpravodajství. Pro naplnění důvěryhodnosti, která je jednou ze základních charakteristik zpravodajství, by totiž nebylo žádoucí, aby se musel divák setkávat s častými změnami, které by mohly vyvolávat jistou nevyzpytatelnost.

Televizní zpravodajství v tomto duchu využívá stejných strategií jako tištěná a online média. Ta pracují s ustáleným grafickým rozvržením tiskové nebo elektronické stránky, tzv. layoutem. Rozhlasové stanice mohou využívat pouze zvukovou složku, v tomto případě se jedná o ustálené a snadno identifikovatelné znělky a jingly, které jsou typické pro danou stanici.

2.1.1.3 Typy televizních zpráv

Televizní zpravodajství je tvořeno několika prvky, které ho konstruují. Tím základním je zpráva³⁰. Ta má v televizi nejčastěji dvě části: studiovou, kdy moderátor zprávu uvádí prostřednictvím nejdůležitějších faktů, a část audiovizuální, která přináší rozšiřující informace ve formě daného příspěvku.

Platí, že v televizní zprávě by měli, pokud je to možné, vystoupit všichni respondenti na kameru, v některých případech se využívá telefonátů, krajním řešením je využití citací. Televizní zpráva si zachovává určitou kontinuitu, a to především na strukturální úrovni, kde se pracuje velmi často s formátem obrácené pyramidy.

V televizním zpravodajství lze rozlišit několik typů zpráv a forem, kterými jsou informace zpracovávány a následně předávány příjemcům. Typy zpráv budou rozlišovány

²⁸ Viz slogan americké mediální společnosti Westinghouse: „*Dejte nám 22 minut a my vám dáme celý svět.*“ Jako příklad lze také uvést přivítání moderátora B. Klepetka v Událostech ze dne 6. 11. 2010: „*Události aneb vše důležité z dneška. Dobrý večer.*“

²⁹ Lokšík, In: Osvaldová a kol. 2011: 82.

³⁰ Jde o žurnalistický příspěvek, který by měl být pohotový, měl by přinášet věcné, stručné a přesné informace, které se vztahují ke společensky významným a zajímavým událostem, které jsou zaznamenány pomocí audiovizuální techniky.

v analytické části práce, kdy bude analyzováno využívání jednotlivých druhů v hlavní zpravodajské relaci České televize.

Lokšík pracuje s následující typologií televizních zpráv:

1) **headline:** Dynamický přehled tří až pěti hlavních zpráv v úvodu zpravodajské relace, který má diváka okamžitě zaujmout a upoutat. Působí jako titulní strana novin nebo časopisu. Headline má bohatě strukturovanou a zhuštěnou horizontální stavbu: obsahuje složku mluvenou, obrazovou, hudební a textovou.

2) **čtená zpráva:** Jde o stručnou informaci, která má zpravit diváky o mimořádné nebo výjimečné situaci, k níž není v tu chvíli dostupný žádný obrazový materiál, nebo která se stala v průběhu vysílání. Může jít ale také o doplnění již odvysílaného příspěvku prostřednictvím nové aktuální informace.

3) **obrazová zpráva:** Jde o stručný, krátký a výstižný obrazový záznam události, který je doplněn zakotvujícím textem přečteným moderátorem ze studia. Celková stopáž obrazové zprávy nepřesahuje 30 sekund. V praxi se objevuje ve dvou variantách:

- **čtená zpráva a její modifikace** (čtená se synchronem; se synchronem a dovětkem mimo obraz; se synchronem a dovětkem v obraze)
- **tzv. kratšasy:** Několik za sebou řazených obrazových zpráv, které jsou oddělené trikovým efektem. Jsou přečteny moderátorem, případně ještě podkresleny dynamickou hudbou. V hlavních zpravodajských relacích se objevují jako bloky domácích či zahraničních zpráv. Mají sloužit k osvěžení pozornosti diváka.

4) **kombinovaná zpráva:** Nejfrekventovanější druh televizní zprávy, který využívá strukturu obrácené pyramidy. Má silné shrnující čelo zprávy uvedené moderátorem, na kterého navazuje ve zprávě redaktor. Důležitější než obrazová složka je textová část s komentářem a synchronními výpověďmi kompetentních respondentů. Dominuje u politických a ekonomických témat.

5) **reportážní zpráva:** Představuje kvalitativně nejdokonalejší žánrovou formu televizního zpravodajství. Vyznačuje se důmyslným výběrem a dramatickou prezentací faktů

prostřednictvím osobního svědectví redaktora. Důležitá je zde role kamery, která zachycuje zajímavé obrazové detaily a atmosféru. Střídá faktickou rovinu komentáře s autentickými výpověďmi účastníků dané události nebo s reálnými ruchy a zvuky.

6) **televizní zpravodajský rozhovor**: Jde o formu realizovanou metodou otázek a odpovědí. Má mnoho podob, například živý vstup redaktora ve vysílání, rozhovor s kvalifikovanou osobností ve vysílání, telefonní rozhovor nebo anketu s náhodnými respondenty. Často se vyskytuje v kombinaci s obrazovým příspěvkem, na který navazuje nebo reaguje.³¹

Na základě neustálého vývoje (nejen) televizního zpravodajství dochází ke stírání hranic mezi jednotlivými typy zpráv. I když byl Lokšíkův text vydán v roce 2011, jeho typologie už není pro analýzu televizních zpráv zcela aktuální a dostačující, protože se ve zpravodajství proměňují žánrové struktury a dochází k modifikaci starých žánrů, které dostávají novou kvalitu. Z toho důvodu je třeba rozšířit pro potřeby této práce Lokšíkovu typologii o nové typy zpráv a provést jejich operacionalizaci. Tento postup bude proveden v metodologické části práce.

V předešlých podkapitolách byly popsány charakteristiky zpravodajství, a to nejen obecně, ale i ve vztahu k televiznímu zpravodajství. Výše byla uvedena také Lokšíkova typologie televizních zpráv, která se stane zdrojem a inspirací pro vytvoření vlastních typů zpráv, které ve zmíněné typologii nebyly zahrnuty. Tyto části budou sloužit jako kontext pro samotnou analýzu dat ve druhé části práce.

2.2 Česká televize jako médium veřejné služby

V České republice funguje od roku 1993 tzv. duální systém, ve kterém vedle sebe v oblasti televizního, ale také rozhlasového vysílání existují média soukromá, která vysílají na základě přidělené licence a finance získávají především z prodeje vysílacího času inzerentům, a vysílatelé, jejichž existenci zajišťuje zákon.³² Tato tzv. média veřejné služby³³ získávají

³¹ Lokšík. In: Osvaldová a kol. 2011: 85-88.

³² Česká televize byla zřízena zákonem o České televizi k 1. lednu 1992 jako televize veřejné služby.

³³ Kromě České televize jde také o Český rozhlas. V ČR definuje zákon jako médium veřejné služby i Českou tiskovou kancelář, ale ta je financována jiným způsobem než ČT a ČRo.

finance na svůj provoz převážně prostřednictvím koncesionářských poplatků.³⁴

Jejich náplň a fungování vychází z několika dokumentů. Kromě zákona o České televizi³⁵ je to především Statut ČT³⁶ (dále jen Statut), který stanovuje poslání a povinnosti tohoto média, a Kodex ČT³⁷ (dále jen Kodex), který popisuje zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání.

Jednou z hlavních náplní České televize by mělo být to, že *„poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachování mediální plurality.“*³⁸ Tato pluralita by měla být naplňována prostřednictvím objektivních, ověřených a ve svém celku vyvážených informací, které by měly přispívat k utváření svobodných názorů.³⁹

V souvislosti s všestranností a objektivitou by se měla ČT podílet na *„vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti.“*⁴⁰ Z toho je tedy zřejmé, že Česká televize by měla v rámci svého vysílání naplňovat princip různorodosti. Z tohoto pohledu je ČT ve srovnání s jinými (komerčními) televizními stanicemi u nás specifická širokým záběrem témat a událostí, které zpracovává, a to nejen ve zpravodajství.

V dnešní praxi se však některá média dostávají se svojí činností či zaměřením mimo

³⁴ Podle § 3 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů se stává poplatníkem koncesionářského poplatku osoba, která vlastní rozhlasový nebo televizní přijímač.

³⁵ /online/ Zákon o České televizi. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>. [cit. 2014-04-08].

³⁶ /online/ Statut ČT. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/>. [cit. 2014-04-08].

³⁷ /online/ Kodex ČT. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>. [cit. 2014-04-08].

³⁸ Statut ČT, Čl. I.2

³⁹ Statut ČT, Čl. II.1

⁴⁰ Statut ČT, Čl. II.1

duální hranice, případně zasahují do obou sektorů a dochází tak ke stírání rozdílů (svůj vliv na tuto situaci může mít i personální prolínání mezi komerčním a veřejnoprávním sektorem).⁴¹ To je i případ médií veřejné služby, která překračují svoji nejasně definovanou pozici a často se pak chovají jako komerční provozovatelé (např. prosazování míry sledovanosti jako priority; boj na reklamním trhu, i přes omezení reklamy v médiích veřejné služby; soutěživost a srovnávání s komerčními subjekty; komerční programové formáty apod.).

Podle Šmída ale společnost i přes stírání hranic mezi komerčním a veřejnoprávním sektorem profituje z existence médií veřejné služby. A to především kvůli tomu, že vysílání veřejné služby může vyrovnávat selhání komerčních vysílatelů, kteří kvůli ekonomickým důvodům omezují své programy na pořady zábavného charakteru hlavně pro masové publikum, což se projevuje i ve zpravodajství.⁴²

2.2.1 Zpravodajství České televize jako média veřejné služby

Kromě charakteristik, které by mělo zpravodajství naplňovat obecně⁴³, stanovuje základní požadavky ve vztahu ke zpravodajství v České televizi pátý článek Kodexu, který má celkem osmnáct bodů. První z nich uvádí, že *„prvořadým úkolem České televize je zprostředkovávat informace ve zpravodajských a aktuálních publicistických pořadech. Divákům poskytuje informace důležité pro jejich všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů.“*⁴⁴ V podstatě se tak jedná o rozšíření již uvedeného obecného imperativu Statutu v předešlé části, v tomto případě se ale přímo týká zpravodajství.

Podle Kodexu musí být zprávy založené na *„zjištěných a ověřených údajích. Česká televize je při získávání a zpracovávání informací plně podřízena imperativu zjistit a divákům zprostředkovat pravdivý obraz skutečnosti a v případech, kdy to pro nemožnost opatřit si všechny informace není beze zbytku uskutečnitelné, postupovat s cílem pravdě se maximálně přiblížit.“*⁴⁵

Z kodexu také vyplývají nároky na zařazení informací o vybraných událostech a také

⁴¹ Např. Petr Dvořák jako generální ředitel soukromé televize a následně televize veřejné služby.

⁴² Šmíd, In: Končelík a kol 2004: 67.

⁴³ Viz podkapitola 2.1 Zpravodajství

⁴⁴ Kodex ČT, Čl. V.1

⁴⁵ Kodex ČT, Čl. V.8

na pořadí, v jakém se mají tyto informace ve zpravodajství České televize objevovat. Rozhodující má být váha „*předpokládaných dopadů na život obyvatel České republiky. Při editoriaálním rozhodování však nelze opomíjet mezinárodní vlivy a vztahy, které působí napříč státy, kontinenty či kulturami. Zpravodajství a aktuální publicistika v tomto smyslu ukazují Českou republiku v rámci evropského a světového dění.*“⁴⁶ S tímto nárokem souvisí i poměrně rozsáhlá síť zahraničních zpravodajů a spolupracovníků, které má Česká televize na několika světadílech. V Evropě jsou stáli zahraniční redaktori na šesti místech: v Německu, v Polsku, na Slovensku, v Rusku, v Belgii a ve Francii. (V posledních dvou zemích především kvůli zasedání evropských institucí v Bruselu a ve Štrasburku.) Česká televize má dále svého zpravodaje ve Spojených státech Amerických, v Izraeli a v Číně. Kromě toho vysílá ČT také zvláštní zpravodaje, kteří referují z oblastí, které jsou aktuálně zpravodajsky z pohledu televize zajímavé.

Takového rozsahu a pokrytí nedosahuje žádná česká komerční televize. Díky tomu není zahraniční zpravodajství omezeno pouze na agenturní záběry, ale obsahuje jak autentické reportáže, tak i živé vstupy nebo telefonáty přímo z místa vybraných událostí. Kromě toho zajišťují zahraniční zpravodajové materiál pro další využití k domácím tématům (např. rozhodnutí Evropské komise ve vztahu k České republice, ekonomické transakce se zahraničím atd.). Česká televize může využívat i audiovizuálních materiálů z výměnné sítě (jedná se především o krátké zprávy nebo události z míst, kde nemá ČT zastoupení vlastním zpravodajem).

Mimo pokrytí zahraničních událostí ale Statut i Kodex zavazují médium veřejné služby k tomu, aby zajišťovalo v oblasti zpravodajských a publicistických pořadů také regionální vysílání, a to prostřednictvím krajských redaktorů, kteří spadají pod televizní studia v Praze, Brně a Ostravě.⁴⁷

Na tomto místě je potřeba uvést ještě dva články Kodexu vztahujících se k analýze, která bude uvedena ve druhé polovině této práce. První z nich se týká respondentů, kteří se ve vysílání ČT mohou objevit. V článku 16.10 je uvedeno, že „*Česká televize přistupuje pečlivě k výběru odborníků vystupujících nebo citovaných v pořadech, zejména je povinna zajistit, aby tam, kde je to s ohledem na početnost odborné obce v určitém oboru či odbornosti možné, docházelo k obměně oslovovaných respondentů, včetně zastoupení odborníků rozmanitých*

⁴⁶ Kodex ČT, Čl. V.4

⁴⁷ Statut ČT, Čl. II.2

názorových proudů a z různých regionů České republiky.“⁴⁸

Druhý článek, který je uveden v Kodexu a je třeba na něj upozornit v souvislosti s další částí analýzy, se týká teorie gatekeepingu.⁴⁹ Konkrétně se jedná o ustanovení, že: „*Editoriální rozhodování v redakcích se řídí především kritérii vyplývajícími z Kodexu. Za obsah zpravodajských a aktuálně publicistických pořadů odpovídá šéfredaktor příslušné redakce.*“ Z toho tedy vyplývá, že šéfredaktor zpravodajství je jeden z gatekeeperů.

2.3 Teoretické koncepty zabývající se zpravodajstvím

Následující podkapitoly budou věnovány teoretickým konceptům, které se zabývají zpravodajstvím a zkoumají vlivy, které se projevují ve výsledné zpravodajské produkci.

Novináři mají naučené určité profesní rutiny, které jim usnadňují jejich práci. Tyto rutinní postupy probíhají na několika úrovních: při sestavování agendy zpravodajství, při vyhledávání informací, při práci se zdroji nebo při konečném zpracování zpravodajských příspěvků.⁵⁰

2.3.1 Teorie agenda-setting

Jedním z teoretických konceptů, o který se bude tato práce opírat, je teorie nastolování agendy (agenda-setting). Jedná se o jednu z teorií, které mají ve výzkumu médií dlouholetou tradici. „*Představa o nastolování témat vychází z myšlenky, že média vybírají a zařazují do svých obsahů některá témata a jiná opomíjejí, určují, co budou čtenáři/diváci/posluchači vnímat jako důležité.*“⁵¹ Jinými slovy to znamená, že agenda médií nastoluje veřejnou agendu.

Teorie agenda-setting bude využita jako jeden z teoretických rámců pro analytickou část při zkoumání toho, jestli a jakým způsobem se proměnila obsahová struktura Událostí po nástupu Petra Dvořáka do funkce generálního ředitele ČT. V tomto ohledu je tedy důležité, že

⁴⁸ Kodex ČT, čl. 16.10

⁴⁹ Viz podkapitola 2.3.2 Teorie gatekeepingu

⁵⁰ Trampota 2006: 56.

⁵¹ Trampota 2006: 112.

zkoumání tematické agendy umožňuje kromě popisu tematické struktury vybraných médií i „popis jejich tematického vývoje ve zvoleném časovém horizontu [...]“.⁵²

Teorie nastolování agendy nezkoumá to, jaký je obsah dané zprávy, ale zajímá se o to, jak často a v jakém rozsahu se média vybrané problematice věnují. Trampota upozorňuje, že „skladba tematické agendy médií se samozřejmě liší v návaznosti na typ média, jeho periodicitu, jeho zaměření a skladbu cílového publika.“⁵³ V případě České televize a naplňování její veřejnoprávní služby bude možné díky výsledkům výzkumu posoudit, do jaké míry hlavní zpravodajská relace ČT naplňuje na tematické úrovni očekávání vycházející z dokumentů, které jsou pro ni závazné – zejména požadavek na různorodost. Podle Statutu ČT by měly Události (ale nejen ty) reflektovat bohaté spektrum oblastí života společnosti.⁵⁴

Výzkumem, který položil základ ve zkoumání procesu nastolování agendy, byl projekt Chapel Hill Study. Jeho autory jsou američtí mediologové Maxwell McCombs a Donald Shaw. Ve svém projektu se snažili zjistit, do jaké míry existuje vztah mezi tématy v mediální a veřejné agendě během prezidentské předvolební kampaně ve Spojených státech amerických v roce 1968.

McCombs a Shaw zjistili, že pořadí témat mezi voliči v Chapel Hill a pořadí založené na umístění událostí ve zpravodajských médiích během více než měsíce spolu korespondovala téměř dokonale. Výsledky svého výzkumu potvrdili oba teoretikové o několik let později prostřednictvím projektu Charlotte Study, který se zakládal na výzkumu kampaně v roce 1972.⁵⁵

Výzkumy ukázaly, že novináři významným způsobem ovlivňují to, jaké představy o světě má jejich publikum. McCombs v této souvislosti ovšem upozorňuje, že tento vliv při nastolování agendy je nejčastěji nezamýšleným vedlejším produktem potřeby soustředit se každý den ve zprávách jen na několik málo témat.⁵⁶

⁵² Trampota, Vojtěchovská 2010: 102.

⁵³ Trampota, Vojtěchovská 2010: 101.

⁵⁴ Statut ČT, Čl. II, bod 1.

⁵⁵ Trampota 2006: 115.

⁵⁶ McCombs 2009: 48.

2.3.2 Teorie gatekeepingu

Jedním z předpokladů nastolování agendy je, že zpravodajská média nejsou pouhým zrcadlem reality, ale realitu filtrují. To znamená, že z velkého množství událostí a zpráv vybírají ty informace, které se nakonec v jejich tematické agendě objeví.

Každý den se odehrávají v blízkém i vzdáleném okolí a po celém světě stovky a tisíce událostí. Je prakticky nemožné a neproveditelné, aby se všechna témata dostala do zpravodajství. O jejich zařazení rozhodují určitá kritéria⁵⁷, ale i když budou splněny například požadavky jako důležitost, bezprostřední dopad na diváka nebo regionální blízkost zprávy, automaticky to neznamená, že budou informace do zpravodajství zařazeny.

O výběru a zařazení událostí do vysílání rozhoduje tzv. gatekeeper.⁵⁸ Jedná se o osobu nebo osoby, které mají v rámci redakcí možnost ovlivnit to, co se do zpráv dostane a co skončí „v koši“. V rámci zpravodajství ČT mají takovou možnost redaktoři, editoři a šéfredaktor. Tito lidé se pravidelně zúčastňují redakčních porad, kde se rozhoduje o tematické agendě Událostí.⁵⁹ Z toho vyplývá, že výběr témat není spojen pouze s jedním gatekeeperem a s jeho subjektivními představami a postoji. *„Na rozhodování redaktora má vliv mnoho dalších faktorů: profesní vztahy v rámci mediální organizace, vztahy ke kolegům a nadřízeným.“*⁶⁰ Gatekeeper navíc neovlivňuje pouze výběr událostí, ale i podobu a obsah jednotlivých zpráv. Toto přímo souvisí i s typem a vlastnostmi daného média. Jiným způsobem se bude zacházet s informacemi v komerčním médiu nebo médiu veřejné služby a odlišnou formou budou zprostředkovávané zprávy v novinách, rozhlase, ale třeba i na internetu.

Podle Osvaldové má událost větší šanci dostat se do zpravodajství, *„pokud koresponduje s organizačními a kulturními kritérii dané společnosti, probíhá v aktuálním a krátkém časovém intervalu a kopíruje periodicitu médií, je jasná a jednoznačná, tím pádem pro autora dobře uchopitelná a pro publika na první kontakt srozumitelná [...]“*⁶¹ Právě

⁵⁷ Viz podkapitola 2.1 Zpravodajství

⁵⁸ V překladu též možné označení dveřník nebo vrátný.

⁵⁹ Za určitých okolností se do pozice gatekeepera mohou dostat ale i jiní členové redakcí (např. ředitel zpravodajství).

⁶⁰ Shoemaker, Reese 1991: 62.

⁶¹ Osvaldová, In: Osvaldová a kol. 2011: 20.

publikum je podle Johna McNellyho závěrečným gatekeeperem. Příjemci totiž „hlídají bránu“ a rozhodují o tom, čemu budou věnovat pozornost.⁶²

Pojmenování gatekeeper poprvé použil sociolog Kurt Lewin, který se po II. světové válce zabýval tím, jak se rodiny rozhodují při nákupu potravin a jak jejich výběr probíhá. Rozhodující faktory označil Lewin jako gatekeepers.⁶³

V oblasti výzkumu médií prostřednictvím teorie gatekeepingu položil jeden ze základních kamenů v roce 1950 Američan David White. Tento sociolog zkoumal, jak vybírají editoři amerických regionálních novin informace, které nakonec zařadí do zpravodajství. Ve své práci *The "Gate Keeper": A Case Study in the Selection of News* se zabýval tím, jak se vyrovnávají novináři s nadbytkem potenciálních zpráv a co rozhoduje o tom, které informace se nakonec zveřejní.

V analytické části bude mým cílem zjistit, jak a jestli se Události České televize tematicky proměnily po výměně gatekeeperů, ke které došlo s nástupem Petra Dvořáka do vedení ČT.

2.3.2.1 Obměna gatekeeperů v Událostech

Petr Dvořák se funkce generálního ředitele České televize ujal 1. října 2011. Téměř okamžitě po jeho nástupu se výrazně proměnilo celé vedení televize. Ve funkci ředitele zpravodajství nahradil Romana Bradáče, neúspěšného kandidáta na post generálního ředitele ČT, Zdeněk Šámal, který tuto funkci v ČT již dříve zastával.⁶⁴

Personální změny se týkaly i postu šéfredaktora zpravodajství. Tuto funkci opustil Karel Novák, který se stal od listopadu 2011 šéfredaktorem zpravodajství. Nováka na místě šéfredaktora vystřídal Petr Mrzena, který dříve v České televizi působil na pozici redaktora. Mrzena pracoval také jako šéfredaktor zpravodajství televize Nova a byl zahraničním zpravodajem televize Z1 v Bruselu.

Personální obměna se vztahovala ale i na editory, moderátory a redaktory Událostí. To ukazuje, že po nástupu Petra Dvořáka došlo k výrazné obměně gatekeeperů. Konkrétní změny

⁶² Reifová a kol. 2004: 70.

⁶³ Trampota 2006: 40.

⁶⁴ Viz podkapitola 3.1 Události od roku 1993

na pozicích moderátorů a redaktorů budou uvedeny v analytické části této práce.⁶⁵ Analýza této proměnné bude důležitá mimo jiné kvůli tomu, že někteří noví redaktoři (gatekeeperi), působili v minulosti v komerční televizi Nova (např. Vladimír Keblůšek), což by se mohlo promítnout i v jiných aspektech pořadu než jen v personálním obsazení redakce.

V souvislosti s teorií gatekeepingu je důležité uvést také to, že nové vedení zpravodajství chtělo, aby pro Události pracovali jen nejlepší a nejvýkonnější redaktoři, kteří budou přicházet s vlastními náměty.⁶⁶ „*Tehdejší vedoucí domácí rubriky Robert Malecký vytvořil čtyři kategorie redaktorů podle jejich výkonnosti a podle jejich schopností. Pracovně si to nazval barvami.*“⁶⁷

Redaktoři, kteří byli podle vedení zpravodajství aktivní, přicházeli s vlastními náměty na reportáže, kvalitně je zpracovávali a dobře působili na diváky, byli v „elitní“ kategorii označené černou barvou. Průměrní redaktoři byli v červeném týmu a méně zkušení v modrém. Kromě toho existovala také skupina začínajících redaktorů a elévů, která byla označena žlutou barvou. Toto rozdělení nebylo neprostupné, takže redaktoři mohli v hierarchii povyšovat ale i klesat. Takové členění ovšem nemělo podle redaktorky ČT Marty Tlachové pozitivní vliv na osobní a pracovní vztahy v redakci zpravodajství, i proto se postupem času přestalo barevné kategorizování využívat.⁶⁸

2.3.3 Infotainment

Třetím teoretickým východiskem, ze kterého bude práce čerpat, je koncept infotainmentu.⁶⁹ Výběr této teorie souvisí především s osobou generálního ředitele ČT Petra Dvořáka a personálními změnami, ke kterým po jeho nástupu došlo.⁷⁰

Už při Dvořákově kandidatuře bylo upozorňováno na to, že by mohl řídit Českou televizi jako komerční médium. Toto potvrdil před volbou generálního ředitele i jeden z radních ČT: „*Dvořák přichází z komerční sféry a panuje obava, že by televize ztratila na své*

⁶⁵ Viz podkapitola 5.2.9 Autorství zpravodajských příspěvků

⁶⁶/online/ Šesták. *Noví ředitelé ČT: Šámal, Fridrich a Cimirot.* Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media-it/138528-novi-reditele-ct-samal-fridrich-a-cimirot/>. [cit. 2014-04-08].

⁶⁷ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem z února roku 2013.

⁶⁸ Informace byla získána v únoru 2013 při osobním rozhovoru s tehdejší redaktorkou domácí redakce zpravodajství ČT Martinou Tlachovou.

⁶⁹ Infotainment je spojení slov entertainment – zábava a information - informace

⁷⁰ Viz podkapitola 2.3.2.1 Obměna gatekeeperů v Událostech

veřejnoprávnosti.⁷¹ Právě s komerčními médii jsou podle Reifové spjaty prostředky infotainmentu. Tato média nemají v první řadě za cíl poskytovat společensky závažné informace.⁷²

Termínem infotainment se podle Reifové označuje „využívání prvků zábavy ve zpravodajství, např. nejrůznějších aranžovaných či hereckých projevů v televizním zpravodajství (subjektivní kamera, pohyb reportéra, činnost ilustrující téma zprávy, animace apod.).“⁷³ V takovém zpravodajství je užitečnost informací deformovaná jejich zajímavostí. „Preferuje se co nejužší vazba na probíhající událost [...], důraz spočívá na personalizaci veškerého dění i jeho zprostředkování.“⁷⁴ V případě médií veřejné služby by takové postupy byly hodnoceny jako nedostatek, protože hlavní zpravodajská kritéria jako například vyváženost, přesnost nebo nezaujatý odstup pak ztrácejí svoji obecnou platnost.⁷⁵

Jednotlivé charakteristiky infotainmentu, které uvádí Reifová, budou zkoumány v analytické části a to jak na formálních, tak obsahových prvcích, které konstruuji Události.

S teorií infotainmentu úzce souvisí kategorizace zpráv na *soft news* (doplňující informace) a *hard news* (horké novinky). V 70. letech 20. století takto rozčlenila zprávy americká medioložka Gay Tuchmanová.

Za *soft news* jsou považovány zprávy, které jsou časově nevázané, věnují se každodenní tematice, která je praktická pro člověka, nebo obsahují senzaci. Za *hard news* jsou považovány události, které je z nějakého důvodu nutné aktuálně a okamžitě zpracovat a zařadit do zpráv (např. jednání vlády, daňové změny, přírodní katastrofy atd.). Hlavní rozdíl je tedy v tom, že *hard news* se zabývají důležitými záležitostmi, zatímco *soft news* záležitostmi zajímavými.⁷⁶

Jak uvádí ve svém výzkumu Patterson jednou z charakteristik *soft news* je navíc využívání příběhů, které jsou zaměřené na člověka (Human-Interest Element). Patterson

⁷¹ /online/ Vokáč. České televizi chce šéfovat 36 lidí, přihlásili se Fenič Šíma či Prorok. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/o-kandidature-na-kreslo-reditele-ct-uvazuje-i-fenic-favoritem-je-dvorak-1m4-/domaci.aspx?c=A110822_102203_domaci_cem. [cit. 2014-04-08].

⁷² Reifová a kol. 2004: 89.

⁷³ Reifová a kol. 2004: 88.

⁷⁴ Osvaldová, In: Osvaldová a kol. 2011: 21.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Trampota 2006: 30-31.

prokázal, že v médiích počet takových zpráv stoupá.^{77,78}

Podle Warrena Breeda je ale zpravodajství v rozporu s human interest stories. Breed naznačuje, že zpravodajství má poskytovat seriózní informace, což prostřednictvím příběhů nejde.⁷⁹ McQuail však tvrdí, že v praxi je obtížné od sebe oddělit seriózní informace a příběhy, obé se podle něj objevuje v novinách od jejich počátku.⁸⁰

Obhájci soft news upozorňují, že „měkké zprávy“ nejsou bezcenné, protože lidem mohou sloužit. Kromě toho dokážou přivést ke zprávám i příjemce, kteří by se za jiných okolností zpravodajským relacím nevěnovali, a jejich informovanost by byla nízká.⁸¹

Na základě charakteristik hard news a soft news bude v analytické části zkoumána tematická agenda hlavní zpravodajské relace ČT. Ve sledovaných obdobích budou zprávy rozděleny do skupin podle zajímavosti nebo důležitosti a následně bude porovnáno, jaké kategorie zpráv převažovaly v Událostech během ředitelských období Jiřího Janečka a Petra Dvořáka. Kromě toho bude sledováno také to, v jakých případech byly v Událostech využívány příběhy a jak jejich využití souvisí se soft news.

2.3.3.1 Human interest stories v Událostech

Už na přelomu let 2006 a 2007, kdy se měnil formát Událostí během ředitelského působení Jiřího Janečka, dostali redaktoři za úkol zpracovávat reportáže tak, aby používali konkrétní příklady a příběhy, jejichž prostřednictvím vysvětlí všeobecný problém nebo novinku. Tento postup se ale výrazněji neprosadil a příběhy se využívaly spíše nepravidelně a nekladl se na ně důraz.

Změnu v tomto směru přineslo nové vedení zpravodajství a celé České televize v roce 2011. Ředitel zpravodajství ČT Zdeněk Šámal o tom říká: „*My jsme tady vždycky volali po*

⁷⁷ Patterson 2000: 4.

⁷⁸ Patterson se zabýval analýzou amerického zpravodajství 2 televizních stanic, 2 zpravodajských magazínů, 3 předních tištěných titulů a 26 regionálních deníků. Výzkum zahrnoval analýzu 5331 zpravodajských příspěvků zveřejněných v letech 1980-1999. Pattersonův výzkum se kromě toho zaměřil i na návyky Američanů při sledování zpráv, na jejich preference a zájmy.

⁷⁹ McQuail 2007: 301.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Patterson 2000: 3.

*příbězích už před několika lety. Ted' je ale vyžadujeme důsledně.*⁸² Šámal dodává, že k jistým změnám nebyla za bývalého vedení České televize vůle.

Podle Zdeňka Šámala je u příběhů *„důležitá personifikace tématu, lidé ho pak vidí v konkrétní podobě.*⁸³ V tomto ohledu lze odkázat na tvrzení Lapčíka, který uvádí, že: *„Vysoce specializované zpravodajství přestane být zpravodajstvím, pokud mu nebudou členové publika rozumět, protože nebude plnit svou základní funkci – nabízení konstrukcí sociální reality.*⁸⁴ Ovšem jak později ukáže analýza sledovaných pořadů, v hlavní zpravodajské relaci ČT není spojováno využití příběhů pouze se specializovanou nebo složitou tematikou, ale především s každodenními událostmi. Zdeněk Šámal však tvrdí, že z příběhů by se mělo vycházet vždy, když je to možné, a dodává, že na *„příbězích už stavěl Homér, na těch se stavělo v Antice, ve Středověku. Příběh je konkrétní vyjádření nějakého dění. V anglosaském světě se říká – No story, no glory.*⁸⁵

Podle Pavlíny Kvapilové a Milana Fridricha se společnost vyvíjí směrem k příběhům, a to musí akceptovat také médium veřejné služby, které by mělo reflektovat kromě společenských témat také změny, ke kterým ve společnosti dochází. *„Pokud Události jsou o denních událostech, o faktech a méně o příbězích, budou plnit zadání vyplývající z Kodexu ČT jen formálně, protože jim budou ubývat diváci.*⁸⁶ Zde se ale Kvapilová a Fridrich, kteří v době publikování této teze zastávali vysoké vedoucí funkce v hierarchii České televize, dostávají do určitého rozporu s Kodexem ČT. Ten uvádí, že Česká televize: *„Nepovyšuje kritérium sledovanosti pořadů ani rychlosti informace nad jejich maximální možnou kvalitu.*⁸⁷

⁸² Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem z února roku 2013. Na přelomu let 2006/2007 byl Zdeněk Šámal stejně jako nyní ředitelem zpravodajství.

⁸³ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem z února roku 2013.

⁸⁴ Lapčík, In: Schneider, Krausová 2008: 326.

⁸⁵ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem z února roku 2013.

⁸⁶ Fridrich, Kvapilová, In: Motal a kol. 2012: 195.

⁸⁷ Kodex ČT: Preambule, čl. i

3. Proměny Událostí

3.1 Události od roku 1993

Ačkoliv je hlavním cílem této práce zaměřit se na vývojové změny Událostí České televize pod vedením generálních ředitelů Janečka a Dvořáka, tato podkapitola nabídne krátký exkurz k vysílání Událostí od roku 1993. Zabývá se především vývojovým kontextem, který předchází analytické části této práce. Cílem je uvést, jakým způsobem se proměňovaly Události od začátku jejich vysílání po dobu nástupu Jiřího Janečka do funkce generálního ředitele ČT.

Události České televize se poprvé vysílaly 1. ledna 1993. Hlavní zpravodajskou relaci uváděl pouze jeden moderátor (viz obr. 1)⁸⁸, v tomto případě to byl Jiří Janeček (pozdější generální ředitel ČT). Události začínaly v 19:30 a trvaly půl hodiny, a to včetně sportovní relace a předpovědi počasí.

Od 4. února 1994 začala České televizi konkurovat televize Nova, tedy první celoplošně vysílající komerční televizní stanice

na území České republiky. Česká televize ještě před zahájením vysílání Novy inovovala část svého programového schématu, což se týkalo i úpravy zpravodajství. Hlavní zpravodajská relace České televize začínala novou znělkou a modernizace se týkala i studia (viz obr. 2)⁸⁹, odkud se Události vysílaly.

⁸⁸ /online/ Repríza úvodu Událostí z 1. 1. 1993. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=baRX8DaDK5Y>. [cit. 2014-04-08].

⁸⁹ /online/ Repríza úvodu Událostí z 15. 4. 1994. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=yMj2mbcbw>. [cit. 2014-04-08].

Důležité je také zmínit, že od června 1997 začala Asociace televizních organizací (ATO) zjišťovat diváckou sledovanost pomocí tzv. peplemetrů, které nabízely přesnější data než ta, která se do té doby získávala prostřednictvím Media Projektu, který nabízel údaje o sledovanosti na základě dotazníkového šetření.

Nová měření sice ukázala, že televize Nova má zhruba o deset procent nižší sledovanost, než jí přisuzovala dotazníková šetření, přesto bylo ale zřejmé, že hlavní zpravodajská relace České televize na Novu výrazně ztrácí. *„Kanálové přepínače českých domácností byly z více než osmdesáti procent v 19:30 nastaveny na zpravodajství televize Nova. Zpravodajství ČT Události sledovalo méně než 10 procent všech televizních diváků. Česká televize se rozhodla situaci řešit tím, že od září 1997 přesunula vysílací čas Události o čtvrt hodinu na 19:15.“*⁹⁰

Podle Šmída vedly nízké výsledky peplemetrových šetření k tomu, že Česká televize na konci 90. let v některých případech podlehla snaze získat vyšší sledovanost přejímáním metod práce komerční televize jak v programové skladbě, tak ve zpravodajství. *„I když sledovanost je bezesporu mírou diváckého úspěchu, nemůže být jediným kritériem úspěšnosti plnění veřejné služby, která by měla udržet jistou kvalitativní úroveň i u těch pořadů, které jsou určeny masovému publiku.“*⁹¹

Jedním z impulzů, který mohl vést ke změně práce při zpracování Událostí, bylo nové personální obsazení na pozici šéfredaktora zpravodajství. Jiřího Kytka vystřídal v této funkci 22. května 1998 Zdeněk Šámal. Viditelné změny se po jeho nástupu promítly do vysílání během tří měsíců.

Od 1. září 1998 se vysílaly Události z nově zrekonstruované velkoplošné redakce (newsroomu) v budově zpravodajství na Kavčích horách. Kromě toho byla novinkou i znělka, kterou pořad začínal, s čímž souvisela i změna grafiky pořadu.⁹²

Nejvýraznější inovací bylo to, že Události začala uvádět dvojice moderátorů, což byla pro Českou televizi naprostá novinka. Tato změna měla svůj původ ve výzkumech,⁹³ které si nechala Česká televize zpracovat nedlouho poté, kdy do funkce šéfredaktora zpravodajství

⁹⁰ Šmíd, In: Pittermann, Saturková, Šnábl 2002: 13.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Tehdejší novou znělku se nepodařilo pro uvedení ukázky dohledat.

⁹³ Bezouška, In: Pittermann, Saturková, Šnábl 2002: 191.

nastoupil Zdeněk Šámal.⁹⁴ Právě zavedení dvojice moderátorů v hlavní zpravodajské relaci bylo jedním z nejčastějších návrhů, které diváci očekávali od proměny formátu Událostí.

Po těchto změnách už žádnými výraznějšími úpravami Události v následujících pěti letech neprošly. Je možné tvrdit, že na jejich zavádění nebyl čas. Poté, kdy v lednu 2000 skončil ve funkci generálního ředitele České televize Jakub Puchalský, se během tří let vystřídali v čele České televize tři generální ředitelé, jeden prozatímní ředitel a měsíc byla televize dokonce bez nejvyššího vedení.⁹⁵

3.2 Události pod vedením Jiřího Janečka

Stabilita, alespoň co do dlouhodobého obsazení nejvyšší pozice v médiu veřejné služby, byla v České televizi obnovena 19. června 2003, kdy byl zvolen jejím generálním ředitelem Jiří Janeček. Ten pracoval od roku 1989 v redakci zpravodajství Československé a následně České televize. Deset let také moderoval hlavní zpravodajský pořad ČT Události. I z těchto důvodů měl ze své nové pozice generálního ředitele ke zpravodajství profesně velmi blízko.

Generální ředitel ČT je volený Radou České televize na šest let. Jiří Janeček svůj post po prvním zvolení obhájil v roce 2009. V červnu 2011 však oznámil svoji rezignaci kvůli zdravotním problémům. Z funkce generálního ředitele České televize odešel k 31. srpnu téhož roku. Janeček se tak stal po více než osmi letech ve vedení ČT nejdéle sloužícím polistopadovým generálním ředitelem a po Janu Zelenkovi druhým nejdéle sloužícím ředitelem od počátku Československé a České televize.

⁹⁴ V pozici šéfredaktora působil Zdeněk Šámal dva roky, protože jej 16. června 2000 z funkce odvolal tehdejší generální ředitel ČT Dušan Chmelíček poté, kdy Šámal odmítl odvolat Romana Proroka z moderování publicistického pořadu *V pravé poledne*, kvůli údajným chybám při moderování pořadu. Za Šámalu se v této věci postavila většina pracovníků zpravodajství. V roce 2003 se Šámal do ČT vrátil jako ředitel redakce zpravodajství. (Více o důvodech vzniklých problémů In: Pittermann, Saturková, Šnábl 2002: 248-250). Po dalších čtyřech letech ale Šámal z ČT odešel znovu.

⁹⁵ /online/ Seznam generálních ředitelů ČT. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/televizni-reditele/>. [cit. 2014-04-08].

3.2.1 Vývoj Událostí mezi lety 2006-2009

Ačkoli se Jiří Janeček ujal České televize v polovině roku 2003, první viditelné a výrazné změny, které přiblíží následující podkapitoly, se v Událostech projeví až na přelomu let 2006 a 2007.⁹⁶

Podle Stejskalové, která se jako moderátorka zpravodajství České televize přímo účastnila diskusí a jednání o plánovaných změnách formátu Událostí, byla významnou příčinou úprav snaha o přiblížení se divákovi, kterého měla relace zaujmout. Události měly podle vedení televize a redakce zpravodajství působit dynamickým dojmem a obsahovat větší množství informací než předešlá podoba pořadu. Hlavní zpravodajská relace ČT ale neměla diváka zprávami zahltit. Události měly být snesitelným a „ukoukatelným“ pořadem.⁹⁷

Všechny vývojové změny a úpravy Událostí uvedené v následujících podkapitolách, jsou podstatné kvůli poznatkům a datům užitých v analytické části této práce. Je důležité uvést tyto informace už zde, protože je zřejmé, že některé vybrané postupy se původně začaly využívat už za ředitele Jiřího Janečka, kdy se ale dostatečně ve vysílání neprosadily. To se po určité revizi podařilo až po nástupu Petra Dvořáka do funkce generálního ředitele České televize.

3.2.1.1 Změny začátku a stopáže Událostí

Asi nejzřetelnější formální změnou Událostí, která měla potenciál upoutat diváky, bylo to, že se od 1. ledna 2007 začal pořad vysílat od 19. hodin. Od roku 1997 přitom začínaly Události v 19:15. Důvodů změny začátku hlavní zpravodajské relace ČT bylo podle Stejskalové hned několik. Vyčlenila čtyři základní:

- 1) systémový důvod – Ve většině významných evropských televizních stanicích začíná hlavní zpravodajská relace v celou. Kromě toho narušovaly Události se začátkem od 19:15 koncept stanice ČT24, která vysílala zprávy vždy v celou a v půl.
- 2) tradiční důvod – Začátek v 19. hodin souvisel s tradicí započatou v případě Československé televize a relace Televizní noviny v roce 1958.

⁹⁶ V té době byl ředitelem zpravodajství ČT Zdeněk Šámal. Stejnou pozici zastává i dnes.

⁹⁷ Stejskalová 2007: 32.

- 3) antidefétistický důvod – Posunem na devatenáctou hodinu se v roce 2007 rozhodla Česká televize přímo konkurovat zpravodajství televize Prima, jejíž 1. zprávy začínaly v 19:00.
- 4) expanzivní důvod – Změna začátku Událostí znamenala i prodloužení stopáže hlavní zpravodajské relace v průměru na 25 minut.⁹⁸

Události se tedy na začátku roku 2007 prodloužily průměrně o dvě minuty, což v praxi představovalo možnost zařazení jedné reportáže navíc. V průměru se tak v hlavní zpravodajské relaci ČT odvysílalo 12 zpravodajských příspěvků.

3.2.1.2 Změny znělky Událostí

Vedle prodloužení stopáže pořadu došlo na začátku roku 2007 i k proměně znělky relace (viz obr. 3).

Součástí staré znělky, která trvala průměrně 45 sekund, bylo pět headlineů⁹⁹ a obrazový materiál byl doplněn o krátký čtený komentář moderátorů.¹⁰⁰

Upravená znělka Událostí začínala už pět sekund před 19. hodinou. Cílem dřívějšího začátku znělky bylo zaujmout diváky a odlákat je od hlavního

zpravodajského pořadu televize Prima, který začínal přesně v 19 hodin.¹⁰¹

Znělka se prodloužila průměrně na jednu minutu, ačkoliv na začátku relace byly zařazovány jen čtyři headliney (dříve jich bylo pět), ovšem změnila se jejich podoba. První headline uvedený jedním moderátorem doplnil druhý moderátor krátkým dovětkem. *„Cílem bylo nejen odlišit se od ostatních českých televizí, ale především headliney zatraktivnit, využít*

⁹⁸ Stejskalová 2007: 17-18.

⁹⁹ Headliney – dynamický přehled hlavních zpráv v úvodu zpravodajské relace, který má diváka okamžitě zaujmout a upoutat.

¹⁰⁰ /online/ Podoba znělky Událostí. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/206411000101227>. [cit. 2014-04-08].

¹⁰¹ Stejskalová 2007: 33.

těch nejzajímavějších natočených synchronů a gerojšů, které by nalákaly diváky ke sledování celých zpráv.“¹⁰²

V roce 2007 došlo ještě k jedné proměně - od 1. září začínaly Události upravenou znělkou (viz obr. 4).¹⁰³ Jednalo se o grafickou a audiální změnu. Počet headlineů a délka znělky se oproti předešlé verzi nelišila. Stejně tak zůstal zachován začátek znělky, a to v čase 18:59:55. Se spuštěním nové znělky souvisela také úprava grafiky (titulků, tabulek, grafů atd.).

3.2.1.3 Nové virtuální studio Událostí

Od začátku roku 2007 začaly Události divákům zprostředkovávat analýzy a rozšiřující informace k vybraným tématům prostřednictvím tzv. virtuálního studia. Ve zpravodajství

České televize se jednalo o zcela nový prostředek v předávání informací.

Virtuální studio bylo poprvé využito 1. ledna 2007,¹⁰⁴ kdy se redaktor Michal Kubal ve svém příspěvku zabýval historií prezidentských novoročních projevů (viz obr. 5).¹⁰⁵

Ačkoliv se využilo virtuální studio v Událostech i další den, tento koncept pevné místo v hlavní zpravodajské relaci

¹⁰² Stejskalová 2007: 22.

¹⁰³ /online/ Podoba znělky Událostí. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/209411000100409>. [cit. 2014-04-08].

¹⁰⁴ /online/ Příspěvek zařazený v Událostech dne 1. 1. 2007. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/207411000100101/>. [cit. 2014-04-08].

¹⁰⁵ Redaktorův vstup trval téměř tři minuty a navazoval na zprávu, která se věnovala aktuálnímu novoročnímu projevu prezidenta Václava Klause.

neziskal. „Kromě vstupů redaktora se staly součástí virtuálního studia i vložené buď samotné synchrony, nebo celé příspěvky, díky kterým ale celková stopáž narostla ke třem až čtyřem minutám. [...] Zajímavě sestavený formát se tak i přesto, že byl vždy nabitý informacemi, stal zpomalujícím prvkem, díky kterému se pocitově zbrzdila celá relace, a divák se mohl začít nudit.“¹⁰⁶

Podle Stejskalové se ukázalo ještě několik dalších negativ. Byla to především časová náročnost pro využití studia, které se muselo připravovat už den předem, a verze, kterou viděli diváci v Událostech, byla předtočená. Ještě o den více zaměstnala příprava tématu pro virtuální studio redaktora, což je vzhledem k pojetí aktuálního zpravodajství velká nevýhoda. Navíc ne každý redaktor se uměl ve virtuálním studiu pohybovat tak, aby jeho postoj nenarušoval striktně dané prostorové rozvržení.¹⁰⁷

3.2.1.4 Využití příběhů v Událostech

Změny, kterými na přelomu let 2006 a 2007 Události prošly, se projeví i na způsobu zpracování reportáží. Podle Stejskalové měli redaktoři nově za úkol zpracovávat příspěvky tak, aby se lidé při jejich sledování nenudili a bez problémů pochopili obsah zprávy. Příspěvky neměly být „suchým“ výčtem informací, které jsou těžko představitelné. Z těchto důvodů se začaly využívat konkrétní příklady a příběhy.¹⁰⁸ Ty sloužily jako základ, od kterého se přecházelo k obecnému problému.

3.3 Události pod vedením Petra Dvořáka

Následující podkapitola se bude věnovat Dvořákově kandidatuře na post generálního ředitele České televize a především pak částem jeho projektu, které jsou důležité pro tuto práci.

Poté, kdy Jiří Janeček rezignoval na svůj post, zvolila Rada České televize na svém

¹⁰⁶ Stejskalová 2007: 29-30.

¹⁰⁷ Stejskalová 2007: 30.

¹⁰⁸ Stejskalová 2007: 37.

zasedání 21. září 2011 do funkce generálního ředitele ČT Petra Dvořáka¹⁰⁹, který byl od roku 2003 do roku 2010 generálním ředitelem komerční televize Nova.

Petr Dvořák ve své koncepci dalšího rozvoje a fungování České televize, kterou předložil Radě ČT ještě před volbou, kladl poměrně velký důraz na zpravodajství. Mimo jiné uváděl, že: „*Základním problémem k řešení v nejbližší době je stav hlavní zpravodajské relace České televize Události, která se svou sledovaností propadla hluboko pod úroveň zpravodajství obou velkých českých komerčních televizí.*“¹¹⁰ (pozn. tučně vyznačil Dvořák.)

Proměna Událostí by se měla podle Dvořáka týkat jak formálních, tak obsahových prostředků. „*Je potřeba zpátky vrátit okruhy, charakteristické pro zpravodajství veřejné služby – fundovaně zpracovaná politická, společenská, ekonomická, a zahraniční témata a regionální dění zasazené do kontextu České republiky*“¹¹¹ Vedle toho mělo být jedním z prostředků proměny Událostí výrazné posílení novinářského a editorského týmu hlavní zpravodajské relace.

3.3.1 (Ne)aktuální Události

V projektu, se kterým Petr Dvořák předstoupil před Radu ČT při kandidatuře na pozici generálního ředitele České televize, označil za bezpodmínečnou nutnost formální oddělení hlavní zpravodajské relace od zpravodajství na kanálu ČT24.¹¹²

V této souvislosti mluví Pavlína Kvapilová¹¹³ s Milanem Fridrichem¹¹⁴ o „veřejnoprávním paradoxu“. „*Zatímco ČT24 [...] sledovanost roste na nadprůměrné hodnoty v evropském kontextu, hlavní večerní zpravodajská relace České televize Události diváky v letech 2005 až 2011 stále a kontinuálně ztrácela.*“¹¹⁵ Příčin takového vývoje je podle Kvapilové s Fridrichem několik, přesto mluví o dvou hlavních, jako první zmiňují čas.

¹⁰⁹ Výsledky prvního kola volby: Petr Dvořák: 13 hlasů; Hynek Chudárek: 7 hlasů; Roman Bradáč: 3 hlasy; Jan Svoboda: 3 hlasy; Radomír Šimek: 1 hlas. Výsledky druhého kola volby: Petr Dvořák 12 hlasů; Hynek Chudárek: 3 hlasy.

¹¹⁰/online/ Dvořák. *Krok do digitální budoucnosti*: 22. Dostupné z: http://i.iinfo.cz/urs-att/Projekt_Petra_Dvoraka-131431034489015.pdf. [cit. 2014-04-08].

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Pavlína Kvapilová pracovala od října 2011 jako výkonná ředitelka divize Nová média ČT.

¹¹⁴ Milan Fridrich pracoval od října 2011 jako ředitel programu České televize.

¹¹⁵ Fridrich, Kvapilová, In: Motal a kol. 2012: 194.

S nástupem nových technologií a jejich využití (nejen) v médiích se změnilo postavení televizního zpravodajství, které mělo dříve „*exkluzivitu a navíc všem bylo jasné, že nedodává nic pozdě, nýbrž včas. Nyní to „včas“ je bohužel „hned“.*“¹¹⁶ Zpravodajská televize ČT24, která pracuje v režimu kontinuálního vysílání, je tak pro diváka v získávání aktuálních informací podobně jako zpravodajské internetové servery relevantnější, než mohou být Události, které se vysílají „až“ večer.

Vedle rychlosti v předávání informací je velmi důležitý i druhý faktor, a to pozornost diváků. Tu je podle Kvapilové s Fridrichem v souvislosti s medializací společnosti stále těžší udržet, což je další důvod, proč už nejsou fakta večerního zpravodajství vyhledávaná tak jako dřív.¹¹⁷ Autoři jsou přesvědčeni, že problém s udržením pozornosti se neprojevuje jen v médiích, ale třeba i ve školství, na různých seminářích nebo v reklamě, „*to vše je postaveno na přiběžích, emocích a vyprávění, nikoli na faktech. Také zpravodajství začalo ustupovat od faktů, rozhodně na nich nebylo postaveno v poslední dekádě. Trendem jsou osobní příběhy. Jakoby média ztratila víru, že jen s „fakty“ se může vyhrát boj o pozornost člověka. Sázelo se hlavně na „lidský příběh“.*“¹¹⁸

Těmto tvrzením však paradoxně odporuje sám kanál ČT24, který zprostředkovává aktuální denní zpravodajství. Vzhledem ke snaze o co největší rychlost v předání informací během dne, musí redaktoři přinášet jasná a „suchá“ data. Aktuálnost a obsah jsou v tomto případě nadřazeny formě zpracování s využitím příběhu jako příkladu. Informace jsou především zprostředkovávané příjemcům prostřednictvím živých vstupů, telefonátů nebo rozhovorů ve studiu.

Večerní Události naopak nabízí ve většině případů dostatek času na přípravu k tomu, aby byly příspěvky zpracovány jiným způsobem než zpravodajské formáty, se kterými se divák mohl setkat v průběhu dne na zpravodajském kanále ČT24. Z tohoto pohledu je důležité odkázat na požadavek Petra Dvořáka, který byl uveden na začátku této podkapitoly, tedy že je: „*Formálně je bezpodmínečně nutné oddělit hlavní zpravodajskou relaci od zpravodajství na kanále ČT24.*“¹¹⁹

¹¹⁶ Fridrich, Kvapilová, In: Motal a kol. 2012: 195.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ /online/ Dvořák. *Krok do digitální budoucnosti*: 22. Dostupné z: http://i.iinfo.cz/urs-att/Projekt_Petra_Dvoraka-131431034489015.pdf. [cit. 2014-04-08].

4. Metodika práce

Tato kapitola se zabývá typem analýzy, která byla využita při zkoumání proměn hlavní zpravodajské relace České televize. Kapitola vymezuje zkoumaný vzorek, dále pak způsob zkoumání a sledované jevy. Zároveň jsou v této části uvedeny i nedostatky a limity, které použitá metoda má.

4.1 Kvantitativní obsahová analýza

Pro zpracování tématu a stanovený cíl (porovnat, jak se proměnily Události České televize během působení generálních ředitelů Jiřího Janečka a následně Petra Dvořáka) se nabízelo několik možných metodologických postupů.

Vzhledem k tomu, že vedle studia na univerzitě pracuji i jako redaktor zpravodajství České televize, jsem chtěl ve své práci co nejvíce omezit možnost zkreslení výsledků z pozice „insidera“. Proto jsem se rozhodl, že metodika práce bude založena na kvantitativní obsahové analýze.

Podle Trampoty s Vojtěchovskou zaručuje kvantitativní obsahová analýza objektivní výsledky nezávislé na výzkumníkovi, který ji provádí.¹²⁰ Podobně charakterizuje kvantitativní obsahovou analýzu Scherer, který kromě vysokého stupně ověřitelnosti upozorňuje i vysokou míru strukturovanosti. Jako další přednosti této metody uvádí Scherer možnost zpracovat velké množství mediovaných obsahů a výsledky šetření následně podrobit statistickým analýzám. Výsledky je pak možné přehledně znázornit prostřednictvím číselných hodnot, tabulek a grafů.¹²¹ Další výhodou kvantitativní obsahové analýzy je to, že se může zabývat právě tak obsahem sdělení, jako jeho formou. Využití výše zmíněných charakteristik bude v analytické části pro zpracování dat velmi důležité.

Kvantitativní obsahová analýza je v oblasti výzkumu médií již dobře zavedenou a fungující metodou na základě standardizovaných pravidel. Jak tvrdí McQuail, jde o nejstarší, ústřední a stále nejpoužívanější metodu výzkumu.¹²²

McQuail uvádí, že průběh kvantitativní obsahové analýzy je založen na pěti

¹²⁰ Trampota, Vojtěchovská 2010: 103.

¹²¹ Scherer, In: Schulz a kol. 1998: 31.

¹²² McQuail 2007: 308.

standardizovaných krocích. Je nutné: 1) zvolit vzorek obsahu; 2) vytvořit relevantní rámec kategorií vnějších referentů; 3) zvolit jednotku analýzy obsahu; 4) pomocí počítání frekvence zvolených jednotek obsahu zmiňujících se o relevantních tématech umístit obsah do připraveného rámce; 5) vyjádřit výsledky jako celkovou skladbu vybraného vzorku obsahu podle frekvence výskytu hledaných referencí.¹²³

Na základě těchto bodů bude při analýze také důležité dodržet kritéria validity a reliability, aby byl výsledek při případném opakovaném měření srovnatelný. Podle Punche umožňuje kvantitativní obsahová analýza dospět k cíli, kterým je zobecnitelné tvrzení, z dat, která jsou získávána na velmi konkrétní úrovni.¹²⁴

Skrze postupy kvantitativní obsahové analýzy bude možné případně na tuto práci navázat a dále rozšířit zkoumané oblasti, a to bez ohledu na změnu výzkumníka. V případě využití kvalitativní analýzy by toto nebylo možné vzhledem k výzkumníkově interpretaci mediovaných obsahů. V budoucnu by totiž nebyla u jiného výzkumníka zaručena shodná práce s daty.

Data, která budou získána při analýze Událostí, budou zaznamenána do sešitu aplikace Excel (kódovací arch). Následně dojde k sečtení výsledných údajů a jednotlivých hodnot a k porovnání prostřednictvím kontingenčních tabulek v aplikaci Excel. V páté kapitole budou následně získané údaje prezentovány a interpretovány.

4.2 Limity zvolené techniky

V předchozí podkapitole byly uvedeny přednosti zvolené výzkumné techniky. Kvantitativní obsahová analýza má ale pochopitelně ve vztahu ke zkoumané oblasti i jisté limity a nevýhody.

Ačkoliv je práce zaměřena na poměrně pestré a rozsáhlé množství prvků a postupů, které se objevují v hlavní zpravodajské relaci ČT, a bude prezentováno, jak se vyvíjely v čase, nebude možné postihnout všechny oblasti a změny, které by bylo možné zkoumat. Důvodem je především to, že by se práce musela zabývat velkým množstvím jevů a mohlo by dojít k tomu, že by se analýza stala nepřehlednou. S tím souvisí i to, že tak rozsáhlou analýzu by zvládl zpracovat jeden výzkumník jen velmi obtížně a je otázkou, jestli by taková analýza

¹²³ McQuail 2007: 308.

¹²⁴ Punch 2008: 42.

pořadu a jeho vývoje byla skutečně kvalitní a přínosná.

Kromě „kapacitních“ problémů, které ani tak nesouvisí s metodou práce, jako s prostředky a prostorem k jejímu zpracování, je třeba upozornit i na „procesní“ limity. Prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy není například možné odhalit to, jakým způsobem mediální obsahy hlavní zpravodajské relace ČT vznikají. Kromě určitých opakujících se prvků není možné prokázat, do jaké míry je obsah zpravodajství závislý na vůli a zpracování redaktorů, a do jaké míry ovlivňují podobu příspěvků editoři případně další členové redakce.

Prostřednictvím zvolené metody není možné například odhalit ani to, podle jakého klíče je vybírána tematická agenda Událostí. Jistý rámec by měl pořad naplňovat na základě požadavků vyplývajících z dokumentů závazných pro médium veřejné služby, které byly zmiňovány v předchozích podkapitolách.¹²⁵

Na druhé straně je možné zmíněné nevýhody a nedostatky chápat jako možnost a inspiraci k dalšímu zpracování tématu prostřednictvím jiných výzkumných metod, jako je například zúčastněné pozorování.

4.3 Vymezení cíle výzkumu, základní výzkumná otázka

Cílem této práce je odhalit změny hlavní zpravodajské relace ČT, ke kterým došlo ve srovnání období, kdy byl generálním ředitelem televize Jiří Janeček a následně Petr Dvořák. Že k jistým úpravám v Událostech došlo, je zřejmé už na první pohled. Proměnu navíc po nástupu Petra Dvořáka do vedení média veřejné služby oficiálně avizovala i Česká televize.¹²⁶ V analytické části práce budou zkoumány proměny Událostí hned na několika prvcích a jevech formální i obsahové úrovně pořadu.

Základní výzkumná otázka celé práce zní: *Jak se proměnila hlavní zpravodajská relace České televize po nástupu generálního ředitele Petra Dvořáka?*

¹²⁵ Viz podkapitola 2.2.1 Zpravodajství České televize jako média veřejné služby

¹²⁶ /online/ Baroch. Tajná zbraň ČT. Tak budou vypadat nové Události. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/spolecnost/clanek.phtml?id=738131>. [cit. 2014-04-08].

4.3.1 Předvýzkum

Vzhledem k tomu, že se tato práce zabývá poměrně aktuálním tématem, nebylo možné při stanovování hypotéz vycházet z už ověřených výzkumů nebo studií, které by proměnu Událostí sledovaly.¹²⁷ Z tohoto důvodu byl proveden předvýzkum relací, který měl nastínit četnost a způsob využívání některých formální a obsahových prvků.

První fází bylo určení sledovaného období, tak aby se v předvýzkumu ani v následné analýze neprojevil nestandardní tematické výkyvy, které by mohly výsledek ovlivnit. Po zhodnocení významných akcí nebo událostí, o kterých bylo v pořadu referováno, byl předvýzkum vymezen na relace odvysílané v období duben 2011 – duben 2012. V každém měsíci z tohoto období byla analyzována jedna náhodně vybraná relace. Za měsíc září 2011 nebylo zvoleno žádné vydání pořadu, protože Jiří Janeček už fakticky nebyl generálním ředitelem ČT, ale ještě jím nebyl ani Petr Dvořák. To znamená, že šest relací v předvýzkumu bylo analyzováno v období „starých“ Událostí a šest relací v období „nových“ Událostí.

Analyzované oblasti byly v předvýzkumu vybrány na základě vlastní dlouhodobé divácké zkušenosti, ale vycházely také z profesní praxe. Předvýzkum se zaměřil jak na formální, tak na obsahové jevy¹²⁸, které se podílely na výsledné podobě Událostí. Tyto jevy byly následně sledovány v předem vybraných relacích, ve kterých bylo zaznamenáváno, jak časté je jejich zastoupení a jaký je způsob jejich využití v relaci nebo v konkrétních zpravodajských příspěvcích.

Na základě dat získaných při předvýzkumu bylo stanoveno 17 hypotéz. V samotné analýze by mělo být zjištěno, jestli se získaná data a poznatky z předvýzkumu podaří potvrdit na zkoumaném vzorku, který zahrnuje delší časové období a především větší počet analyzovaných relací.

4.3.2 Formální proměny

Z hlediska formálních proměn se práce v první řadě zaměří na to, jakým způsobem se vyvíjela délka hlavní zpravodajské relace ČT a počet zpravodajských příspěvků, které byly v Událostech zařazovány. Zároveň bude v této souvislosti zkoumáno také to, jak a jestli se

¹²⁷ Přesto byla do jisté míry inspirací bakalářská práce Lucie Brijarové, která se proměnou Událostí zabývala v roce 2013.

¹²⁸ Viz podkapitoly 4.3.2 Formální proměny a 4.3.3 Obsahové proměny

projevila změna stopáže pořadu a počet zpráv na průměrné délce zpravodajských příspěvků.

V českém prostředí se délkou televizních zpravodajských příspěvků i celých relací zabýval Lokšík. Ten uvádí, že průměrná stopáž všech příspěvků se pohybuje kolem 1 minuty a 30 sekund, některé zprávy však mají pouze 20 až 30 sekund.¹²⁹ „*Délka hlavních zpravodajských pořadů se v českých televizních stanicích pohybuje od 15 do 25 minut, průměrná frekvence příspěvků v jednom vydání kolísá mezi 10 až 18.*“¹³⁰ Délkou zpravodajských pořadů se zabýval i Andrew Boyd, který uvádí výrazně delší stopáž než Lokšík. Podle Boyda trvají hlavní angloamerické zpravodajské pořady od 20 do 60 minut.¹³¹

Díky srovnání výsledků analýzy této práce s údaji, které uvádí Lokšík a Boyd, bude možné určit, jaký je vývojový trend stopáže zpravodajské relace Události, a dále to, jak se vyvíjí délka jednotlivých příspěvků a jejich počet v jednom pořadu.

Další proměnnou, na kterou se práce zaměří, budou typy zpravodajských příspěvků. Cílem bude zjistit, jaký typ zpráv byl v obou sledovaných obdobích využíván nejčastěji, a jestli se toto využití proměnilo.

V této souvislosti bude zkoumané také to, jestli nedošlo k nějaké změně při využívání jednotlivých typů zpráv. Na základě předvýzkumu se totiž ukázalo, že některé typy příspěvků (živé vstupy) se začaly s příchodem nového vedení televize využívat častěji, naopak některé se objevovaly méně (obrazové zprávy). Z předvýzkumu také vyplynulo, že se ve druhém období začaly využívat některé nové typy zpravodajských příspěvků. V analýze tedy půjde mimo jiné o to, pojmenovat a popsat tyto typy zpráv a také zjistit, s jakou pravidelností a při jakých příležitostech se využívaly.

Kromě analýzy typů zpravodajských příspěvků jako takových se práce zaměří i na jejich stavbu a prvky, které je konstruuji. Na základě informací, které byly získány při osobním rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem, bude zkoumáno využití příběhů nebo příkladů v jednotlivých zprávách. Je totiž velmi pravděpodobné, že se jejich počet v Událostech po nástupu Petra Dvořáka a nového vedení zvýší. V návaznosti na využívání příběhů a příkladů bude zkoumáno také to, jestli a jakým způsobem se proměnila

¹²⁹ Lokšík. In: Osvaldová a kol. 2011: 77.

¹³⁰ Lokšík. In: Osvaldová a kol. 2011: 82.

¹³¹ Boyd 1995: 98-99.

struktura odbornosti respondentů, kteří se v pořadu a v jednotlivých typech zpravodajských příspěvků objevovali.

Další proměnné, kterými se bude práce zabývat, souvisí s teorií infotainmentu. Při analýze Událostí v prvním i ve druhém období bude zkoumáno několik prvků, které jsou podle Reifové¹³² s infotainmentem spojeny. Reifová uvádí, že znakem této teorie je ve zpravodajství například pohyb reportéra. Proto se analýza zaměří na to, zda jsou v reportážích, živých vstupech nebo jiných typech zpravodajských příspěvků více využívány statické nebo dynamické stand-upy. Kromě toho ale bude zkoumán také pohyb respondentů při výpovědích. Výsledky předvýzkumu totiž ukazují, že se ve druhém zkoumaném období počet dynamických synchronních výpovědí zvýšil.

Z pohledu dalšího zastoupení prvků, se kterými je teorie infotainmentu spojována, bude zkoumáno využívání animací ve zpravodajských příspěvcích.

Poslední proměnná, která bude na formální úrovni zkoumána, souvisí s teorií gatekeepingu. Půjde o to zjistit, jak a jestli se proměnilo obsazení redaktorů, kteří se na tvorbě zpravodajských příspěvků a celé relace ve sledovaném období podíleli nejčastěji. Tito gatekeeperi totiž mají šanci významně ovlivnit to, jaká témata se budou v relaci objevovat. V případě že se tedy promění obsazení redakce, je možné, že se změní i její tematické zaměření.

4.3.3 Obsahové proměny

Základní proměny, které budou sledovány na obsahové úrovni, se týkají tematického zaměření zpravodajských příspěvků Událostí. Inspirací pro analýzu tematické skladby Událostí bude teorie agenda-setting. Sledováno bude konkrétně to, jestli se nějakým způsobem zaměření relace ve druhém období proměnilo. Toto úzce souvisí také se zkoumáním personálního obsazení redakce zpravodajství, které bylo zmiňováno na konci předešlé podkapitoly.

Kromě tematického zaměření zpravodajských příspěvků bude zkoumáno také to, jakých oblastí se zpráva týká. Toto bude rozlišováno prostřednictvím domicilu, který bývá uveden na konci příspěvku, druhou možností je zjistit tento údaj na základě osoby redaktora a

¹³² Reifová a kol. 2004: 88.

jeho krajské, případně zahraniční působnosti. Důvod zkoumání místa původu události vychází z cíle, který si vytyčil Petr Dvořák ve svém kandidátském projektu, a tedy snaha o pevnější zastoupení zpravodajství o regionálním dění, které bude zasazené do kontextu České republiky.¹³³

Na obsahové úrovni se v souvislosti s teorií infotainmentu zaměří práce také na dichotomii hard news a soft news. Bude sledováno, jestli a jakým způsobem se po výměně vedení televize proměnil poměr zpráv, které spadají do první či druhé skupiny zmíněné typologie.

4.4 Vymezení zkoumaného vzorku

Výběrový soubor analýzy je tvořen hlavními zpravodajskými relacemi České televize (Události), které byly odvysílány v letech 2010-2012. Analyzováno bude celkem 42 relací, které byly odvysílány během 6 týdnů, z toho 3 týdny, kdy byl generálním ředitelem ČT Jiří Janeček, další 3 týdny budou věnované rozboru Událostí pod vedením Petra Dvořáka, který nastoupil do České televize v říjnu 2011.

Původně měly být v obou obdobích analyzovány relace odvysílány v listopadu, únoru, květnu a srpnu, tak aby mezi vybranými měsíci byly pravidelně dlouhé tříměsíční mezery. V každém z těchto měsíců měl být vybrán postupně první až čtvrtý týden (tzn. listopad: 1. týden v měsíci, únor: 2. týden v měsíci atd.). Na základě předvýzkumu ale muselo dojít k záměru, a to vzhledem k významným tematickým výkyvům.

Relace v srpnovém týdnu 2012 musely být nahrazeny kvůli tomu, že se v této době konaly Letní olympijské hry v Londýně. V případě analýzy by to vedlo k velkým tematickým rozdílům v porovnání se srpnem 2011. Jako náhradní varianta bylo vybráno září, ovšem i tento měsíc musel být nakonec z analýzy vyloučen kvůli tomu, že v září 2012 začala v České republice tzv. methanolová kauza. V případě srovnání s rokem 2011 by tak došlo k podobnému efektu jako v případě srpna. Z těchto důvodů byl pro analýzu vybrán červenec 2011, respektive 2012.

Podobný problém musel být řešen i na úrovni týdnů. Pokud by byly analyzovány postupně první až čtvrtý týden v daném měsíci, objevily by se další tematické výkyvy.¹³⁴ Z

¹³³ Viz podkapitola 3.3 Události pod vedením Petra Dvořáka

¹³⁴ Např. ve druhém týdnu února 2012 schválil Senát přímou volbu prezidenta ČR. V posledním červencovém týdnu roku 2012 byly zahájeny Letní olympijské hry v Londýně.

těchto důvodů vychází analýza z relací, které byly odvysílané vždy během prvního týdne daného měsíce.

Na základě předvýzkumu bylo vybráno 21 + 21 relací Událostí. Byly zvoleny takové měsíce, týdny a dny, kdy se v nich neobjevily zcela nové zásadní domácí nebo zahraniční události, které by se mohly projevit při analýze jako „nestandardní“ tematický výkyv, což by mohlo být především z hlediska snahy o srovnání obsahové stránky pořadu nežádoucí.

Naopak je zřejmé, že z formálního hlediska by se měly v některých prvcích lišit od zbylého výběru zkoumané relace, které byly odvysílané během června 2012, a to z toho důvodu, že od 1. dubna 2012 změnily Události zásadním způsobem svůj formát.¹³⁵

Vzhledem k tomu, že se nedá předpokládat, že by se vliv nového generálního ředitele projevil ve zpravodajství hned v prvních dnech po jeho nástupu do funkce, bude v rámci Dvořákova vedení zkoumán až první listopadový týden roku 2011.

Právě období od 1. do 7. listopadu 2011 bude výchozím bodem pro výběr dalších analyzovaných úseků. Ty byly vybrány s cílem pokusit se odhalit dlouhodobější změny v Událostech, čehož by mělo být dosaženo dvacetiměsíčním rozpětím mezi první a poslední zkoumanou relací. Ve snaze, co nejvíce omezit rozdílnost tematické agendy Událostí při porovnání vývoje „starých“ a „nových“ Událostí, budou zkoumány v různých letech stejné měsíce a v nich vždy pouze první týden.

Vzhledem ke zjednodušení a jasnému určení analyzovaných částí budou Události vysílané během působení generálního ředitele Jiřího Janečka dále označovány jako první období, Události vysílané během působení generálního ředitele Petra Dvořáka jako druhé období.

Analyzovány budou následující časové etapy:

I.	1. – 7. listopadu 2010	a	IV.	1. – 7. listopadu 2011
II.	1. – 7. března 2011		V.	1. – 7. března 2012
III.	1. – 7. června 2011		VI.	1. – 7. června 2012
	(I. - III. = 1. období)			(IV. - VI. = 2. období)

¹³⁵ Viz podkapitola 5.1 Charakteristiky výzkumného souboru

4.5 Výzkumné otázky, hypotézy a jejich operacionalizace

Základní jednotkou kvantitativní obsahové analýzy byl stanoven zpravodajský příspěvek relace Události. Zpravodajský příspěvek bude zkoumán jak po formální, tak i obsahové stránce.

*Operacionalizace zpravodajského příspěvku:*¹³⁶ jde o každý celistvý útvar hlavní zpravodajské relace ČT Události. Je vymezen technologickými případně tematickými předěly. Zpravodajský příspěvek může být v analýze vymezen několika variantami:

- 1) zpráva začíná prvním záběrem kamery na moderátora ve studiu, který uvozuje příspěvek, následně pokračuje komentář redaktora, který se střídá s výpověďmi respondentů a vlastním stand-upem.
- 2) zpráva začíná prvním záběrem kamery na moderátora ve studiu, který uvozuje příspěvek, následuje živý vstup redaktora, případně respondenta, kterému položí moderátor jednu nebo více otázek.
- 3) zpráva má pouze formu komentáře redaktora, který se střídá s výpověďmi respondentů a vlastním stand-upem.
- 4) zpráva má pouze formu redaktorského vstupu bez předchozího uvedení moderátorem ve studiu.
- 5) zpráva má pouze formu moderátorského vstupu ve studiu při čtení zpravodajského příspěvku (může být doplněn o krátkou synchronní výpověď respondenta).

Všechny tyto varianty zpravodajských příspěvků končí posledním slovem nebo záběrem v daném příspěvku. Poté následuje zpravidla uvození další zprávy moderátorem ve studiu nebo jiným redaktorem v živém vstupu.

Platí, že jedna zpráva je tvořena pouze jedním typem zpravodajského příspěvku tzn., že o jednom tématu sice může být referováno prostřednictvím např. tří po sobě následujících různých typů zpravodajských příspěvků, ale v takovém případě je toto téma zaznamenáno v analýze vždy 3x, a nikoliv pouze jednou.

¹³⁶ Pro zpravodajský produkt bude synonymně používané označení zpravodajský příspěvek, zpráva nebo jen příspěvek.

4.5.1 Formální struktura Událostí

VO: Jak se proměnila stopáž Událostí, jednotlivých zpravodajských příspěvků a jejich počet v relaci po nástupu nového generálního ředitele ČT?

H1: Stopáž relace bude ve druhém sledovaném období delší.

Operacionalizace:

- proměnná **stopáž relace**: za začátek relace bude považován úvodní tón znělky Událostí. Za konec relace bude považováno doznění posledního tónu závěrečné znělky Událostí. Stopáž relace bude měřena v sekundách. Do stopáže nebude započítávána část „*Události za okamžik a počasí*“, která se začala v programu využívat ve druhém sledovaném období. Ačkoliv tato část nastiňuje jedno z témat Událostí, není jeho přímou součástí.

H2: S prodloužením relace se bude zvyšovat počet zpravodajských příspěvků a zároveň dojde k prodloužení jejich stopáže.

Operacionalizace:

- proměnná **počet zpravodajských příspěvků**: počet zpráv odvysílaných v rámci jedné relace. Do této proměnné nebudou započítávány úvodní, středové ani závěrečné headlines, které poutají na vybrané zprávy v relaci a nejsou tak zprávou samostatnou. Do počtu zpráv nebudou započítávány ani upoutávky, které odkazují na jiné zpravodajské pořady České televize.
- proměnná **stopáž zpravodajského příspěvku**: stopáž zpravodajského příspěvku může být v analýze počítána ve dvou variantách: 1) délka jedné zprávy začínající od prvního záběru na moderátora ve studiu a končící posledním záběrem, který se vztahuje k dané zprávě, 2) délka jedné zprávy začínající od prvního záběru na redaktora, případně na obraz doplněný o jeho komentář, zpráva končí posledním záběrem, který se vztahuje k danému příspěvku. Stopáž zpravodajského příspěvku bude měřena v sekundách.

H3: Ve druhém období bude snížen počet headlineů a zkrácena jejich stopáž.

Operacionalizace:

- proměnná **headline**: dynamický přehled tří až pěti hlavních zpráv v úvodu zpravodajské relace, který má diváka okamžitě zaujmout a upoutat. Tyto krátké zprávy jsou od sebe odděleny grafickými předěly. Headliny bývají zařazovány na začátku relace, kdy jsou zpravidla oddělovány grafickým předělem. Mohou být součástí znělky. Tyto upoutávky jsou čtené moderátorem ze studia. Jeho komentář je doplněn obrazovým materiálem. Mezi headliny nebude započítávána část „*Události za okamžik a počasí*“ ve druhém sledovaném období.
- proměnná **stopáž headlineů**: za začátek headlineů bude považován grafický předěl, případně první slovo moderátora, který uvádí přehled upoutávek. Za konec přehledu bude považován grafický předěl, případně poslední slovo moderátora, které se bude vztahovat k dané krátké upoutávce. Stopáž bude měřena celkově pro všechny headliny společně, a to v sekundách. Do stopáže headlineů nebude započítávána část „*Události za okamžik a počasí*“ ve druhém sledovaném období.

Hypotézy 1-3 byly formulovány na základě analýzy dat získaných při předvýzkumu, ze kterého vyplynulo, že se ve druhém období prodlužovala nejen stopáž celé relace, ale také jednotlivých zpravodajských příspěvků. Podle dat získaných při předvýzkumu se také průměrně ve druhém období zvýšil počet příspěvků v jedné relaci, naopak se snížil počet headlineů a zkrátily se jejich stopáže. V analýze tak bude zkoumáno, jestli jsou data získaná při předvýzkumu platná i pro delší období.

VO: Jaké typy zpravodajských příspěvků se v jednotlivých obdobích objevují nejčastěji? Zůstává zastoupení ostatních typů zpráv stejné?

Operacionalizace:

- proměnná **typ zpravodajského příspěvku**: televizní zpráva může nabývat několika podob (viz dále). Lokšík charakterizuje 5 základních typů zpravodajských příspěvků a

některé jejich modifikace.¹³⁷ Lokšíkovu typologizaci je ale nutné pro potřeby této práce upravit, rozšířit a nové prvky operacionalizovat.

H4: V obou sledovaných obdobích bude nejčastějším typem zpravodajského příspěvku reportáž.

Operacionalizace:

- **reportáž:** jde o poměrně rozsáhlý informační zpravodajský příspěvek, který bývá zpravidla uveden moderátorem ze studia, může ale bezprostředně navazovat i na živý vstup redaktora. Jedná se o sestříhaný útvar, který je složen z výpovědí respondentů (výpověď před kamerou, výpověď prostřednictvím telefonu, výpověď ve formě očitovaného textu), stand-upu a redaktorova komentáře, který je nahraný dodatečně ve střížně. V reportáži se navíc mohou objevit i reálné zvuky z místa natáčení. Audiální část bývá doplněna o vizuální složku, může jít o záběry z místa natáčení, ilustrační nebo archivní záběry, animace, případně o jiné vizuálně textové prvky, jako jsou např. grafy a tabulky.

Na konci reportáže uvádí redaktor své jméno, případně jména dalších redaktorů, kteří se na tvorbě příspěvku podíleli, kromě toho by měla zaznít také informace o domicilu (nemusí být uveden) a název instituce, kterou daný redaktor zastupuje (v tomto případě ČT). Celková stopáž reportáže zpravidla nepřesahuje 2 minuty.

H5: Ve druhém období se průměrně sníží počet obrazových zpráv a jejich modifikací.

Operacionalizace:

- **obrazová zpráva:** jde o krátký obrazový záznam události, který je doplněn stručným komentářem moderátora, který uvede vysvětlující informace vztahující se k záběrům, které vidí diváci na obrazovce. Celková stopáž obrazové zprávy zpravidla nepřesahuje 30 sekund.

¹³⁷ Viz podkapitola 2.1.1.3 Typy televizních zpráv

- Obrazová zpráva má v praxi i své modifikace:
 - o **obrazová zpráva se synchronem:** jde o krátký obrazový záznam události, který je doplněn stručným komentářem moderátora, který uvede vysvětlující informace vztahující se k záběrům, které vidí diváci na obrazovce. Tato část je rozšířena o synchronní výpověď jednoho nebo více respondentů, kteří svým komentářem rozvíjejí nebo upřesňují informace prezentované moderátorem.
 - o **tzv. kratřasy:** jde o několik za sebou řazených obrazových zpráv, které jsou oddělené trikovým efektem. Jsou přečteny moderátorem, případně ještě podkresleny hudební znělkou. V hlavních zpravodajských relacích se objevují jako bloky domácích či zahraničních zpráv.

H6: Ve druhém období se průměrně zvýší počet živých vstupů a jeho modifikací.

H7: Ve druhém období se začnou využívat některé typy zpravodajských příspěvků, které se v prvním období nevyužívaly.

Operacionalizace:

- **živý vstup:** jde o typ zpravodajského příspěvku, který je realizovaný metodou otázek a odpovědí. Jedná se o rozhovor moderátora s redaktorem v živém vysílání často z místa dané události. Redaktor odpovídá nejčastěji v synchronní formě, může jít ale také o telefonický rozhovor. Živý vstup může být doplněn o obrazové záběry, které „překryjí“ pohled na redaktora. Tento typ zprávy se často vyskytuje v kombinaci s reportáží, které předchází, nebo na kterou reaguje (v takovém případě může být vynechána otázka položená redaktorovi od moderátora).
- Živý vstup má v praxi i své modifikace:
 - o **živý vstup se synchronem:** jde o typ zpravodajského příspěvku, který je realizovaný metodou otázek a odpovědí. Jedná se o rozhovor moderátora s redaktorem v živém vysílání, často z místa dané události. Tato část je rozšířena o synchronní nebo telefonickou výpověď jednoho nebo více respondentů, kteří svým komentářem rozvíjejí nebo upřesňují informace prezentované redaktorem.

- **tzv. studio plazma:** tento typ zprávy byl definován na základě předvýzkumu. Jedná se o specifický typ živého vstupu, kdy moderátor nebo redaktor prezentují u plazmové obrazovky ve studiu rozšiřující informace o tématu, kterému se věnoval předešlý typ zpravodajského příspěvku. Nejčastěji jsou touto formou uváděny různé grafy, tabulky a jiné číselné nebo textové přehledy.

Hypotézy 5-7 byly formulovány na základě analýzy dat získaných při předvýzkumu. Tato data ukázala, že ve sledovaných relacích byla jako typ zpravodajského příspěvku nejčastěji využívána reportáž. Předvýzkum také ukázal, že se ve druhém období průměrně zvýšil počet živých vstupů, naopak zastoupení obrazových zpráv se snížilo. Stanovení hypotézy 7 navíc souviselo s prodloužením stopáže pořadu. Podle Zdeňka Šámala, to „umožnilo pracovat s žánry a tématy, které se dřív do Událostí nedostaly nebo dostaly jen velmi málo.“¹³⁸

Další používané typy zpravodajských příspěvků a jejich operacionalizace:

- **čtená zpráva:** jde o stručnou informaci, která má zpravit diváky o mimořádné nebo výjimečné situaci, k níž není v tu chvíli dostupný žádný obrazový materiál, nebo která se stala v průběhu vysílání. Může jít ale také o doplnění již odvysílaného příspěvku prostřednictvím nové doposud nepublikované informace v rámci dané relace.
- **interview:** jde o typ zpravodajského příspěvku, který je realizovaný metodou otázek a odpovědí. Jedná se o rozhovor moderátora, případně redaktora s kvalifikovanou osobou v živém vysílání. Respondent odpovídá nejčastěji v synchronní formě, může jít ale také o telefonický rozhovor. Interview se často vyskytuje v kombinaci s reportáží, na kterou reaguje nebo jí předchází.

¹³⁸ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem z února roku 2013.

VO: Jak se změnilo formální zpracování zpravodajských příspěvků?

H8: Ve druhém období se ve zpravodajských příspěvcích průměrně zvýší počet příkladů (příběhů).

Operacionalizace:

- proměnná **příklad (příběh)**: osoba, která má s daným problémem nebo situací vlastní zkušenosti, je prezentuje jako jeden z respondentů ve zpravodajském příspěvku – nejčastěji v reportáži. Může jít také o modelový případ člověka, případně i zvířete, který má ilustrovat konkrétní stav nebo situaci.

H9: Ve druhém období se ve zpravodajských příspěvcích průměrně zvýší počet dynamických stand-upů.

H10: Ve druhém období se průměrně zvýší počet zpravodajských příspěvků s více než jedním stand-upem.

Operacionalizace:

- proměnná **stand-up**: jedná se o synchronní výpověď redaktora před kamerou, a to především v prostředí, kterého se zpravodajský příspěvek týká. Za stand-up bude považována každá synchronní výpověď redaktora v některém z typů zpravodajských příspěvků. Stand-up může být umístěn na začátku, uprostřed nebo na konci zpravodajského příspěvku. Za stand-up není považován studiový úvod zprávy.
- proměnná **dynamický stand-up**: jedná se o synchronní výpověď redaktora či moderátora před kamerou, a to především v prostředí, kterého se týká zpravodajský příspěvek. Při dynamickém stand-upu nestojí redaktor na místě, ale je snímán při chůzi nebo jiné činnosti. Druhou možností mohou být pohyby kamerového záběru, jako jsou nájezdy, odjezdy, případně tzv. švenky¹³⁹. Třetí eventualitou je také využití obou zmíněných možností současně.

¹³⁹ Kamera se pohybuje po horizontální nebo vertikální ose – otáčení kamery zleva doprava a obráceně, zdola nahoru a obráceně. Švenk se velmi často používá při snaze seznámit diváka s prostředím, zachytit jeho rozlehlost, převést pozornost z jednoho objektu na druhý atd.

- proměnná **statický stand-up**: jedná se o synchronní výpověď redaktora či moderátora před kamerou, a to především v prostředí, kterého se týká zpravodajský příspěvek. Při statickém stand-upu stojí (případně sedí) redaktor na místě a neprovádí žádnou doplňující činnost. Zároveň nedochází ani k pohybu kamerového záběru.

H11: Ve druhém období se ve zpravodajských příspěvcích průměrně zvýší využívání animací.

Operacionalizace:

- proměnná **animace**: jde o vizuální rekonstrukci určité události nebo jevu, o kterém se referuje ve zpravodajském příspěvku. Animace se zpravidla využívá v případě, že není k dispozici reálný záznam dané události. Animace je jedním z prostředků konstruování, udržování a dokreslování sociální reality na televizních obrazovkách.¹⁴⁰

Hypotéza 8 vychází z již zmíněného¹⁴¹ výzkumu Pattersona, který prokázal, že v médiích narůstá počet zpráv, které využívají příběhů a jsou zaměřené na člověka. Předpoklad o nárůstu příběhů ve zpravodajství podpořilo i vyjádření Zdeňka Šámala o tom, že nové vedení ČT takový postup vyžadovalo ve větší míře než doposud.¹⁴²

Hypotézy 9-11 vycházejí z charakteristik infotainmentu, jak ho definovala Reifová. Podle ní totiž tento postup využívá mimo jiné *pohyb reportéra* (viz H9), *animace* (viz H11) a kromě toho *preferuje co nejúžší vazbu na probíhající událost*, čehož lze dosáhnout, pokud je redaktor přímo na místě události a na tuto skutečnost je schopen upozornit, např. prostřednictvím většího počtu stand-upů (viz H10).

¹⁴⁰ /online/ Jedličková. *Animace v televizním zpravodajství*. Dostupné z: <http://25fps.cz/2009/animace-v-televiznim-zpravodajstvi--funkce-a-uloha-animace-ve-zpravodajske-relaci/>. [cit. 2014-04-08].

¹⁴¹ Viz podkapitola 2.3.3 Infotainment

¹⁴² Viz podkapitola 2.3.3.1 *Human interest stories v Událostech*

VO: Jak se změnil způsob výpovědí respondentů a jejich obsazení ve zpravodajských příspěvcích?

H12: Ve druhém období se ve zpravodajských příspěvcích průměrně zvýší počet občanských respondentů.

Operacionalizace:

- proměnná **občanský respondent**: jedná se o respondenta, který ve zpravodajském příspěvku vystupuje jako soukromá osoba. Jde o člověka, který v dané situaci nezastupuje žádnou politickou stranu, hnutí, odbornou instituci nebo úřad ani médium.
- proměnná **odborník**: jedná se o respondenta, jehož profese či odbornost vychází z titulku nebo komentáře uvedeného ve zpravodajském příspěvku. U takové osoby může být kromě jména a profese uveden také název úřadu, firmy nebo instituce, kterou reprezentuje.
- proměnná **politik**: jedná se o respondenta, jehož funkce vychází z titulku nebo komentáře uvedeného ve zpravodajském příspěvku. U takové osoby je uveden kromě jména a funkce zpravidla také název či zkratka hnutí nebo politické strany, za kterou byl zvolen do příslušného úřadu.
- proměnná **mluvčí**: jedná se o respondenta, jehož profese vychází z titulku nebo komentáře uvedeného ve zpravodajském příspěvku. U takové osoby je uveden kromě jména a funkce také název úřadu, firmy nebo instituce, kterou reprezentuje.
- proměnná **novinář**: jedná se o respondenta, jehož profese vychází z titulku nebo komentáře uvedeného ve zpravodajském příspěvku. U takové osoby je zpravidla uveden kromě jména a funkce také název média, které reprezentuje.

Platí, že jeden respondent může být ve zprávě započítán vícekrát, tzn. podle počtu jeho výpovědí.

H13: Ve druhém období se ve zpravodajských příspěvcích průměrně zvýší počet dynamických výpovědí respondentů.

Operacionalizace:

- proměnná **dynamická výpověď** **respondenta**: jedná se o takovou výpověď, kdy se respondent ve zpravodajském příspěvku vyjadřuje při chůzi nebo jiné činnosti, která přímo souvisí s jeho výpovědí.¹⁴³
- proměnná **statická výpověď** **respondenta**: jedná se o takovou výpověď, kdy se respondent ve zpravodajském příspěvku vyjadřuje ve stoje nebo v sedě (případně v leže), aniž by při tom prováděl jinou činnost, která by přímo souvisela s jeho výpovědí.
- proměnná **telefonická výpověď** **respondenta**: jedná se o takovou výpověď, kdy se respondent ve zpravodajském příspěvku vyjadřuje prostřednictvím telefonického rozhovoru.
- proměnná **citovaná výpověď** **respondenta**: jedná se o takovou výpověď, kdy je respondent ve zpravodajském příspěvku citován prostřednictvím textu, který zaslal redakci zpravodajství ve formě sms zprávy nebo e-mailem, případně byla citace přebrána z jiného zdroje.

Platí, že výše uvedené hodnoty se mohou projevat u proměnných: *občanský respondent, politik, odborník, mluvčí nebo novinář.*

Hypotézy 12 a 13 byly formulovány na základě analýzy dat získaných při předvýzkumu, kdy se ukázalo, že tzv. občanskí respondenti mají ve druhém období častější zastoupení. Vedle toho předvýzkum odhalil poměrně velký nárůst tzv. dynamických respondentů. Kromě toho ale formulování výše zmíněných hypotéz souvisí s modifikací charakteristik infotainmentu. V případě hypotézy 12 platí, že pokud by se podařilo prokázat vyšší zastoupení příkladů v příspěvcích, je pravděpodobné, že se zvýší i počet občanských respondentů, kteří, jak ukázal předvýzkum, jsou nejčastějšími reprezentanty příběhů. U hypotézy 13 platí, že pokud je

¹⁴³ Jedna výpověď představuje nepřerušovaný celek další výpovědi jiného respondenta nebo komentářem redaktora, tzn. jeden respondent může ve zprávě pronést více výpovědí.

spojován infotainment s využíváním pohybu redaktora, je pravděpodobné, že by se ve zprávách ovlivněných infotainmentem mohli vyskytovat ve větší míře i pohybující se respondenti.

VO: Jak se změnilo autorství zpravodajských příspěvků?

H14: Ve druhém období se promění složení nejčastějších autorů zpravodajských příspěvků ve srovnání s prvním obdobím.

Operacionalizace:

- proměnná **autor zpravodajského příspěvku**: jde o redaktora nebo moderátora, který je buď autorem dané zprávy, nebo ji prezentuje. Každý zpravodajský příspěvek bude při analýze označen jménem autora. Autorství bude určováno na základě odhlášení na konci zprávy, vlastního stand-upu v příspěvku, uvedení titulku s redaktorovým jménem (např. při živém vstupu) nebo prezentace příspěvku (např. obrazová zpráva). Každému zpravodajskému příspěvku bude určen na základě těchto kritérií alespoň jeden autor.

Tato hypotéza byla formulována na základě analýzy dat získaných při předvýzkumu, kdy se projevil nástup nových redaktorů, kteří začali přispívat do Událostí. Vedle toho vychází také z rozsáhlé organizační obměny vedení redakce zpravodajství. Dá se totiž předpokládat, pokud si Dvořák přivedl do vedení ČT „své“ lidi,¹⁴⁴ je pravděpodobné, že tento postup se bude opakovat i na úrovni dalších podřízených.

¹⁴⁴ Viz podkapitola 2.3.2.1 Obměna gatekeeperů v Událostech

4.5.2 Obsahová struktura událostí

VO: Jaké je tematické zaměření zpravodajských příspěvků v obou obdobích? Změnilo se nějakým způsobem?

H15: Zpravodajské příspěvky se budou věnovat v obou obdobích zpravidla stejnému tematickému zaměření.

Operacionalizace:

- proměnná **téma zpravodajského příspěvku**: pro určování této proměnné byla jako základ využita již existující klasifikace tematické agendy médií vytvořená Kalvasem.¹⁴⁵ Vzhledem, k tomu, že tato klasifikace ale zcela nevyhovovala potřebám této analýzy, došlo k určitým úpravám, které se týkaly několika kategorií. Přehled všech témat je umístěn kvůli velkému rozsahu v příloze této práce. Zde jsou uvedeny pouze hlavní kategorie. Těch bylo stanoveno devět:

1	policie, kriminalita, soudy
2	politika, vláda, rozpočet
3	ekonomika
4	sociální politika, zdravotnictví, školství
5	armáda
6	doprava
7	kultura
8	Evropská unie
9	ostatní

¹⁴⁵ Kalvas 2009: 140-141.

Každý zpravodajský příspěvek byl zařazen pouze pod jednu tematickou kategorii. V některých případech bylo ale těžké rozhodnout, kam danou zprávu začlenit, protože se týkala dvou nebo i více oblastí. V takových situacích existovalo pravidlo zařazení konkrétního zpravodajského příspěvku do tematické kategorie, které byl v daném zpravodajském příspěvku věnován nejdelší časový úsek.

Hypotéza o stejném tematickém zaměření byla formulována na základě předpokladu, že ČT jako médium veřejné služby naplňuje své zpravodajství tématy, které by měly vést k všestranné orientaci a svobodnému utváření názorů diváků. Vedle toho je v případě formulování výše uvedené hypotézy třeba zmínit také Boydův předpoklad, že zpravodajství vykazuje na tematické úrovni jistou kontinuitu.

VO: Jak bylo v obou obdobích zastoupeno domácí, zahraniční a regionální zpravodajství?

H16: Ve druhém období se v pořadí objeví průměrně více regionálních zpravodajských příspěvků.

Operacionalizace:

- proměnná **lokace zpravodajského příspěvku**: jedná se o proměnnou, která může nabývat hodnot 1 = domácí zpráva, 2 = regionální zpráva, 3 = zahraniční zpráva (viz dále). Pro zařazení do konkrétní kategorie byl rozhodující domicil použitý při odhlášení redaktora na konci zprávy. Další možností mohlo být uvedení lokace přímo v příspěvku, případně v titulku (např. při živém vstupu).

Pro bližší určení sledovaného území je u všech tří kategorií uvedeno ještě několik podkategorií. Domácí zprávy se týkají celé České republiky nebo její podstatné části. Regionální zprávy se týkají pouze geografického území, které bylo pro potřeby této práce vymezeno hranicemi krajů České republiky.¹⁴⁶

U zahraničních zpráv bude rozhodující pro zařazení do podkategorie uvedení konkrétního státu nebo kontinentu. Pro případy, že nebude možné určit podkategorii

¹⁴⁶ Pokud bude ve zpravodajském příspěvku referováno pouze o vybraném městě nebo obci, budou tato území zařazena do kategorie daného kraje. A to kvůli tomu, aby nebyla tato proměnná rozvolněna na případy, které by se v celé analýze mohly objevit pouze jednou.

státu nebo kontinentu, byla stanovena také podkategorie „svět“. Sem budou zařazovány příspěvky, které se týkají globálních událostí.¹⁴⁷

Tab. č. 2: Lokalizace zpravodajských příspěvků	
1 = domácí zpráva	= celá ČR, vztahující se na její podstatnou část
2 = regionální zpráva	= kraje ČR: české kraje (<i>Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Vysočina</i>); moravské kraje (<i>Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský, Moravskoslezský</i>) + Praha
3 = zahraniční zpráva	= konkrétní stát, kontinenty, svět

Hypotéza 16 byla formulovaná na základě cíle Petra Dvořáka, aby došlo v Událostech k posílení regionálních témat, která by byla zasazena do kontextu ČR.¹⁴⁸

VO: Jaký je poměr soft news a hard news v pořadu?

H17: Ve druhém období se v pořadu objeví průměrně více soft news.

Operacionalizace:

- proměnná **hard news**: aktuální události, jedná se především o zprávy z uplynulých 24 hodin, např. jednání vlády, sdělení vlády či legislativních orgánů, železniční neštěstí, vražda, bankovní loupež, legislativní návrh.¹⁴⁹

¹⁴⁷ Např. globální oteplování.

¹⁴⁸ Viz podkapitola 3.3 Události pod vedením Petra Dvořáka

- proměnná **soft news**: časově nevázané události, každodenní tematika (praktické pro člověka), přítomnost lidského příběhu, senzace

Operacionalizace těchto proměnných vychází z teoretických poznatků, které shrnuje kapitola 2.3.3 Infotainment. Pro přiřazení k jedné z hodnot byla základním východiskem typologie Gay Tuchmanové. Jak ale upozorňuje Tuchmanová, její typologie může být problematická v tom, že se oba typy mohou překrývat, a proto nemusí být snadné jednoznačně určit, zda jde o hard news nebo soft news.¹⁵⁰

Hypotéza 17 byla stanovena na základě předpokladu vyplývajícího z Pattersonova výzkumu, ve kterém autor prokázal zvyšující se počet soft news. V analýze tak půjde o snahu potvrdit nebo vyvrátit tento popsaný trend.

¹⁴⁹ Ve výzkumu Gay Tuchmanové označil těmito charakteristikami editor televizních zpráv hard news (Trampota 2006: 30), výsledné zařazení zpravodajských příspěvků se tedy odvíjelo od podobnosti s uvedenými tématy.

¹⁵⁰ Trampota 2006: 31.

5. Analýza dat

V předešlé kapitole byly formulovány hypotézy a došlo k operacionalizaci proměnných, které tato práce sleduje. V této části bude provedena samotná analýza dat, která se podařilo získat při sledování hlavní relace ČT Událostí během dvou období – za vedení generálního ředitele Jiřího Janečka a následně Petra Dvořáka.

5.1 Charakteristiky výzkumného souboru

Výzkumný vzorek tvořilo 42 vydání hlavní zpravodajské relace ČT, což představuje 986 zpravodajských příspěvků, které byly odvysílány v rozmezí 20 měsíců, tj. od listopadu 2010 do června 2012. Během tohoto období se pořad výrazně proměnil.

Formálním a obsahovým změnám, které byly zkoumány na základě výše formulovaných hypotéz, se budu věnovat v dalších podkapitolách. V této části budou ovšem zmíněny zásadní změny, které sice nebyly sledovány primárně, ale při analýze je nebylo možné přehlédnout a jejich uvedení bude důležitou součástí kontextu celé práce.

V následujících dvou podkapitolách se budu zabývat především změnami, které jsou spojené s novým pojetím Událostí, které se začaly vysílat 1. dubna 2012. Kromě vlastních poznatků získaných při analýze dat využiji také informace a dokumenty, které mi poskytlo vedení redakce zpravodajství České televize.

5.1.1 Nová znělka a posunutí začátku relace

a) pod vedením Jiřího Janečka

První a jedna z nejviditelnějších proměn se týká znělky Událostí. Tu uváděla v roce 2010 „předznělka“, která začínala deset vteřin před 19. hodinou odpočítáváním vteřinové ručičky na průhledném ciferníku. Lapčík tvrdí obecně o takových záběrech, že mají „*funkci rituálu, symbolizujícího „odpočítávání“ do okamžiku začátku něčeho výjimečného – „okna do světa“*“, v němž se diváci dozvědí vše podstatné, co se ten den odehrálo.“¹⁵¹

„Předznělka“ začínala nájezdem kamery přes newsroom, což by mělo vytvářet dojem

¹⁵¹ Lapčík, In: Foret, Lapčík, Orság 2008: 203.

aktuálnosti a akčnosti, ale také ukázat divákovi část „zákulisi“, kde se zpravodajství ČT připravuje. To vše za zvuku stálého odpočítávajícího rytmu, který ukončil přesně v 19 hodin výrazný zvuk gongu a trubky, čímž začínala samotná znělka Událostí.¹⁵²

Ve znělce se z velkého centrálního kruhu postupně šířily vlny a obíhaly jej malé části, které připomínaly vteřinové dílky na hodinách. Z této pozice se během chvíle dostaly tyto dílky do jiného úhlu, kdy je zřejmé, že měly představovat obdélníkové listy bílého papíru. V tomto případě by se mohlo jednat o odkaz na tradici psané žurnalistiky. Listy papíru se v průběhu znělky otočily a byly na nich vyobrazeny červené výseče světadílů. Za tímto pásem listů byla bílá plocha, na které byly drobným nečitelným písmem vyobrazeny obrysy kontinentů. Z dlouhé řady se listy následně začaly zvedat a mizet „ve vzduchu“. Další dynamický záběr divákovi ukázal, jak se jednotlivé listy skládaly dohromady a vytvořily otáčející se zeměkouli, která zůstala v pozici zobrazující Afriku a především Evropu. Vedle kontinentů se objevil nápis UDÁLOSTI. Ten byl podtržen dvaceti čtyřmi svislými čarami, které připomínaly dominové kostky potažmo listy papíru (viz obr. 6)

OBR. 6

Listy papíru, které se v jednu chvíli otočily a byly na nich

zobrazeny výseče světadílů, symbolizovaly zřejmě události z té či oné části světa. Následné skládání jednoho papíru na druhý, kdy se tvořila pomalu otáčející se zeměkoule, mohla představovat sestavování zpráv v jeden celek. Tím měly být zřejmě Události, což v podstatě potvrzuje i nápis, který se vedle zeměkoule objevil. Důležité je upozornit i na řadu čar pod nápisem, která se postupně sestavila v podtržení. 24 sloupků mohlo představovat počet uplynulých hodin, které Události shrnují v jedné zpravodajské relaci.

Interpretace významů této znělky vychází především z vlastních profesních zkušeností a studijních poznatků, protože grafický manuál, který by popisoval znělku Událostí používanou od ledna 2010 do března 2012, se pro využití v této práci nepodařilo získat.

¹⁵² /online/ Podoba znělky Událostí. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/210411000101101>. [cit. 2014-04-08].

b) pod vedením Petra Dvořáka

Během prvních dvou sledovaných časových úseků pod vedením Petra Dvořáka nedošlo ke změnám designu znělky, změnil se ovšem začátek relace. Od 2. ledna 2012 začínaly Události v 18:59¹⁵³, předcházela je navíc část nazvaná *Události za okamžik a počasí*, která začínala v 18:54.¹⁵⁴ Po znělce této části pokračoval jeden headline, který obsahoval kromě slova moderátora také nejčastěji dva synchrony respondentů z vybraného příspěvku, který se později objevil v relaci. Následně položil druhý moderátor Událostí prostřednictvím plazmové obrazovky otázku moderátorovi Počasí a předal mu slovo. Počasí trvalo 5 minut a po krátkém předělu začaly Události, tj. v 18:59.

Uvedení části *Události za okamžik a počasí* v 18:54 představovalo zřejmou snahu nového vedení České televize a zpravodajství být přímým konkurentem Zpráv televize Prima, které začínaly v 18:55. K podobnému kroku přistoupilo vedení ČT i na přelomu let 2006/2007, kdy začínala znělka Událostí o několik vteřin dříve než znělka hlavního zpravodajství na Primě.¹⁵⁵

Další výrazná změna související se znělkou nebo začátkem pořadu se udála 1. dubna 2012.¹⁵⁶ Události začínaly v 19:00 a část *Události za okamžik a počasí* v 18:57. Princip uvedení jednoho headlinu a předání slova moderátorovi Počasí zůstal zachovaný, ovšem všechno se odehrávalo v jednom studiu, které bylo oproti předchozímu období jiné.¹⁵⁷

Kromě posunutí začátku pořadu se zcela proměnila i znělka Událostí. Před ní byly zařazeny headliny, ale nově se již nevyžívala „předznělka“ a úvodní nájezd kamery s pohledem na newsroom. K této změně došlo mimo jiné i kvůli tomu, že nové studio (viz dále) bylo umístěno v jiném patře budovy, než byl newsroom. Technicky tak už nebylo možné provést nájezd kamery „z jedné místnosti do druhé“.

Nová znělka začínala rozevřením obdélníkové červené plochy, ze které vystoupil obrys zeměkoule, kde byly vyobrazeny kontinenty prostřednictvím shluků malých modrých

¹⁵³ Tato změna byla zaznamenána při analýze dat za březen 2012.

¹⁵⁴ /online/ Část programu *Události za okamžik a počasí*. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10393496397-udalosti-za-okamzik-a-pocasi/212411000440301>. [cit. 2014-04-08].

¹⁵⁵ Viz podkapitola 3.2.1.1 Změny začátku a stopáže Událostí

¹⁵⁶ Tato změna byla zaznamenána při analýze dat za červen 2012.

¹⁵⁷ Viz podkapitola 5.1.2 Proměna studia a pozice moderátorů

obdélníků. Ty se v průběhu znělky otočily a jejich barva se změnila na bílou, naopak okolí zmodralo. Mezi tím zeměkouli „skenovaly“ dvě červené plochy, které vznikly z té části, ze které na začátku znělky vystoupila zeměkoule. Jedna z těchto ploch změnila následně směr a jakoby setřela celý obraz. Za touto plochou vystupovaly do různých výšek „trojrozměrné“ hranoly, které byly na začátku jen plochami. Po této části znovu následovalo „setření“ obrazu a ten se změnil z obdélníkových ploch na celistvé modré části znázorňující kontinenty, na nich byly vyznačeny názvy velkých měst. Z těchto bodů vycházely paprsky, které obloukem směřovaly do jednoho místa, kterým byla Praha (viz obr. 7). Paprsky následně „setřela“ jedna z ploch, ze které vznikla další samostatná červená plocha, v níž bylo bílé písmeno U. Obdélníková plocha, která měla zaoblené dva rohy, se následně roztáhla a vytvořila nápis UDÁLOSTI.^{158, 159}

Stejně jako v předchozích zmiňovaných znělkách se i v této objevuje prvek zeměkoule a světadílů, které „skenuje“ červená plocha, jež představuje znak Událostí. To může diváky odkazovat k tomu, že relace má přehled o všech kontinentech. Sloupce, které vystupují do různých výšek, mají zřejmě znázorňovat události, ke kterým v různých částech světa dochází. Paprsky, které následně směřují z velkých měst do Prahy, mohou symbolizovat informace, které jsou zpracovány do jednoho celku, kterým mají být zřejmě Události.

Tak jako v předešlé části vychází i tato interpretace z vlastních profesních zkušeností a studijních poznatků. Ani v tomto případě nebylo možné využít k popisu znělky grafický manuál, který by přesně popisoval každou část znělky. Nicméně jisté společné významové prvky jsou s výše popisovanou znělkou naprosto shodné, jde například zobrazení světadílů prostřednictvím jednotlivých zpráv, které symbolizují listy papíru, respektive vystupující sloupce.

¹⁵⁸ /online/ Podoba znělky Událostí. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100401>. [cit. 2014-04-08].

¹⁵⁹ Znělka v audiální části začíná zvukem připomínající činely, na které navazuje trubka. Ta v různých tóninách provází celou znělkou, která je doplněna slabým zvukem bicích a flétny.

5.1.2 Změna studia a pozice moderátorů

a) pod vedením Jiřího Janečka

Kromě nové znělky a začátku pořadu se v roce 2010 proměnil i vzhled studia, odkud se Události vysílaly (viz obr. 8). To bylo nově zpracované v bílo-šedé barevné kombinaci. Newsroom zůstal v pozadí moderátorů i nadále.

Dominantou studia byla stěna s plazmovou obrazovkou a stůl, který plnil kromě praktické funkce pro moderátory i informační funkci. Poprvé po čtyřech letech, kdy ČT přestala v relaci uvádět datum, jej mohli vidět diváci znovu na začátku Událostí. Datum bylo nasvícené na stole, společně s názvem pořadu.¹⁶⁰ Kromě toho byly na části stolu nasvíceny i obrysy světadílů.

b) pod vedením Petra Dvořáka

1. dubna 2012 se nezměnila jen znělka a začátek Událostí, ale také studio a způsob moderování. Změny se týkaly formátu moderace relace a moderátorského obsazení.¹⁶¹ Události už nově neuváděli dva moderátoři, ale pouze jeden. Ten ve sledovaném období relaci zahajoval sloganem „*Události – Jasně a spolehlivě*“, který byl součástí pozdravu moderátora ve studiu.

Zhruba po půlhodině pořadu přicházel do studia tzv. moderátor-reportér (viz osoba vlevo na obr. 9), který společně s moderátorem daného vydání uvedl „téma Událostí“ a následně moderoval

¹⁶⁰ Datum bylo zobrazováno také pod titulkem, který na začátku Událostí uváděl jména moderátorů.

¹⁶¹ Viz podkapitola 5.2.9 Autorství zpravodajských příspěvků

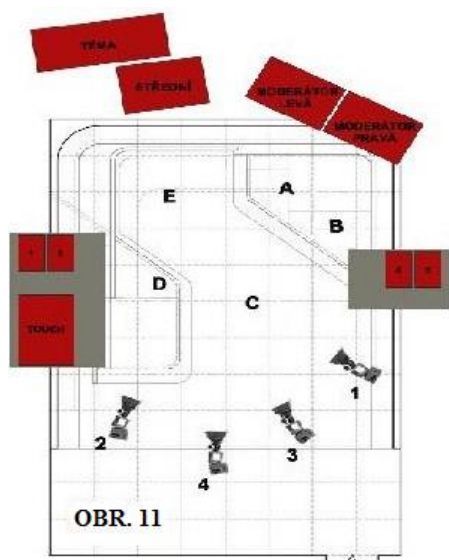
ještě další příspěvky, které se k tématu vztahovaly. V dalším pokračování pořadu moderátor-reportér během sledovaného období ve studiu nezůstával a už se nepodílel na uvádění dalších zpravodajských příspěvků.

Kromě změny formátu moderování se zcela proměnilo i prostředí Událostí. Po čtrnácti letech, kdy se vysílal pořad ze studia „před“ newsroomem, se hlavní zpravodajská relace ČT začala moderovat z virtuálního studia.¹⁶² Podle ředitele zpravodajství Zdeňka Šámala přitom virtuální studio nebylo „nejideálnější prostředí. Byla to ale nejlepší možnost z těch, které se nabízely. Kvůli omezeným prostorově-technickým možnostem studií zpravodajství se přistoupilo k virtuálnímu studiu.“¹⁶³

Téměř všechny obrazové prvky ve studiu byly počítačovým programem „naklíčované“ na zelenou plochu za moderátorem (srovnej obr. 9 a obr. 10).

Skutečnými předměty ve studiu byly pouze schodové stupínky, dva pulty, čtyři ploché obrazovky a plazmová obrazovka, která se využívala při některých typech zpravodajských příspěvků. Vše ostatní bylo doplněno počítačovým programem přímo do vysílaného signálu.

Studio bylo snímáno čtyřmi kamerami (viz obr. 11), které byly rozmístěny na různých místech a v různých pozicích. S tím souvisí několik možností rozdílných záběrů a míst (konkrétně pět – viz písmena v obr. 11), odkud mohou moderátoři pořad uvádět. Pozice, při kterých moderátor uvádí reportáže, živé vstupy nebo prezentuje čtenou zprávu, jsou jasně určené předem, což platí i o změnách pohledu moderátorů do jedné a následně do druhé kamery. Celý formální scénář Událostí vychází z tzv. matrice vysílání.

¹⁶² Rozloha současného virtuálního studia je 100 m², rozloha bývalého studia byla 18 m².

¹⁶³ Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem z února roku 2013.

5.2 Formální struktura relace

5.2.1 Stopáž relace

Na základě předvýzkumu byla stanovena hypotéza, podle které by měla být *stopáž relace ve druhém sledovaném období delší, a zároveň by se měl zvýšit počet odvysílaných zpravodajských příspěvků*. Při analýze jednotlivých záznamů se ukázalo, že průměrná stopáž relace v prvním období byla 30 minut a 17 sekund, oproti tomu průměrná stopáž relace ve druhém období byla 40 minut a 34 sekund. V prvním sledovaném období byla vysílána nejdelší relace v neděli 5. června 2011, trvala 30 minut a 52 sekund, naopak nejkratší relace se vysílala v úterý 1. března 2011, trvala 29 minut a 10 sekund.

Ve druhém sledovaném období byla vysílána nejdelší relace v pátek 1. června 2012, trvala 48 minut a 26 sekund, naopak nejkratší relace se vysílala v neděli 6. listopadu 2011, trvala 31 minut a 34 sekund.

Z analýzy tedy vyplynulo, že v prvním sledovaném období byla stopáž Událostí ustálená a rozdíl mezi nejdelší a nejkratší relací činil 1 minutu a 42 sekund. Naopak druhé období je charakteristické velkým rozpětím mezi nejkratší a nejdelší relací, tento rozdíl činil 16 minut a 52 sekund. Z údajů získaných ve druhém období tedy vyplývá, že stopáž Událostí se postupně od nástupu Petra Dvořáka prodlužovala. Byla tak potvrzena první hypotéza, podle které měla být stopáž pořadu ve druhém sledovaném období delší.¹⁶⁴

Podle zjištěných dat se tedy u Událostí neprokázalo Lokšíkovo tvrzení, že se délka hlavních zpravodajských pořadů v českých televizních stanicích pohybuje od 15 do 25 minut. K výsledkům této práce má blíž Boyd, který určil v případě hlavních televizních relací rozmezí stopáže od 20 do 60 minut.¹⁶⁵

¹⁶⁴ Podle Zdeňka Šámala Událostem prodloužení stopáže ve druhém sledovaném období nijak neublížilo a argumenty, že ČT není schopna naplnit pořad relevantním zpravodajstvím, byly a jsou podle něj liché. (Např. bývalý ředitel ČT Ivo Mathé uvedl v interním hodnocení, o které jej ČT požádala: „Ačkoli bych rád obhajoval zvolenou stopáž, „Události“ neměly sklouznout k magazínu; zpravodajství a zprávy mají své definice a i bez jejich znalostí divák posun vycítí. [...] Zvolený rozsah pořadu umožňuje větší počet zpráv a analytičtější vhled do obsahu některých z nich, tato šance zůstala povětšinou nevyužita.“) Šámal při osobním rozhovoru dodal jeden z argumentů, který vedl k prodloužení relace: „Česká televize by tam neměla, co hrát. Do té doby, kdy byly Události do půl osmé a ve tři čtvrtě, kdy byly Branky, body, vteřiny, tak tam čtvrt hodinu velice cenného vysílacího času pálila v peci. My jsme se to rozhodli naplnit zprávami.“

¹⁶⁵ Viz podkapitola 4.3.2 Formální proměny

5.2.2 Počet a stopáž zpravodajských příspěvků

Prostřednictvím druhé hypotézy bylo ověřováno zjištění, které vyplynulo z předvýzkumu, že *s prodloužením relace se bude zvyšovat počet zpravodajských příspěvků a bude se prodlužovat jejich stopáž.*

Při analýze dat bylo zjištěno, že v prvním sledovaném období bylo v Událostech zařazeno 442 zpravodajských příspěvků, což představovalo průměrně 21 zpráv odvysílaných v jedné relaci. Ve druhém období bylo do Událostí zařazeno o více než sto příspěvků více, konkrétně 544. Průměrný počet odvysílaných příspěvků se zvýšil na 26.

Pokud jde o prodloužení průměrné stopáže jednotlivých příspěvků, je z výsledků analyzovaných dat zřejmé, že se tato hodnota prodloužila. V prvním období byla průměrná délka zprávy 1 minuta a 13 sekund, ve druhém období se příspěvky průměrně prodloužily na 1 minutu a 28 sekund. Druhá hypotéza tak byla potvrzena v obou jejích částech.

Podle Lokšíka se v českém prostředí pohybuje průměrná délka zprávy kolem 1 minuty a 30 sekund.¹⁶⁶ Ve srovnání s daty získanými při analýze je tedy zřejmé, že Lokšíkovu tvrzení odpovídá průměrná stopáž příspěvku zjištěná až za druhé období. Naopak údaj zjištěný z dat prvního období s Lokšíkovou tezí v souladu není.

Z tabulky č. 3 (viz dále), do které byly zaznamenány jednotlivé zpravodajské příspěvky ve stanovených časových intervalech, vyplývá, že obě zjištěné průměrné stopáže zpráv v prvním i ve druhém období spadají do stejného časového intervalu.

Jak je z tabulky patrné, v obou obdobích se stopáž zpravodajských příspěvků nejčastěji pohybovala v rozmezí od 1 minuty a 31 sekund do 2 minut. V prvním období představovaly tyto zprávy 39% příspěvků, ve druhém období to bylo 42%. Další nejvyužívanější skupinou zpráv byly ty, které trvaly maximálně 30 sekund.

<i>Tab. č. 3: Interval stopáže příspěvků</i>	1. období		2. období	
	Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
0:00 – 0:30	140	31%	119	22%
0:31 – 1:00	17	4%	36	7%
1:01 – 1:30	46	10%	45	8%

¹⁶⁶ Viz podkapitola 4.3.2 Formální proměny

1:31 – 2:00	171	39%	226	42%
2:01 – 2:30	66	15%	99	18%
2:31 – 3:00	1	0,5%	13	2%
3:01 – 4:00	1	0,5%	6	1%

5.2.3 Stopáž a počet headlinů

Při ověřování třetí hypotézy bude zkoumáno, jestli se ve *druhém období snížil počet headlinů a zkrátila se jejich stopáž.*

V prvním období byly na začátku relace zařazovány čtyři headliny. Na uvedení prvního z nich se podíleli oba moderátoři. Po přečtení první části moderátorova textu pokračoval jeden až tři vybrané synchrony respondentů z příspěvku, který následně začínal celou relaci. První headline ukončoval předem určeným dovětkem druhý moderátor. Po této části následovalo uvedení dalších třech headlinů, které uváděli moderátoři střídavě. Využití synchronů v prvním období délku všech čtyř headlinů výrazně prodlužovalo, jejich průměrná stopáž za první sledované období byla 57 sekund.

Během druhého sledovaného období se v Událostech využívaly už jen tři headliny.¹⁶⁷ Jejich stopáž se zkrátila, průměrně trvaly headliny ve druhém období 25 sekund. To je v porovnání s prvním obdobím více než poloviční úbytek stopáže. Toto zkrácení souvisí nejenom se snížením počtu headlinů, ale také s tím, že se ve druhém období přestaly v headlinech využívat synchrony, případně gerojše. Na základě těchto výsledků se podařilo hypotézu 3 potvrdit.

5.2.4 Typy zpravodajských příspěvků

Pro zkoumání zpravodajských příspěvků byly v této práci formulovány čtyři hypotézy. Podle první z nich by měla být *nejvyužívanější zprávou v obou obdobích reportáž.*

V prvním období se v Událostech odvíšilo 255 reportáží, což představovalo 57%

¹⁶⁷ Ke snížení počtu headlinů došlo v červnu 2011, tedy v době, kdy byl generálním ředitelem ČT Jiří Janeček.

všech příspěvků, které se v pořadu objevily. Ve druhém období zastoupení reportáží v pořadu ještě výrazně stoupl, a to na 357 příspěvků, což odpovídalo 66% všech zpráv. Jak ukazuje tabulka č. 4 (viz dále), která shrnuje četnost a relativní četnost všech odvysílaných příspěvků, první hypotézu se podařilo potvrdit.

Na základě předvýzkumu byla stanovena také pátá hypotéza, která uvádí, že se ve druhém období *průměrně sníží počet obrazových zpráv a jejich modifikací*.

Jak ukázala analýza získaných dat, v prvním sledovaném období se v Událostech objevilo celkem 148 obrazových zpráv, obrazových zpráv se synchronem a tzv. kraťasů. To představovalo 33% všech odvysílaných příspěvků. Ve druhém období se tyto typy zpráv vysílaly v Událostech ve 111 případech, což je v přepočtu 20%. To znamená, že v relativní četnosti jde mezi prvním a druhým obdobím o pokles 13%.

Nejvýraznější úbytek byl zaznamenán při využití tzv. kraťasů. Zatímco v prvním období jich bylo do vysílání zařazeno 118, což představovalo 26% všech odvysílaných příspěvků, a tedy jasně druhý nejpoužívanější typ zpravodajského příspěvku, ve druhém období se tato modifikace obrazové zprávy neobjevila ve vysílání ani jednou.

Výše uvedenou hypotézu se tedy podařilo potvrdit. Jak je zřejmé z tabulky č. 4, tak razantní snížení, nebo naopak navýšení se během sledovaného období v přepočtu na procenta, netýkalo žádného jiného typu zprávy nebo jejich modifikací.

Šestá hypotéza této práce formulovaná na základě předvýzkumu uvádí, že se ve druhém období *průměrně zvýší počet živých vstupů a jeho modifikací*. Během prvního období se vstup, vstup se synchronem a tzv. studio plazma objevilo v hlavní zpravodajské relaci ČT celkem ve 34 případech. V relativní četnosti to představuje 8,5% odvysílaných příspěvků. Ve druhém období bylo odvysíláno 47 vstupů, vstupů se synchronem a studií plazma, to znamená, že tyto typy zpráv zaujímaly 9% ze všech zveřejněných příspěvků.

Ačkoli z výše uvedených výsledků vyplývá, že se počet živých vstupů a jeho modifikací ve druhém sledovaném období zvýšil, dle mého názoru není možné v případě, že vezmeme v potaz statistickou chybu, považovat hypotézu 6¹⁶⁸ za obecně platnou.

¹⁶⁸ H6: *Ve druhém období se průměrně zvýší počet živých vstupů a jeho modifikací.*

Jako poměrně zajímavý rozdíl mezi prvním a druhým obdobím v rámci této hypotézy se ukázalo porovnání využití tzv. studia plazma (viz obr. 12). Zatímco v prvním sledovaném období se tento typ zpravodajského příspěvku využil v Událostech jen jednou, ve druhém období už to bylo v 19 případech. To představuje nárůst o 3%.

Tento koncept navazoval na virtuální studio, které začala využívat Česká televize na přelomu let 2006 a 2007.¹⁶⁹ V té době se ale virtuální studio hned z několika důvodů do struktury Událostí pevně nezařadilo.

Formát tzv. studia plazma, který se začal ve druhém období (ve sledovaných týdnech v březnu a červnu 2012) využívat v každé relaci i několikrát, tak zřejmě vyřešil problémy, které byly dříve s virtuálním studiem. Jednodušší byla příprava samotné grafiky, ale také manipulace ze strany redaktorů a moderátorů, kteří se u plazmové obrazovky nemuseli pohybovat tak, jako ve virtuálním studiu.

Při analýze zpráv se zkoumalo také to, *jestli se ve druhém období začnou využívat některé typy zpravodajských příspěvků, které se v prvním období nevyužívaly.*

V průběhu analýzy se v relaci objevil jeden typ zpravodajského příspěvku, který nebyl využitý v prvním období, ale až ve druhém. Tato zpráva byla označena jako tzv. „*synchronně-gerojšová reportáž*“. Ta se vyznačuje tím, že je uvedena moderátorem ve studiu, ovšem samotné „tělo“ reportáže tvoří jen krátké synchrony, gerojše nebo ruchy. Takový typ zpravodajského příspěvku neobsahuje žádný čtený komentář ani stand-up redaktora. Průměrná stopáž tzv. „*synchronně-gerojšové reportáže*“ byla 59 sekund.

Ve druhém analyzovaném období byl využit tento typ příspěvku v Událostech 3x, a to vždy v souvislosti s projednáváním soudní kauzy údajného dávání a přijímání úplatků mezi poslanci politické strany Věci veřejné.¹⁷⁰ V dalších relacích v průběhu sledovaného období už tento typ příspěvku odvysílán nebyl, i přesto se stanovenou hypotézu podařilo potvrdit.

¹⁶⁹ Viz podkapitola 3.2.1.3 Nové virtuální studio Událostí

¹⁷⁰ 1) /online/ Tzv. „synchronně-gerojšová“ reportáž v čase 00:38. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100305>. [cit. 2014-04-08].

V rámci předvýzkumu byl objeven ještě jeden typ zpravodajského příspěvku, který se začal využívat v Událostech až po nástupu Petra Dvořáka do vedení ČT. Tento typ se sice v tabulce č. 4, která shrnuje analyzované zprávy, neobjevil, ovšem považuji za důležité tento fakt uvést, a to i přesto, že se v analýze sledovaného období nijak neprojevil.

Tento reportážní prvek byl označen jako tzv. „*stand-upová reportáž*.“¹⁷¹ Jedná se o zpracování příspěvku především prostřednictvím několika stand-upů redaktora, případně je možné využití gerojšů a velmi omezeného počtu (někdy žádného) synchronů. Stopáž takového příspěvku se pohybuje kolem jedné minuty, zároveň platí, že je uvedena moderátorem ze studia.¹⁷²

<i>Tab. č. 4: Typy a četnost zpravodajských příspěvků</i>	1. období		2. období	
	Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
reportáž	255	57%	357	66%
tzv. synchronně-gerojšová reportáž	-	-	3	0,6%
obrazová zpráva	17	4%	93	17%
obrazová zpráva se synchronem	13	3%	18	3%
tzv. krat'as	118	26%	-	-
čtená zpráva	1	0,5%	14	2,6%

2) /online/ Tzv. „synchronně-gerojšová“ reportáž v čase 00:39. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100306>. [cit. 2014-04-08].

3) /online/ Tzv. „synchronně-gerojšová“ reportáž v čase 00:23. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100307>. [cit. 2014-04-08].

¹⁷¹ /online/ Příklad stand-upové reportáže od času 18:45. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/213411000100221/>. [cit. 2014-04-08].

¹⁷² Podle Zdeňka Šámala začala „*stand-upová reportáž fungovat zejména v okamžicích, kdy je potřeba něco rychle zpracovat, kdy to místo je atraktivní, ale obrázků, které tam získáte je málo na to, abyste z nich udělali dobrou koncipovanou reportáž. Je to ideální žánr, kterým můžete řešit určité situace. Zjistili jsme, že většina našich lidí to umí a my s tím umíme dramaturgicky pracovat.*“ (Citace z osobního rozhovoru s ředitelem zpravodajství ČT Zdeňkem Šámalem z února roku 2013.)

interview	4	1%	12	2%
živý vstup	29	7%	26	5%
živý vstup se synchronem	4	1%	2	0,4%
tzv. studio plazma	1	0,5%	19	3,5%

5.2.5 Využití příkladů ve zpravodajských příspěvcích

V následující části se bude ověřována hypotéza 8, která uvádí, že se *ve druhém období zvýší ve zpravodajských příspěvcích počet příkladů (příběhů)*.

Využití příběhů nebo příkladů je typické především pro reportáže, které dokážou s tímto prvkem pracovat, a to především díky jejich vnitřní struktuře a také díky relativně dlouhé stopáži. To se projevilo i při vlastní analýze zpravodajských příspěvků. Ze 119 příběhů (příkladů), které se objevily ve zprávách v prvním i ve druhém období, byly všechny zařazené v reportážích.

Jedním z takových případů je i reportáž redaktorů A. Šimůnka a O. Málkové vysílaná v Událostech 3. března 2012. Na této reportáži budou tučným písmem vyznačeny pasáže, které budou při analýze považovány za ty, které identifikují v příspěvku příklad nebo příběh:

Iveta Toušlová, moderátorka

Studio: V Česku přibývá soukromých domovů důchodců a to přesto, že nejde o levnou záležitost. Měsíčně totiž vyjde pobyt v takovém zařízení zhruba na 20 tisíc korun. Jenže vykrývají prázdné místo na trhu. Nabídka vhodného bydlení pro seniory pořád zdaleka neodpovídá poptávce.

Antonín Šimůnek, redaktor

Asynchron: Marie Davidová už potřebuje každodenní pomoc. Nebyl to ale jediný argument pro domov důchodců, tím dalším byla osamělost.

Marie Davidová, klientka domova seniorů

Synchron: Chceme se bavit, my se chceme bavit tím, že si zdobíme ty pokojíky, co máme, že si, že si dáváme kytky, kde to jde.

Antonín Šimůnek, redaktor

Stand-up: Na rozdíl třeba od léčen dlouhodobě nemocných mají v domově klienti možnost věnovat se svým koníčkům a co nejvíc času trávit spolu pohromadě.

Asynchron: Marie je jednou s šesti desítek klientů nového soukromého domova pro seniory v Praze. Otevřel před měsícem a plný je zatím z poloviny. Podle jeho šéfa ale do května zbylá lůžka obsadí a to i přesto, že každý klient z důchodu zaplatí za pobyt až 10 tisíc korun měsíčně, o zbytek se dělí rodina. Přispěje i zdravotní pojišťovna a ministerstvo práce. Sečteno - měsíčně to dělá 20 až 22 tisíc korun.

Jiří Dušek, ředitel, Domov seniorů Vysočany

Synchron: Je to určité řešení pro skupinu lidí, který si to mohou dovolit a kteří vlastně svým způsobem neblokují místa v domovech státních nebo krajských, kde můžou být ti klienti, kteří prostě nemají možnost doplatku.

Antonín Šimůnek, redaktor

Asynchron: Takových je v Česku většina a 40 tisíc lůžek ve státě podporovaných domovech důchodců nestačí. Na místo je nutné čekat dlouhé měsíce. Státní fond rozvoje bydlení přitom na domy s pečovatelskou službou poslal peníze naposledy před 10 lety.

František Steiner, náměstek ředitele Státního fondu rozvoje bydlení

Synchron: Státní fond rozvoje bydlení se zaměřil především na program Panel, kde byly věnovány značné částky na opravy a úpravy panelových domů.

Antonín Šimůnek, redaktor

Asynchron: Ti, kteří nemůžou žít jako paní Marie v soukromém domově pro seniory, tak často nemají jinou možnost, než bydlet dál sami v bytě a zaplatit nájem je kvůli deregulaci hlavně ve větších městech čím dál tím těžší. Olga Málková a Antonín Šimůnek, Česká televize.

Analyzované reportáže zpravidla využívaly příběh nebo příklad v situaci, kdy se mělo přejít od konkrétní situace nebo problému k obecnému informování. To je patrné i na uvedeném případě.

V prvním období se ve 255 reportážích objevilo využití příběhu k přiblížení nějaké situace nebo problému ve 29 případech, to představuje zastoupení příkladů v 11% příspěvků. Ve druhém období bylo v 357 reportážích zjištěno 90 příspěvků, které obsahovaly nějaký příběh nebo příklad, to odpovídá 25%.

Tyto výsledky analýzy odpovídají po přepočtu tomu, že zatímco v prvním období se příběh nebo příklad objevil v každé deváté reportáži, ve druhém období byly využívány mnohem častěji, a to v každé čtvrté reportáži. Podařilo se tak potvrdit hypotézu, že ve druhém období naroste ve zpravodajských příspěvcích počet příběhů (příkladů).

5.2.6 Využití stand-upů ve zpravodajských příspěvcích

Stand-up je nedílnou součástí nejčastěji využívaných zpravodajských příspěvků, kterými jsou, jak z analýzy vyplynulo, reportáže. Stand-upy se ale využívají i u jiných příspěvků, proto bude zkoumáno to, jakým způsobem a především jakou formou byl tento prvek v hlavní zpravodajské relaci ČT zastoupen v průběhu sledovaných období.

Při ověřování hypotézy 9 bude tedy zkoumáno to, jestli platí, že se *ve druhém období průměrně zvýší ve zpravodajských příspěvcích počet dynamických stand-upů*.

V prvním analyzovaném období bylo zaznamenáno ve všech zpravodajských příspěvcích celkem 254 stand-upů. Jak ukazuje tabulka č. 5 (viz dále) při 154 stand-upech redaktoři stáli na místě, případně seděli a nevykonávali žádnou činnost, která by souvisela s jejich výpovědí. Nedošlo ani k žádnému pohybu kamerou - jednalo se tedy o tzv. statický stand-up. Ten se objevil v 61% příspěvků, které využily nějakou formu stand-upu. Dynamický stand-up, kdy byli redaktoři snímáni při chůzi nebo jiné činnosti, která souvisela s jejich výpovědí, případně bylo využito pohybu kamery, byl využit v příspěvcích 100x, což odpovídalo 39% všech odvysílaných stand-upů.

Ve druhém období se v příspěvcích objevilo celkem 387 stand-upů. Statický stand-up byl zaznamenán ve 153 případech, což je pouze o jeden méně než využití této formy v prvním období. V přepočtu na procentuální zastoupení to ale znamená, že ve druhém období měl statický stand-up využití 40%. Oproti tomu se dynamický stand-up objevil 234x, což představuje zastoupení 60%.

Ve srovnání s prvním obdobím se tak využití statického a dynamického stand-upu úplně proměnilo, z poměru 61% k 39% na poměr 40% k 60%. Hypotéza, ve které šlo o to, jestli ve druhém období průměrně naroste ve zpravodajských příspěvcích počet dynamických stand-upů, byla potvrzena.

<i>Tab. č. 5: Počet statických a dynamických stand-upů ve zpravodajských příspěvcích</i>	1. období		2. období	
	Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
statický stand-up	154	61%	153	40%
dynamický stand-up	100	39%	234	60%

S předešlou hypotézou souvisí i ta následující, na základě které půjde o to, potvrdit, že se ve druhém období průměrně zvýší počet zpravodajských příspěvků s více než jedním stand-upem.

Jak ukazuje tabulka č. 6, v prvním období se alespoň jeden stand-up objevil ve 235 příspěvcích. Nejčastěji byly zastoupeny zprávy s jedním stand-upem, které představovaly 49% všech odvílaných zpravodajských příspěvků. Dva stand-upy se objevily u 3,5% zpráv a 0,5% zastupují reportáže se třemi stand-upy.

Ve druhém období byl alespoň jeden stand-up použit ve 342 zprávách. V 56% případů šlo o příspěvky s jedním stand-upem, dva stand-upy obsahovalo 5,5% zpráv. Pouze 1% zastupují příspěvky se třemi stand-upy a v jednom případě byla zaznamenána i reportáž se čtyřmi stand-upy, což představuje v přepočtu 0,5% ze všech zpráv.

Ačkoli se podle výsledků analýzy podařilo potvrdit hypotézu, že ve druhém období naroste počet příspěvků se dvěma a více stand-upy, je také zřejmé, že rozdíly mezi oběma sledovanými obdobími nejsou velké, konkrétně jde o 3%. V případě podobného srovnání a výsledku v příštích letech by se tímto způsobem mohl v Událostech odhalit trend v častějším využívání dvou a více stand-upů v jednom příspěvku.

<i>Tab. č. 6: Počet stand-upů ve zpravodajských příspěvcích</i>	1. období		2. období	
	Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
0 x stand-up	207	47%	202	37%
1 x stand-up	218	49%	305	56%

2 x stand-up	15	3,5%	30	5,5%
3x stand-up	2	0,5%	6	1%
4x stand-up	-	-	1	0,5%

5.2.7 Využití animací ve zpravodajských příspěvcích

Na základě jedné z charakteristik infotainmentu, jak jej popsala Reifová¹⁷³, se bude analýza věnovat využití animací ve zprávách. Prostřednictvím získaných dat bude ověřována hypotéza, která uvádí, že se *ve druhém období zvýší ve zpravodajských příspěvcích využívání animací*.

Během analýzy obou období se ukázalo, že animace byly využívány zpravidla v reportážích. Pouze v jednom případě byla animace použita v tzv. kraťasu¹⁷⁴, ovšem v tomto případě šlo o zprávu, která se týkala uzavření vyšetřování letecké nehody v Jaroslavi, kdy se použitá animace v tomto kraťasu využila už dříve v reportáži věnované stejnému tématu.

Kvůli tomu, že jsou animace využívány zpravidla v reportážích, bude jejich zastoupení zkoumáno právě v tomto typu příspěvků. Ve druhém období tak bude z analýzy vyloučena animace použitá jako obrazové doplnění tzv. kraťasu.

V prvním období bylo odvysíláno 255 reportáží, ve kterých bylo použito 11 animací, což znamená, že byly zařazeny ve 4% příspěvků. Ve druhém období byla animace využita ve 33 z 357 reportáží, což představuje zastoupení v 9% zpráv.

Jedním z příkladů použití animace byla reportáž redaktora Jiřího Hynka, která se týkala praktik asijské mafie na území České republiky. Zpráva byla odvysílána 5. března 2012.¹⁷⁵

Jedna z částí redaktorova komentáře zněla takto: „*Červenec 2002 bar v Praze 10. Dovnitř jde ozbrojený maskovaný muž s dvojicí kompliců. Následuje chladnokrevná poprava*

¹⁷³ Viz podkapitola 2.3.3 Infotainment

¹⁷⁴ /online/ Tzv. kraťas s využitím animace od času 28:40. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/211411000101102>. [cit. 2014-04-08].

¹⁷⁵ /online/ Příklad reportáže využívající animaci. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100305/obsah/193077-zatim-nejvetsi-zasah-proti-spickam-asijske-mafianske-komunity>. [cit. 2014-04-08].

jednoho z návštěvníků.“

Je pochopitelné, že zpravodajství nemá k dispozici záběry pořízené v daném okamžiku vraždy, přesto byla tato situace rekonstruována pomocí animace, jejíž část představuje obr. 13.

Animace tak potvrzují textovou složku příspěvku, přičemž dochází k určitému nadkódování (překódování). Jedličková tvrdí, že dnes „už nestačí situaci popsat a ukázat stav věci po referované události. Je třeba událost samu vizuálně re-konstruovat a postavit diváka do pozice voyeura, aby „reálně“ mohla existovat.“¹⁷⁶ Trend, o kterém mluví Jedličková, se v této analýze potvrdil. Ukázalo se totiž, že ve druhém období narostl počet animací v reportážích oproti prvnímu období v přepočtu o 5%. Byla tak potvrzena výše formulovaná hypotéza o vyšším počtu animací využitých ve druhém období.

5.2.8 Způsob výpovědi respondentů a jejich obsazení

Předpoklad hypotézy 12, že se ve druhém období průměrně zvýší počet občanských respondentů ve zpravodajských příspěvcích, vychází z údajů získaných při předvýzkumu. Tuto tezi navíc podpořil výsledek analýzy využití příběhů ve zpravodajských příspěvcích.¹⁷⁷ Lze totiž předpokládat, že využití příběhů ve zprávách bude souviset se zastoupením občanských respondentů.

Jak ukazuje tabulka č. 7, během prvního období se ve zpravodajských příspěvcích objevilo 20% občanských respondentů, ve druhém období se tento stav v relativní četnosti snížil na 19% zastoupení. Hypotéza, která předpokládala ve druhém období nárůst občanských respondentů, se tedy nepotvrdila.

Naopak, jak je zřejmé, ve druhém období se oproti tomu prvnímu navýšilo o 6% zastoupení odborníků, kteří se v příspěvcích vyjadřovali. Kromě toho lze ovšem pozorovat pokles zastoupení tiskových mluvčích ve zpravodajství. Zatímco v prvním období se tiskoví mluvčí vyjadřovali ve 13% případů, ve druhém období představovali 9% zastoupení mezi

¹⁷⁶ /online/ Jedličková. *Animace v televizním zpravodajství*. Dostupné z: <http://25fps.cz/2009/animace-v-televiznim-zpravodajstvi--funkce-a-uloha-animace-ve-zpravodajske-relaci/>. [cit. 2014-04-08].

¹⁷⁷ Viz podkapitola 5.2.5 Využití příkladů ve zpravodajských příspěvcích

respondenty. Tento úbytek u mluvčích se tedy projevil nárůstem zastoupení odborníků.

Ve zbylých dvou kategoriích, tedy u novinářů a politiků, se v porovnání obou období zastoupení respondentů ve zprávách v podstatě nezměnilo.

<i>Tab. č. 7: Zastoupení odbornosti respondentů ve zpravodajských příspěvcích</i>	1. období		2. období	
	Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
odborník	492	43%	855	49%
politik	253	22%	372	21%
tiskový mluvčí	146	13%	158	9%
novinář	20	2%	30	2%
občan	223	20%	326	19%

Na základě předvýzkumu bylo zjištěno, že se ve druhém období zvyšuje zastoupení respondentů, kteří jsou snímáni v pohybu nebo při nějaké činnosti, která souvisí s jejich výpovědí. Proto byla stanovena hypotéza, která uvádí, že *ve druhém období by se měl zvýšit počet tzv. dynamických respondentů.*

Při analýze dat bylo nutné rozlišit výpovědi respondentů do čtyř kategorií: statický respondent, dynamický respondent, telefonát respondenta a citace respondenta.

Jak ukazuje tabulka č. 8 (viz dále), během obou období bylo celkově zaznamenáno 2875 výpovědí respondentů. Nejčastěji byla využívána statická forma výpovědi, v prvním období to bylo v 86% případů, ve druhém období byli statictí respondenti zaznamenáni v 83% výpovědí. Ve druhém období sice došlo k nárůstu statických respondentů o 468 oproti předešlému časovému úseku, ovšem v relativní četnosti se jejich počet snížil o 3%.

Prostřednictvím dynamických respondentů byla v prvním období prezentována 4% všech výpovědí. Ve druhém období bylo analýzou odhaleno 12% případů dynamických respondentů, oproti prvnímu období se tak toto zastoupení zvýšilo o 8%, což je nejvýraznější rozdíl mezi všemi sledovanými výpověďmi v této kategorii. Potvrdila se tak hypotéza 13, která takový vývoj předpokládala.

Zajímavý vývoj ukazuje využití telefonátů a citací ve zprávách. Obě tyto varianty výpovědí ve druhém období klesly, a to nejen v relativní četnosti, ale především v počtu konkrétních případů, což je vzhledem k výrazně vyššímu zastoupení výpovědí ve druhém období poměrně nečekané.

V prvním období bylo 81 respondentů, kteří se v daném zpravodajském příspěvku vyjadřovali přes telefon, což odpovídá 7% všech výpovědí. Ve druhém sledovaném období tento počet klesl na 56 respondentů, to v přepočtu znamená, že šlo o 3% výpovědí.

Citací bylo v obou obdobích využíváno nejméně. Zatímco v prvním období se jednalo o 35 výpovědí, a tedy 3% případů, ve druhém období se citace objevily v příspěvcích 32x, což odpovídá 2% všech zaznamenaných výpovědí respondentů.

Tento trend ve snižování využití telefonátů a citací ve zpravodajských příspěvcích ve druhém období je možné vysvětlit tím, že se na zprávách podíleli i redaktoři a kameramani, kteří sice primárně na tématu nepracovali, ale rozhovor s vybraných respondentem pouze natočili a poskytli jej redaktorovi, který daný příspěvek sestavil. To se týká především spolupráce s redaktory v krajských redakcích.¹⁷⁸ Díky tomu už nebylo v takové míře potřeba získávat vyjádření respondentů prostřednictvím telefonátů, zaslaných e-mailů nebo textových zpráv.¹⁷⁹

<i>Tab. č. 8: Způsob výpovědí respondentů ve zpravodajských příspěvcích</i>	1. období		2. období	
	Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
statický respondent	969	86%	1437	83%
dynamický respondent	49	4%	216	12%
telefonát respondenta	81	7%	56	3%
citace respondenta	35	3%	32	2%

¹⁷⁸ Např. rozhovor s odborníkem, který působí v Olomouci, natočí krajský redaktor a materiál následně pošle redaktorovi, který sestavuje příspěvek v Praze. V takovém případě nemusí být „pomocný“ redaktor na konci reportáže ani jmenován jako spoluautor.

¹⁷⁹ Tato teze vychází z pracovních zkušeností autora této práce.

5.2.9 Autorství zpravodajských příspěvků

Poslední hypotéza v rámci formálních proměn Událostí uvádí, že se ve *druhém období promění složení nejčastějších autorů zpravodajských příspěvků ve srovnání s prvním obdobím*. Autorství příspěvků bude rozděleno během obou období ještě na redaktory a moderátory Událostí. Moderátoři sice sami příspěvky netvoří, ale v případě, že u zprávy není uveden jako autor redaktor, je tato pozice určena moderátorovi, který příspěvek prezentuje navenek.

Ačkoliv tabulka č. 9 ukazuje počet „vlastních“ zpráv, které moderátoři prezentovali¹⁸⁰, a ne to, kolik relací moderovali, je zřejmé, že ve druhém období došlo u B. Klepetka, J. Maršála, R. Pistoriuse a I. Toušlové ke snížení jejich zastoupení v Událostech. Toto souvisí se změnami, ke kterým došlo od 1. dubna 2012, kdy se proměnil způsob moderování pořadu. Místo dvou moderátorů uváděl Události pouze jeden moderátor a část pořadu i tzv. moderátor-reportér.¹⁸¹ V této souvislosti tedy došlo k tomu, že Události už neuváděli výše zmínění moderátoři, ale už jen M. Augustová a J. Voldánová.¹⁸² Zcela novými moderátory pořadu se stali A. Savarová a J. Železný.

<i>Tab. č. 9: Autorství příspěvků - moderátoři</i>	1. období		2. období	
	Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
M. Augustová	19	3,8%	36	5,9%
B. Klepetko	29	5,9%	10	1,6%
J. Maršál	20	4%	12	2%
R. Pistorius	19	3,8%	15	2,5%
A. Savarová	-	-	21	3,5%
I. Toušlová	46	9,3%	6	1%

¹⁸⁰ Jednalo se zpravidla o prezentování obrazových zpráv a jejich modifikací.

¹⁸¹ Viz podkapitola 5.1.2 Proměna studia a pozice moderátorů

¹⁸² V červnu 2013 nahradila Jolanu Voldánovou v moderování Událostí Daniela Písařovicová poté, kdy se Voldánová rozhodla, že pořad už dále moderovat nechce.

J. Voldánová	17	3,4%	30	4,9%
J. Železný	-	-	15	2,5%

Jak ukazuje tabulka č. 10, v případě redaktorského autorství z analýzy vyplynulo, že v prvním sledovaném období, se na tvorbě zpravodajských příspěvků podílelo 110 redaktorů, ve druhém období to bylo 122 redaktorů. Kvůli obsáhlosti celkových seznamů, bude v této části porovnáno zastoupení redaktorů, kteří se podíleli alespoň v jednom období na tvorbě 8 příspěvků.¹⁸³

<i>Tab. č. 10: Autorství příspěvků - redaktoři</i>	1. období		2. období			1. období		2. období	
	Čet- nost	Rel. četnost	Čet- nost	Rel. četnost		Čet- nost	Rel. četnost	Čet- nost	Rel. četnost
L. Dolanský	5	1%	11	1,8%	K. Rožánek	1	0,2%	10	1,6%
E. Horáková	6	1,2%	8	1,3%	H. Scharffová	4	0,8%	10	1,6%
J. Hynek	-	-	8	1,3%	B. Straňáková	6	1,2%	11	1,8%
M. Karas	1	0,2%	9	1,5%	J. Šenkýř	8	1,6%	10	1,6%
V. Keblúšek	-	-	17	2,8%	M. Šenkýřová	13	2,6%	1	0,2%
T. Kručínská	8	1,6%	7	1,2%	K. Štichová	6	1,2%	10	1,6%
M. Kubal	8	1,6%	2	0,3%	P. Vašek	8	1,6%	11	1,8%
Z. Luňáková	11	2,2%	9	1,5%	P. Vondra	3	0,6%	11	1,8%
Š. Martanová	4	0,8%	11	1,8%	B. Vostal	5	1%	11	1,8%
J. Pazderka	1	0,2%	9	1,5%	P. Zavadil	10	2%	4	0,7%
E. Pláničková	7	1,7%	8	1,3%					

¹⁸³ Kompletní abecední seznam redaktorů a počet jejich zastoupení ve zpravodajských příspěvcích je uveden v příloze této práce.

Z 21 redaktorů, kteří se podíleli v jednom nebo ve druhém sledovaném období alespoň na 8 příspěvcích, se nejvýraznější rozdíl týká deseti z nich.¹⁸⁴

Novými redaktory Událostí se ve druhém období stali V. Keblůšek a J. Hynek. Oba tito redaktori přešli do České televize bezprostředně poté, kdy ukončili svoji spolupráci s komerční televizí Nova. V. Keblůšek se přitom stal ve druhém období autorem největšího počtu příspěvků v Událostech, jeho podíl na vysílání byl 2,8%, autorství v pořadí druhých redaktorů bylo o 1% nižší.

Oproti prvnímu období se kromě Keblůška a Hynka zvýšení zastoupení v Událostech minimálně o 1% týkalo i M. Karase, Š. Martanové, J. Pazderky, K. Rožánka a P. Vondry. V případě Karase, Pazderky a Vondry šlo o zahraniční zpravodaje ČT a nárůst jejich zastoupení je možné spojit s vybranými událostmi, o kterých informovali v několika relacích.¹⁸⁵ Š. Martanová ani K. Rožánek se ve sledovaném období nevěnovali speciálně nějakému tématu, které by bylo možné spojit s nárůstem jejich zastoupení v Událostech.

Ve druhém období došlo k úbytku zastoupení o 1% u redaktorů M. Kubala, P. Zavadila a M. Šenkýřové. Zahraniční zpravodajové Kubal a Zavadil referovali v prvním období o volbách do kongresu v USA, respektive o občanské válce v Libyi, ve druhém období se už o těchto tématech nereférovalo. Pokles zastoupení M. Šenkýřové v Událostech, která byla v prvním sledovaném období s 2,6% příspěvků neaktivnějším redaktorem, souvisí v druhém období s jejím odchodem z ČT.

V případě 21 redaktorů uvedených v tabulce č. 10 došlo ve druhém období k nárůstu relativní četnosti zastoupení u 14 autorů, u 6 autorů došlo k poklesu relativní četnosti zastoupení a u jednoho redaktora zůstalo zastoupení stejné.

Hypotéza, že se ve *druhém období promění složení nejčastějších autorů zpravodajských příspěvků ve srovnání s prvním obdobím*, se tak na základě výsledků analýzy potvrdila.

¹⁸⁴ Tímto rozdílem byla stanovena hranice zastoupení 1% v záporném nebo kladném vývoji relativní četnosti zastoupení ve všech zpravodajských příspěvcích daného období.

¹⁸⁵ P. Karas jako zpravodaj v Polsku nejčastěji referoval o tématech spojených s fotbalovým Eurem, které se konalo v roce 2012. P. Vondra jako zpravodaj v Rusku referoval především o tématech, která souvisela s prezidentskými volbami v roce 2012. J. Pazderka se během druhého období věnoval dvěma tématům. Jedním z nich byla situace v Somálsku (nešlo o žádné aktuální změny z hlediska problémů, které jsou s touto africkou zemí dlouhodobě spjaté). Druhé téma, o kterém Pazderka několikrát referoval, byly oslavy 60. let vlády britské královny Alžběty II.

5.3 Obsahová struktura relace

5.3.1 Tematická agenda Událostí

V rámci obsahové struktury relace bude jako první zkoumána tematická agenda Událostí. Na základě tvrzení Andrew Boyda, že televizní zpravodajství vykazuje na tematické úrovni určitou kontinuitu a v souvislosti s imperativem naplňování zastoupení tematických okruhů v médiu veřejné služby byla stanovena hypotéza, která uvádí, že *zpravodajské příspěvky se budou věnovat v obou obdobích zpravidla stejnému tematickému zaměření.*

Tematickou agendu Událostí v obou sledovaných obdobích shrnuje tabulka č. 11.¹⁸⁶ Ta ukazuje, že mezi prvním a druhým obdobím je největší rozdíl v kategorii „ostatní“. Ve druhém období narost počet témat v této kategorii o 12%. Jednou z příčin nárůstu „nezařaditelných“ témat může být prodloužení stopáže relace. Události totiž měly nově čas na to, aby se věnovaly oblastem, které dříve v relaci nedostávaly prostor.

Druhá nejvýraznější změna mezi jednotlivými obdobími se týká kategorie „armáda“. Ve druhém období došlo k poklesu témat souvisejících s armádou o 4%. Vysvětlení této změny souvisí s tím, že ve druhém období nebylo již tak často informováno o ozbrojeném konfliktu v Libyi.¹⁸⁷ V dalších sledovaných kategoriích se zastoupení jednotlivých témat lišilo maximálně o 3%, v případě kulturní tematiky bylo relativní zastoupení v obou obdobích stejné.

Z výsledků analýzy tak vyplynulo, že s výjimkou kategorie „ostatní“ se podařilo potvrdit hypotézu 15, že se budou *zpravodajské příspěvky věnovat v obou obdobích zpravidla stejnému tematickému zaměření.*

<i>Tab. č. 11: Tematická agenda Událostí</i>	1. období		2. období	
	Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
policie, soudy, kriminalita	93	21%	100	18%
politika, vláda, rozpočet	89	20%	97	18%

¹⁸⁶ Kompletní seznam témat, která byla do jednotlivých kategorií zařazena, bude uveden v příloze.

¹⁸⁷ V této souvislosti se projevilo již zmiňované nižší zastoupení příspěvků P. Zavadila ve druhém období, který o konfliktu v Libyi informoval.

ekonomika	27	6%	29	5%
sociální politika, zdravotnictví, školství	54	12%	48	9%
armáda	36	8%	22	4%
doprava	32	7%	30	6%
kultura	27	6%	31	6%
EU	3	1%	21	4%
ostatní	81	18%	166	30%

5.3.2 Zastoupení domácích, regionálních a zahraničních zpráv v Událostech

Následující podkapitola bude sledovat zastoupení domácích, regionálních a zahraničních v Událostech. Petr Dvořák ve svém kandidátském projevu uvedl mimo jiné to, že je potřeba do Událostí vrátit témata s regionálním děním, která budou zasazena do kontextu České republiky.¹⁸⁸ Na základě tohoto prohlášení byla stanovena hypotéza, která předpokládala, že se *ve druhém období v pořadu objeví průměrně více regionálních zpravodajských příspěvků.*

Z tabulky č. 12 (viz dále) vyplývá, že nejvyšší zastoupení během obou sledovaných období měla témata s domácí tematikou. V prvním období se domácím událostem věnovalo 42% zpráv, ve druhém období to bylo 50% ze všech zpravodajských příspěvků. Podíl témat vztahujících se k zahraničí ve druhém období v přepočtu na relativní četnost poklesl, a to ze 36% na 30%. Ve druhém období je tak zřejmý příklon k tématům, která se týkají České republiky.

Kromě domácích zpráv, které se týkaly celé země nebo její velké části, bylo v analýze pracováno i s kategorií regionálních příspěvků. V této kategorii bylo v prvním období zařazeno 100 zpráv, což představovalo 22% všech zpravodajských příspěvků. Ve druhém období to bylo 114 zpráv, což odpovídalo 20% zastoupení.

Na základě těchto výsledků se nepodařilo potvrdit hypotézu, která předpokládala, že se *ve druhém období v pořadu objeví průměrně více regionálních zpravodajských příspěvků.*

¹⁸⁸ /online/ Dvořák. *Krok do digitální budoucnosti*. Dostupné z: http://i.iinfo.cz/urs-att/Projekt_Petra_Dvoraka-131431034489015.pdf. [cit. 2014-04-08].

Pro podrobnější výsledky analýzy byly regionální události ještě rozděleny na ty, které spadaly pod území „Prahy“, „českých krajů“ a „moravských krajů“. Na základě tohoto rozdělení se ukázalo, že v obou obdobích bylo regionální zastoupení mezi Čechami a Moravou v poměru 65% k 35%. Ve druhém období ovšem bylo zaznamenáno jiné rozdělení příspěvků, které se týkaly přímo Prahy a zbylých částí Čech. O událostech z Prahy bylo referováno v přepočtu o 10% méně než v prvním období, naopak zprávy z českých krajů o těchto 10% své zastoupení posílily.

<i>Tab. č. 12: Zastoupení domácích, regionálních a zahraničních zpráv</i>		1. období		2. období	
		Četnost	Rel. četnost	Četnost	Rel. četnost
domácí		185	42%	274	50%
zahraniční		158	36%	163	30%
regionální		100	22%	114	20%
z toho:	Praha	27	27%	19	17%
	české kraje	38	38%	55	48%
	moravské kraje	35	35%	40	35%

V rámci zahraničních událostí bylo v analýze zaznamenáváno, jakých zemí a kontinentů se informace týkají. Za každé období je v tabulce č. 13 uvedeno deset příček, které jsou odstupňovány podle nejčastějšího zastoupení států nebo kontinentů v Událostech v jednotlivých obdobích. V případě, že měly některé státy či kontinenty shodné zastoupení, byly uvedeny v tabulce č. 13 (viz dále) na stejné pozici.

Z analýzy vyplynulo, že zastoupení nejčastějších zahraničních lokalit se ve druhém období zásadním způsobem nezměnilo. Z tabulky je zřejmé, že se v obou obdobích z jedenácti možných shod¹⁸⁹ prokázalo sedm stejných lokalit: USA, Německo, Rusko, Čína, Slovensko, Velká Británie a Evropa.

¹⁸⁹ Za druhé období je v tabulce umístěno 11 lokalit.

Tab. č. 13: <i>Zastoupení států a kontinentů ve zpravodajských příspěvcích</i>		1. období		2. období		
1.	Libye	19	1.	Rusko	19	
2.	USA	18	2. - 3.	USA, Evropa	16	
3.	Německo	13	4. - 5.	Velká Británie, Polsko	12	
4.	Rusko	10	6.	Sýrie	10	
5. - 7.	Čína, Francie, svět	6	7.	Čína	9	
8. - 9.	Kuba, Jemen	5	8.	Německo	8	
10. - 15.	Afgánistán, Japonsko, Slovensko, Velká Británie, Evropa	4	9.	Slovensko	6	
			10. - 11.	Egypt, Írán	5	

5.3.3 Zastoupení soft news a hard news v Událostech

Vzhledem k tomu, že Petr Dvořák působil před ČT v komerční televizi Nova, byla stanovena hypotéza, že se *ve druhém období v pořadu objeví průměrně více soft news*.

Zařazování příspěvků do kategorie soft news a hard news bylo nejsložitější částí celé analýzy, protože v ní hrála zásadní význam role výzkumníka, kdy jsem musel určit všem zprávám jejich „hodnotu“ a nešlo např. pouze o určování domicilu, který byl zřejmý. Z tohoto důvodu byla provedena analýza soft news a hard news dvakrát, a to v rozpětí jednoho měsíce. Z výsledků analýz vyplynulo, že při druhém kódování došlo k 94% shodě s prvním kódováním. Případy, které se ukázaly jako sporné, byly posuzovány ještě jednou a bylo určeno jejich definitivní zařazení do kategorie hard news nebo soft news.

Z výsledků analýzy vyplývá, že v prvním období mělo charakteristiku hard news 65% zpráv a 35% zpráv spadalo pod soft news. Ve druhém období se ale tento rozdíl snížil na poměr 56% k 44%. Za obě období jde tedy o rozdíl 9%. Na základě těchto výsledků lze říct, že ve druhém období narostl počet soft news, čímž byla potvrzena hypotéza 18.

6. Závěr

V předkládané práci jsem zkoumal proměny hlavní zpravodajské relace České televize - Událostí, a to v období po nástupu Petra Dvořáka do funkce generálního ředitele tohoto média veřejné služby. Protiváhou k vybranému období mi byla data, která se týkala Událostí vysílaných v době, kdy zastával pozici generálního ředitele ČT Jiří Janeček.

Práce také uvádí krátký exkurz zabývající se proměnami Událostí před těmito dvěma érami, a to z toho důvodu, aby bylo zřejmé, že proměny pořadu nejsou nic neobvyklého. Navíc tato část obsahuje alespoň základní ukázkou toho, jak se hlavní zpravodajský pořad ČT proměnil v průběhu dvaceti let svého vysílání.

V práci jsem vycházel z konceptů a výzkumů, které mi poskytly základní podporu a informace pro zpracování vlastního tématu. Toto mi v mnohém ulehčilo práci při kódování a určování hodnot vybraných proměnných, navíc mi informace uvedené v teoretickém úvodu posloužily při interpretaci výsledků analýzy.

Práce vychází z dat získaných při analýze 42 odvysílaných relací, které byly sledovány jak z formální, tak z obsahové stránky. Na základě provedeného předvýzkumu a teoretických konceptů uvedených v první části práce bylo formulováno 17 hypotéz, 14 z nich bylo v analytické části potvrzeno, 1 byla potvrzena částečně a 2 se potvrdit nepodařilo.

Jak je zřejmé z výsledků práce, po nástupu Petra Dvořáka do pozice generálního ředitele České televize se Události proměnily razantním způsobem. Tyto proměny lze rozdělit do tří kategorií.

V první skupině jsou nejviditelnější změny, které souvisí s novou podobou znělky, grafickým zpracováním relace, novým studiem Událostí, moderátorským obsazením, ale také s délkou relace.

Při zkoumání délky pořadu byl potvrzen trend v prodlužování stopáže, a to ve srovnání mezi prvním a druhým obdobím o průměrně 10 minut. Tento velký rozdíl je dán především výrazným prodloužením délky pořadu od 1. dubna 2012. Jak je ale zřejmé z částí, které popisovaly vývoj Událostí před analyzovanými obdobími, trend v prodlužování pořadu relace byl zahájen už v roce 2007. Ještě v roce 2006 totiž měly Události průměrně 25 minut, o šest let později už to bylo průměrně 40 minut.

V souvislosti s delší stopáží pořadu se prokázalo i zvyšování počtu odvysílaných zpravodajských příspěvků a prodlužování jejich délky. Oproti tomu se však snížila délka a počet headlineů v úvodu Událostí. I zde je ale třeba uvést, že ke snížení počtu headlineů došlo již v roce 2007, nejedná se tak o zcela nový postup, který by zavedlo nové vedení televize.

Ve druhé skupině změn spojených s obdobím Petra Dvořáka lze uvést úpravy, které nemusí být na první pohled zřejmé. Například jde o využívání vybraných typů zpravodajských příspěvků. Ve druhém období se prokázalo zastoupení některých typů zpráv, které se v prvním období nevyužívaly. Zaznamenán byl ale i opačný vývoj, kdy se přestaly ve druhém období využívat některé modifikace obrazových zpráv.

Autorství příspěvků a jejich tematické zaměření bylo zkoumáno s ohledem na teorii gatekeepingu a teorii agenda-setting. V této souvislosti bylo zjištěno, že s nástupem Petra Dvořáka do pozice generálního ředitele ČT nedošlo k zásadním změnám v obsazení redaktorů zpravodajské redakce a nezměnilo se ani tematické zaměření pořadu. Ve druhém období se sice mírně proměnilo zastoupení jednotlivých tematických kategorií, ovšem jejich poměr zůstal ve srovnání s prvním obdobím stejný.

Toto zjištění je možné spojit jednak s tím, že byla zachována kontinuita gatekeeperů, kteří rozhodovali o tématech zařazovaných do Událostí, vedle toho je důležité odkázat také na naplňování nároků kladených na zpravodajství České televize, které vychází z principů závazných pro médium veřejné služby.

Vzhledem k tomu, že Petr Dvořák dříve vedl komerční televizi Nova, bylo z mého pohledu zřejmě nejzajímavější sledovat třetí skupinu změn, do které lze zařadit prvky zpravodajství související s infotainmentem, který je jedním z rysů komerčních médií. Z analýzy vyplynulo, že charakteristiky tohoto konceptu se po nástupu Petra Dvořáka začaly objevovat častěji než v období generálního ředitele Janečka. Konkrétně se jedná o nárůst příběhů v Událostech, zvýšil se také počet tzv. dynamických stand-upů a dynamických výpovědí respondentů. V pořadu bylo zaznamenáno také častější využívání animací a v neposlední řadě narostl počet soft news.

Je tedy zřejmé, že po nástupu Petra Dvořáka do vedení ČT nejde jen o proměnu jednoho nebo dvou prvků, ale jedná se o kvantitativní rozvoj hned několika charakteristik spojovaných s infotainmentem. Na druhou stranu je ale třeba znovu upozornit, že na tematické úrovni udržují Události podobné zastoupení jako za generálního ředitele Janečka, témata jsou však zpracovávána jiným způsobem.

Vzhledem k tomu, že práce nezkoumala pouze krátkodobé změny po nástupu nového vedení ČT, ale zaměřila se na časové období v rozsahu dvaceti měsíců, lze data získaná na základě analýzy považovat za projev dlouhodobého vývoje hlavní zpravodajské relace České televize. V tomto ohledu se tak na proměně Událostí mohly kromě generálního ředitele Petra Dvořáka a jeho spolupracovníků podílet i jiné faktory, které však tato práce nezkoumala.

Tato práce není pochopitelně vyčerpávajícím souhrnem všech změn, které se po nástupu Petra Dvořáka v Událostech staly. Nabízí ovšem poměrně široké spektrum informací a poznatků, na které by bylo možné navázat například prostřednictvím jiných výzkumných metod, jako je třeba zúčastněné pozorování, kdy by mohly být odhaleny motivace ke zpracovávání příspěvků jistým způsobem a za využití některých postupů. Práce by se v budoucnu mohla stát inspirací k dalšímu zpracování tohoto tématu, především proto, že se Události neustále vyvíjejí a proměňují.

7. Seznam literatury a dalších zdrojů

Knižní zdroje

- BEZOUŠKA, Martin. „Veřejnoprávní neznamená nudné.“ In: PITTERMANN, Jiří; SATURKOVÁ, Jitka; ŠNÁBL, Vít. *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002, s. 180-194. ISBN 80-85005-37-9.
- BOYD, Andrew. *Zpravodajství v rozhlase a televizi*. Praha: Centrum nezávislé žurnalistiky, 1995.
- BRIJAROVÁ, Lucie. *Proměna hlavní zpravodajské relace ČTI v souvislosti s nástupem Petra Dvořáka do funkce ředitele média*. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého. Dostupné z theses.cz/id/xd29iw/00178071-353712109.pdf
- DAHLGREN, Peter. „Beyond Information: TV News as a Cultural Discourse.“ In: FURHOFF, Lars; HEMÁNUS, Pertti. *New Directions in Journalism Research*. Stockholm: School of Journalism, University of Stockholm, 1985, s. 80-95. ISBN-951-44-1800-X.
- FRIDRICH, Milan; KVAPILOVÁ, Pavlína. „ČT24 jako otevřená televize.“ In: MOTAL a kol. *Nové trendy v médiích II*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 167-197. ISBN 978-80-210-5826-2.
- KALVAS, František. *Nastolování agendy: role masové a interpersonální komunikace, osobní zkušenosti a genderu*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2009. ISBN 978-807-0438-053.
- LAPČÍK, Marek. „Ambivalentní charakter TV zpravodajství jako „intermediálního textu“. In: SCHNEIDER, Jan; KRAUSOVÁ, Lenka. *Intermedialita: Slovo – Obraz – Zvuk*. Olomouc: UPOL, 2008, s. 319-331. ISBN 9788024420547.
- LAPČÍK, Marek. „Diskursivní kontury televizního zpravodajství.“ In: FORET, Martin; LAPČÍK, Marek; ORSÁG, Petr: *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*, Olomouc: UPOL, 2008, s. 189-214. ISBN 978-80-244-2023-3.
- LOKŠÍK, Martin. „Televizní zpráva a televizní zpravodajství.“ In: OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2011, s. 73-89. ISBN 978-80-246-1899-9.

- MARŠÍK, Josef. „Rozhlasová zpráva a rozhlasové zpravodajství.“ In: OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2011, s. 57-72. ISBN 978-80-246-1899-9.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy - masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-807-3675-912.
- McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2007. ISBN 9788073673383.
- OSVALDOVÁ, Barbora. „Zpravodajství.“ In: OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2011, s. 9-31. ISBN 978-80-246-1899-9.
- OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1899-9.
- PATTERSON, Thomas E. *Doing well and doing good: How Soft News and Critical Journalism Are Shrinking the News Audience and Weakening Democracy—And What News Outlets Can Do About It*. The Joan Shorenstein Center for Press, Politics, & Public Policy at Harvard University, 2000.
- PUNCH, Keith, F. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.
- SHOEMAKER, Pamela J.; REESE, Stephen D. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. New York: Longman, 1991. 2. ISBN 0-8013-1251-5.
- SCHERER, Helmut. „Úvod do metody obsahové analýzy“. In: SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 1998, s. 29-53. ISBN 8071845485.
- STEJSKALOVÁ, Radka. *Proměna Událostí ČT v novém vysílacím čase*. Brno, 2007. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Dostupné z: [http://is.muni.cz/th/103009/fss_b/Bakalarka - Udalosti definitivni 14052007.pdf](http://is.muni.cz/th/103009/fss_b/Bakalarka_-_Udalosti_definitivni_14052007.pdf)
- ŠMÍD, Milan. „Desetiletí České televize.“ In: PITTERMANN, Jiří; SATURKOVÁ, Jitka; ŠNÁBL, Vít. *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002, s. 9-14. ISBN 80-85005-37-9.

- ŠMÍD, Milan. „Diskuse o vysílání veřejné služby v evropském kontextu.“ In: KONČELÍK, Jakub a kol. *Rozvoj české společnosti v Evropské unii III. Média, Teritoriální studia*, Praha: Matfyzpress, 2004, s. 63-74. ISBN 80-86732-35-5.
- TRAMPOTA, Tomáš, VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3676-834.
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.

Internetové zdroje

- /online/ BAROCH, Pavel. Tajná zbraň ČT. Tak budou vypadat nové Události. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/spolecnost/clanek.phtml?id=738131>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ DUNNOVÁ, Anne. *Televizní zpráva jako narativ*. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2009_02/06_studie_dunn.php. [cit. 2014-04-08].
- /online/ DVORÁK, Petr. *Krok do digitální budoucnosti*. Dostupné z: http://i.iinfo.cz/urs-att/Projekt_Petra_Dvoraka-131431034489015.pdf. [cit. 2014-04-08].
- /online/ JEDLIČKOVÁ, JANA. *Animace v televizním zpravodajství*. Dostupné z: <http://25fps.cz/2009/animace-v-televiznim-zpravodajstvi--funkce-a-uloha-animace-ve-zpravodajske-relaci/>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ *Kodex ČT*. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ *Statut ČT*. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ VOKÁČ, Martin, M. *České televizi chce šéfovat 36 lidí, přihlásili se Fenič, Šíma či Prorok*. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/o-kandidature-na-kreslo-reditele-ct-uvazuje-i-fenic-favoritem-je-dvorak-1m4-/domaci.aspx?c=A110822_102203_domaci_cem. [cit. 2014-04-08].
- /online/ *Zákon o České televizi*. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>. [cit. 2014-04-08].

Další odkazy

- /online/ Podoba znělky a část *Události za okamžik a počasí* v roce 2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10393496397-udalosti-za-okamzik-a-pocasi/212411000440301>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Podoba znělky Událostí v roce 2006. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/206411000101227>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Podoba znělky Událostí v roce 2010. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/210411000101101>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Podoba znělky Událostí v roce 2007. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/209411000100409>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Podoba znělky Událostí v roce 2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100401>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Příklad reportáže využívající animaci. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/212411000100305/obsah/193077-zatim-nejvetsi-zasah-proti-spickam-asijske-mafianske-komunity>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Příklad tzv. kraťasu využívající animaci. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/211411000101102>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Příklad tzv. virtuálního studia. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/207411000100101/>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Repríza úvodu Událostí z 1. 1. 1993. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=baRX8DaDK5Y>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Repríza úvodu Událostí z 15. 4. 1994. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=ymYaj2mbcbw>. [cit. 2014-04-08].
- /online/ Seznam generálních ředitelů ČT. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/televizni-reditele/>. [cit. 2014-04-08].

8. Seznam obrázků

Obr. 1: Studio Událostí v roce 1993.....	29
Obr. 2: Studio Událostí v roce 1994.....	29
Obr. 3: Znělka Událostí v roce 2006.....	33
Obr. 4: Znělka Událostí v roce 2007.....	34
Obr. 5: Virtuální studio Událostí v roce 2007.....	34
Obr. 6: Znělka Událostí v roce 2010.....	62
Obr. 7: Znělka Událostí v roce 2012.....	64
Obr. 8: Studio Událostí v roce 2010.....	65
Obr. 9: Studio Událostí v roce 2012.....	65
Obr. 10: Studio Událostí bez trikových efektů v roce 2012.....	66
Obr. 11: Prostorový plán studia Událostí v roce 2012.....	66
Obr. 12: Tzv. studio plazma v roce 2012.....	71
Obr. 13: Animace použita v reportáži	78

9. Seznam tabulek

Tab. č. 1: Tematické kategorie zpravodajských příspěvků.....	57
Tab. č. 2: Lokalizace zpravodajských příspěvků	59
Tab. č. 3: Interval stopáže zpravodajských příspěvků.....	68
Tab. č. 4: Typy a četnost zpravodajských příspěvků.....	72
Tab. č. 5: Počet statických a dynamických stand-upů ve zpravodajských příspěvcích.....	76
Tab. č. 6: Počet stand-upů ve zpravodajských příspěvcích.....	76
Tab. č. 7: Zastoupení odbornosti respondentů ve zpravodajských příspěvcích.....	79
Tab. č. 8: Způsob výpovědí respondentů ve zpravodajských příspěvcích.....	80
Tab. č. 9: Autorství příspěvků – moderátoři.....	81
Tab. č. 10: Autorství příspěvků – redaktoři.....	82
Tab. č. 11: Tematická agenda Událostí.....	84
Tab. č. 12: Zastoupení domácích, regionálních a zahraničních zpráv.....	86
Tab. č. 13: Zastoupení států a kontinentů ve zpravodajských příspěvcích.....	87

10. Přílohy

1) Seznam redaktorů a počet jejich autorství v Událostech za 1. sledované období

Albrecht: 3	Horká: 1	Lípová: 1	Rosí: 2	Šuleř: 4
Baková: 3	Hrnčířová: 3	Lukáš: 7	Rožánek: 1	Tlachová: 7
Baldová: 1	Jelínková: 6	Luňáková: 11	Samko: 6	Tvarůžková: 3
Bartoňová: 3	Jonáš: 3	Machková: 1	Sedliská: 3	Vašek: 8
Beránek: 3	Kabátová: 3	Málková: 5	Scharffová: 4	Vildová: 3
Blažek: 1	Karas: 1	Marková: 1	Schubertová: 4	Vizina: 5
Brunclík: 1	Kašová: 1	Martanová: 4	Schuster: 1	Vlach: 4
Čermáková: 5	Kerekeš: 2	McGrathová: 1	Spilka: 1	Vondra: 3
Daňková: 3	Kleková: 1	Minařík: 2	Straňáková: 6	Vorlíčková: 6
Davidová: 1	Klímová: 3	Miřejovský: 4	Stuchlík: 2	Vostal: 5
Dolanský: 5	Knajblová: 1	Moláček: 7	Surovcová: 1	Vovesný: 1
Dostál: 1	Knajfl: 1	Němcová: 4	Szántó: 6	Vysloužilová: 2
Drmotová: 2	Komňacká: 1	Nettl: 3	Šámalová: 4	Weiner: 3
Dvořák: 1	Kručinská: 8	Osúch: 2	Šebela: 1	Wiglasz: 1
Etzler: 5	Křížková: 1	Pakostová: 1	Šenkýř: 8	Zavadil: 10
Fagošová: 1	Kubal: 8	Pazderka: 1	Šenkýřová: 13	Zdražil: 2
Fischer: 2	Kubálková: 4	Písařovicová: 1	Šimek: 6	Zlatohlávková: 5
Flanderková: 1	Kubanková: 3	Pláničková: 7	Šmelová: 1	Železný: 1
Gongol: 1	Kubaš: 5	Pokorná: 2	Šrámek: 1	Žitková: 4
Hazuka: 1	Kvasnička: 3	Poláková: 1	Štětina: 2	
Horáková: 6	Linka: 6	Polášek: 1	Štichová: 6	
		Račáková: 1		

2) Seznam redaktorů a počet jejich autorství v Událostech za 2. sledované období

Albrecht: 1	Dědková: 1	Jelínková: 4	Komňacká: 1
Anděl: 1	Dergam: 2	Jemelka: 1	Koutský: 1
Andělová: 1	Dolanský: 11	Jonáš: 4	Kručinská: 7
Baková: 1	Drmotová: 1	Kabátová: 3	Kubal: 2
Bartoňová: 1	Etzler: 5	Kalenský: 2	Kubálková: 5
Beránek: 3	Flanderková: 1	Karas: 9	Kubásek: 1
Bezuchová: 2	Gazdík: 2	Kašová: 5	Kubaš: 3
Brunclík: 1	Havlena: 3	Keblůšek: 17	Kvasnička: 5
Bruščík: 2	Hazuka: 5	Kerekeš: 5	Landa: 1
Bučinová: 3	Horáková: 8	Kladivová: 1	Linka: 4
Černý: 3	Hrnčířová: 7	Kleková: 1	Loučka: 2
Daněk: 2	Hynek: 8	Klokočník: 1	Lukáš: 5
Daňková: 3	Janáková: 1	Knajfl: 4	Lukšová: 2

Luňáková: 9	Poláková: 6	Svoboda Jiří: 5	Tvarůžková: 6
Málková: 2	Poulová: 1	Svoboda Václav: 2	Vašek: 11
Malý: 3	Přečková: 3	Szászová: 3	Vildová: 2
Marková: 1	Radváková: 2	Šebela: 5	Vizina: 6
Martanová: 11	Rejžková: 1	Šenkýř: 10	Vlach: 1
McGrathová: 1	Rosí: 6	Šenkýřová: 1	Vondra: 11
Mířejovský: 3	Rožánek: 10	Šimek: 6	Vorlíčková: 7
Moláček: 5	Rusek: 1	Šimůnek: 3	Vostal: 13
Moravec: 4	Samko: 3	Šmelová: 1	Vrkočová: 2
Němcová: 6	Sedliská: 2	Šrámek: 4	Weiner: 7
Nettl: 4	Scharffová: 10	Štědrá: 1	Zavadil: 4
Pánek: 1	Schneider: 2	Štětina: 3	Závitkovská: 2
Pazderka: 9	Schubertová: 5	Štichová: 10	Zdražil: 2
Peterová: 3	Stárková: 1	Tachecí: 5	Zikmundová: 1
Pilařová: 1	Straňáková: 11	Takáč: 1	Zítková: 2
Pláničková: 8	Stuchlík: 6	Telferová: 1	Zlatohlávková: 2
Pokorná: 2	Surovcová: 3	Tlachová: 2	

3) Klasifikace témat zpravodajských příspěvků do devíti tematických kategorií¹⁹⁰

<i>police, kriminalita, soudy</i>	<i>politika, vláda, rozpočet,</i>	<i>ekonomika</i>	<i>sociální politika, zdravotnictví, školství</i>	<i>armáda</i>	<i>doprava</i>	<i>kultura</i>	<i>EU</i>	<i>ostatní</i>
Hospodářská kriminalita	České politické strany a hnutí	Bankovníctví	Azylová politika	Armádní výstroj a výzbroj	Automobilová doprava	Ceny Alfréda Radoka	Budoucnost integrace EU	Archeologické nálezy
Ilegální přechody hranic	Daňová politika	Ceny energií	Babyboxy	Armádní hospodaření	Bezpečnost dopravy	Ceny Český lev	EU bez ČR - jiné	Architektura
Justice - jiné	Domácí politika	Ceny nemovitostí	Bytová politika	Armádní zakázky	Budování dopravní infrastruktury	Divadlo	Státy mimo eurozónu	Aukce
Justice obecně	Extrémismus	Ceny pohonných hmot	Děti a mládež	Čeští vojáci v misích	Cyklo. doprava	Festivaly	Evropské dotace	Bydlení
Komerční Zneužití dětí	Komunální politika	Ceny zemědělských produktů	Důchodová reforma	NATO	Dopravní komplikace	Filmy	Hosp. politika EU	Celebrity
Korupce	Nestraníci	Cestovní ruch	Důchodový systém	OSN	Dopravní nehody	Fotografie	Justice v EU	Církev
Krimi – násilí na dětech	NKÚ	České politické strany a hnutí	Hrazení zdravotnické péče	Ozbrojený konflikt	Elektronické mýtné	Hudba	Rozšíření EU obecně	ČT
Kriminalita cizinců	Ombudsman	Daňová politika	Hygiena	Válečné zločiny	Letecká doprava	Knihovny	Řecko a EU	Doping
Kriminalita mladistvých	Politika vůči cizincům	Domácí politika	Jesle, školky	Peníze pro armádu	Lodní doprava	Kulturní kluby	Euro	Ekologické havárie

¹⁹⁰ S využitím Kalvasovy klasifikace (viz Kalvas 2009: 140-141.)

Kriminalita policie	Poslanecká imunita	Energetika	Léky a zdravotnické potřeby	Úmrtí, zranění vojáků	MHD	Literatura	Zasedání EU	Ekologické protesty
Kriminalita v armádě	Poslanecká sněmovna	Finance regionů	Nemoci	Útoky proti vojákům	Oprava dopravní infrastruktury	Muzea	Zahraníční pol. EU	Elektronika
Kriminalita vůči cizincům	Povolební uspořádání	Finanční sféra	Nové metody ve léčby	Personální obsazení v armádě	Železniční doprava	Opera		Fauna
Kriminální činy	Prezident, Hrad	Fotovoltaika	Pacienti	Zahraníční vojáci v misích		Umělci		Flóra
Násilnosti při demonstracích /sportovních utkáních	Senát	HDP	Platy ve školství	Zajetí vojáků		Umělecká díla		Globální oteplování
Organizovaný zločin	Státní rozpočet	Hospodářská politika	Platy ve zdravotnictví	Zbrojení		Výstavy knih		Historické památky
Padělky	Státní správa	Hospodářství obecně	Počet obyvatel					Historie
Pochybení policie	Střety zájmů	Lesní hospodářství	Problémy ve zdravotnictví					Humanitární pomoc
Pochybení soudců	Úřad vlády	Loterie a hazard	Rodinná politika					Internet
Policie ČR	Ústavní činitelé	Maloobchod	Sociální dávky					Kuriozity, rekordy
Prevence kriminality	Veřejná správa	Podpora v nezaměstnanosti	Státní maturity					Lidé
Prostituce	Vláda	Potravinářství	Střední školy					Lyžování a vlekaři
Reforma soudnictví	Volby v ČR	Povolební uspořádání	Školské vzdělávací programy					Mapy
Skupinová kriminalita	Volby v zahraničí	Privatizace	Vysoké školy					Média
Soudci všeobecně	Zahraníční návštěvy	Průmyslová odvětví	Základní školy					Móda
Soudní rozhodnutí	Zahraníční politické strany a hnutí	Reklama	Zdravotnická zařízení					Náboženství
Soudní spory	Zahraníční politika	Restituce						Národnostní menšiny
Státní zastupitelství	Zákony obecně	Rybníkářství						Nebezpečné předměty
Zásahy proti drogám	Zákony týkající se voleb	Sazka						Nehody (společnost)
Zneužití internetu		Slevové portály						Neziskové organizace
Zneužití pravomocí		Státní a polostátní firmy						Odpadové hospodářství
		Stávky						Oslavy a výročí
		Těžba uhlí						Památková péče
		Účetnictví						Pamětihodnosti
		Vodohospodářství						Papež
		Zaměstnanost						Počasí
		Zemědělství						Postavení mužů a žen
		Životní úroveň						Pouťové atrakce
								Požáry
								Příroda
								Přírodní a vesmírné úkazy

								Rasismus
								Přírodní parky a rezervace
								Přírodní katastrofy
								Sčítání lidu
								Sebevraždy
								Sopky
								Sport
								Svatby, pohřby
								Telekomunikace
								Terorismus
								Úniky nebezpečných látek
								Veletrhy a výstavy
								Vesmírný výzkum
								Vězni
								Volný čas
								Vynálezy
								Závislosti
								Životní prostředí
								Životní styl